

1428.

Na osnovu člana 22 stav 1 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13, 47/17, 59/21, 146/21, 3/23, 84/24, 89/25 i 12/26), na predlog Nacionalnog savjeta za obrazovanje, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija donijelo je

R J E Š E N J E
O JAVNO VAŽEĆEM OBRAZOVNOM PROGRAMU POLICAJAC

1. Javno važeći obrazovni program Policajac, koji je sastavni dio ovog rješenja, donosi se u skladu sa rješenjem Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija broj UPI-07/2-01-604/26-1469/1 od 20. maja 2026. godine, kojim je utvrđen opšti dio javno važećeg obrazovnog programa Policajac i odlukom Nacionalnog savjeta za obrazovanje broj 08/2-119/26-3976/20 od 8. maja 2026. godine, kojom je utvrđen posebni dio javno važećeg obrazovnog programa Policajac.

2. Obrazovni program iz tačke 1 ovog rješenja objaviće se samo u elektronskom izdanju „Službenog lista Crne Gore”.

3. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: UPI-07/2-01-604/26-1469/3
Podgorica, 20. maja 2026. godine

Ministarka,
prof. dr **Andela Jakšić-Stojanović**, s.r.

Crna Gora
Ministarstvo prosvjete,
nauke i inovacija

JU CENTAR ZA STRUČNO
OBRAZOVANJE

OBRAZOVNI PROGRAM ZA VIŠE STRUČNO OBRAZOVANJE

POLICAJAC

SADRŽAJ

I OPŠTI DIO OBRAZOVNOG PROGRAMA	3
1. OPŠTE INFORMACIJE O OBRAZOVNOM PROGRAMU	3
2. NASTAVNI PLAN	6
II POSEBNI DIO OBRAZOVNOG PROGRAMA ZA VIŠE STRUČNO OBRAZOVANJE	8
3. MODULI	8
3.1. STRUČNI MODULI	8
3.1.1. LJUDSKA PRAVA, NACIONALNA I BEZBJEDNOST EU	8
3.1.2. OSNOVE PRAVA I DRŽAVNOG UREĐENJA	18
3.1.3. KRIVIČNO PRAVO I RAD POLICIJE U IZVIĐAJU	29
3.1.4. KRIMINALISTIKA I KRIMINOLOGIJA	39
3.1.5. POLICIJSKI POSLOVI I OVLAŠĆENJA	49
3.1.6. NAORUŽANJE SA NASTAVOM GAĐANJA	63
3.1.7. PRVA POMOĆ I SUDSKA MEDICINA	71
3.1.8. POLICIJSKA PSIHOLOGIJA I TAKTIČKA KOMUNIKACIJA	84
3.1.9. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONI SISTEMI POLICIJE	95
3.1.10. SPECIJALNO FIZIČKO OBRAZOVANJE I	104
3.1.11. ENGLJSKI JEZIK U POLICIJI I	118
3.1.12. SPECIJALNO FIZIČKO OBRAZOVANJE II	127
3.1.13. ENGLJSKI JEZIK U POLICIJI II	141
3.1.14. BEZBJEDNOST SAOBRAĆAJA	150
3.1.15. POSLOVI GRANIČNE POLICIJE	163
3.1.16. POLICIJSKI POSLOVI BORBE I SUZBIJANJA KRIMINALITETA	185
3.1.17. POLICIJSKI POSLOVI OPŠTE NADLEŽNOSTI	195
3.1.18. POLICIJSKI POSLOVI OBEZBJEĐENJA LIČNOSTI I OBJEKATA	205
3.2. IZBORNI MODULI	217
3.2.1. MALOLJETNIČKA DELINKVENCIJA	217
3.2.2. MEHANIZMI CIVILNE ZAŠTITE EU	225
3.2.3. PROFILISANJE I ANALIZA PONAŠANJA LICA	232
3.2.4. PSIHOLOGIJA KRIZNIH SITUACIJA	242
3.2.5. SARADNJA U UPRAVLJANJU GRANICAMA	250
3.2.6. ORGANIZOVANI KRIMINALITET	263
4. DIPLOMSKI ISPIT	270
4.1. ISPITNI KATALOG ZA DIPLOMSKI RAD	270
5. NAČIN IZVOĐENJA OBRAZOVNOG PROGRAMA ZA VIŠE STRUČNO OBRAZOVANJE	275

5.1. BROJ ČASOVA PO GODINAMA OBRAZOVANJA I OBLICIMA NASTAVE	275
5.2. PRAKTIČNO OBRAZOVANJE I PROFESIONALNA PRAKSA	276
5.3. SLOBODNE/ VANNASTAVNE AKTIVNOSTI.....	278
5.4. STRUČNE EKSKURZIJE	279
5.5. DODATNA I DOPUNSKA NASTAVA	280
6. NAČIN PRILAGOĐAVANJA OBRAZOVNOG PROGRAMA ZA VIŠE STRUČNO OBRAZOVANJE	281
6.1. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA DAROVITIM POLAZNICIMA.....	281
6.2. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA POLAZNICIMA SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA	282
6.3. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA OBRAZOVANJU ODRASLIH.....	283
7. REFERENTNI PODACI	284

Napomena:

Svi izrazi koji se u ovom dokumentu koriste u muškom rodu, obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

I OPŠTI DIO OBRAZOVNOG PROGRAMA

1. OPŠTE INFORMACIJE O OBRAZOVNOM PROGRAMU

NAZIV OBRAZOVNOG PROGRAMA: POLICAJAC

SEKTOR/ PODSEKTOR PREMA NOK – u: Ekonomija i pravo/ Pravo

STANDARDI ZANIMANJA NA KOJIMA SE PROGRAM ZASNIVA / NIVO:

- Saobraćajni policajac/ Saobraćajna policajka, nivo V
- Granični policajac/ Granična policajka, nivo V
- Policajac/ Policajka za borbu i suzbijanje kriminaliteta, nivo V
- Policajac/ Policajka za opštu nadležnost, nivo V
- Policajac/ Policajka za obezbjeđivanje ličnosti i objekata, nivo V

NIVO OBRAZOVANJA: V

TRAJANJE OBRAZOVANJA: Dvije godine

KREDITNA VRIJEDNOST OBRAZOVNOG PROGRAMA: 120 CSPK-a

USLOVI ZA UPIS, ODNOSNO UKLJUČIVANJE U PROGRAM:

- stečena kvalifikacija nivoa obrazovanja IV/1
- nije stariji od 28 godina, zaključno sa danom zatvaranja konkursa
- ima crnogorsko državljanstvo
- nije kažnjavan i da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti
- da ne postoje bezbjednosne smetnje, u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima
- položen ispit za vozača „B“ kategorije
- osnovno znanje engleskog jezika
- poznavanje osnova informatike
- da ispunjava posebne fizičke, psihičke i zdravstvene sposobnosti u skladu sa internim aktima ustanove

USLOVI ZA NAPREDOVANJE I ZAVRŠETAK OBRAZOVANJA:

- U sljedeći razred napreduju polaznici koji su na kraju školske godine pozitivno ocijenjeni iz svih modula tog razreda i ako su obavili profesionalnu praksu, kako je predviđeno nastavnim planom

NIVO OBRAZOVANJA ODNOSNO STRUČNE KVALIFIKACIJE KOJE SE STIČU:

Nivo obrazovanja:

- Završetkom obrazovnog programa Policajac, stiče se više stručno obrazovanje u dvogodišnjem trajanju i kvalifikacija nivoa obrazovanja Policajac/ Policajka, nivo V

Stručne kvalifikacije:

Završetkom obrazovnog programa Policajac, stiču se sljedeće stručne kvalifikacije:

- Saobraćajni policajac/ Saobraćajna policajka, nivo V

- Granični policajac/ Granična policajka, nivo V
- Policajac/ Policajka za borbu i suzbijanje kriminaliteta, nivo V
- Policajac/ Policajka za opštu nadležnost, nivo V
- Policajac/ Policajka za obezbjeđivanje ličnosti i objekata, nivo V

CILJEVI OBRAZOVNOG PROGRAMA:

- Osposobljavanje polaznika za dostizanje stručnih i ključnih kompetencija koje su predviđene odgovarajućim Standardima zanimanja i Standardima kvalifikacija na kojima se zasniva obrazovni program.

ISHODI UČENJA

Po završetku obrazovnog programa, polaznik će biti sposoban da:

- Planira i organizuje sopstveni rad za realizaciju policijskih poslova iz oblasti saobraćaja, nadzora državne granice, borbe i suzbijanja kriminaliteta, opšte nadležnosti i obezbjeđivanja ličnosti i objekata
- Pripremi resurse i radno mjesto za realizaciju policijskih poslova iz oblasti saobraćaja, nadzora državne granice, borbe i suzbijanja kriminaliteta, opšte nadležnosti i obezbjeđivanja ličnosti i objekata
- Izvrši kontrolu i regulisanje drumskog saobraćaja
- Izvrši kontrolu vozača i prevoznih sredstava u drumskom saobraćaju
- Obavi poslove oko sprovođenja uviđaja i obezbjeđivanja lica mjesta saobraćajne nezgode
- Obavi poslove po učenjenom prekršaju ili krivičnom djelu
- Pripremi izvještaje o realizovanim poslovima
- Obavi nadzor državne granice na kopnu, moru i unutrašnjim vodama
- Obavi graničnu provjeru lica, stvari i saobraćajnih sredstava
- Obavi poslove suzbijanja prekograničnog kriminala
- Kontroliše kretanje, boravak i rad stranaca u Crnoj Gori
- Postupi po izraženim namjerama za podnošenje zahjeva za međunarodnu zaštitu
- Rukovodi grupom za realizaciju radnog zadatka
- Prikupi i obradi operativne informacije
- Sprovede kriminalističko taktičke i dokazne mjere i radnje u cilju sprečavanja i suzbijanja vršenja prekršaja i krivičnih djela
- Obezbjedi mjesto prekršaja i krivičnog događaja i preduzme mjere prvog zahvata na mjestu prekršaja i krivičnog događaja
- Prikupi materijalne tragove i personalne dokaze prekršaja i krivičnih djela, njihovo fiksiranje i analiziranje u cilju identifikacije počinioca prekršaja i krivičnih djela
- Preduzme mjere i radnje u cilju sprečavanja i rasvjetljavanja pojedinačnih prekršaja i krivičnih djela
- Podnese prekršajne i krivične prijave i komunicira sa nadležnim organima
- Sprovede patrolne poslove
- Izvrši obezbjeđivanje zadržanih lica i lica lišenih slobode
- Obavi poslove dežurne službe
- Izvrši obezbjeđivanje javnih događaja
- Obavi poslove policije u lokalnoj zajednici

- Izvrši obezbjeđivanje šticehenih ličnosti, objekata i prostora
- Ukaže prvu pomoć u slučaju povrede šticehene ličnosti ili lica u šticehenom objektu
- Preduzme odgovarajuće mjere i radnje u slučaju vanrednih događaja i vanrednih situacija
- Obavi poslove po učinjenom krivičnom djelu ili prekršaju
- Ispuni radnu dokumentaciju
- Osigura kvalitet rada u skladu sa ovlašćenjima i propisima
- Održava uređaje, opremu i sredstva za rad
- Obavi komunikaciju sa saradnicima, nadređenima i drugim licima, koristeći pravila poslovne komunikacije
- Sprovede postupke i mjere zaštite i zdravlja na radu i zaštite okoline

ISHODI ZA DOSTIZANJE KLJUČNIH KOMPETENCIJA

Po završetku obrazovnog programa, polaznik će biti sposoban da:

- Komunicira na maternjem jeziku, jeziku školovanja i/ili službenom jeziku, primjenom pravilnog i stvaralačkog usmenog i pisanog izražavanja, tumačenjem pojmova, stavova i činjenica, koristeći vizuelni, zvučni/audio i digitalni materijal prilikom upotrebe jezika u obrazovanju, radu, slobodnom vremenu i svakodnevnom životu
- Koristi različite jezike na odgovarajući i efikasan način za komunikaciju, primjenom pravilnog i stvaralačkog usmenog i pisanog izražavanja kroz slušanje, govor, čitanje i pisanje prilikom tumačenja misli, osjećaja, činjenica i mišljenja, u odgovarajućem rasponu društvenog i kulturnog konteksta
- Koristi matematičku kompetenciju i osnovne kompetencije u prirodnim naukama i tehnologiji, primjenjujući matematički način razmišljanja i funkcionalno matematičko znanje i vještine u rješavanju problema u svakodnevnim situacijama, kao i znanja i metodologije kojima se objašnjava svijet prirode i promjene uzrokovane ljudskim aktivnostima, radi postavljanja pitanja i zaključivanja na temelju činjenica
- Koristi informaciono-komunikacione tehnologije na odgovoran i siguran način za učenje, rad i učestvovanje u ličnom i društvenom životu, za pronalaženje, procjenu, čuvanje, stvaranje, prikazivanje i razmjenu informacija, kao i za razvijanje saradničkih mreža putem interneta
- Upravlja sopstvenim učenjem i karijerom, uključujući efikasno upravljanje vremenom i informacijama kako u samostalnom učenju tako i pri učenju u grupi, na konstruktivan način, sagledavanjem sebe, svojih vještina, stavova i vrijednosti, suočavanjem sa stresovima uzrokovanim neprekidnim životnim promjenama, pritiscima i rizicima, kao i preuzimanjem odgovornosti za vođenje zdravog načina života
- Učestvuje u društvenom životu i radu, postupa kao odgovorni građanin i u potpunosti učestvuje u građanskom i društvenom životu, zasnovanom na razumijevanju socijalnih, ekonomskih, pravnih i političkih koncepata i struktura, kao i globalnog održivog razvoja
- Pretvori ideje u djelo, uključujući stvaralaštvo, inovativnost, spremnost na preuzimanje rizika i iskorišćavanje prilika, kao i preduzimanje inicijative i sposobnosti da se saraduje u cilju planiranja i upravljanja projektima koji imaju kulturnu, društvenu ili finansijsku vrijednost
- Uoči značaj razumijevanja i poštovanja načina na koji se ideje kreativno izražavaju i prenose u različitim kulturama u obliku niza umjetničkih i drugih kulturoloških formi, razvijajući i izražavajući vlastite ideje i osjećaj pripadnosti ili uloge u društvu na različite načine i u različitim situacijama

2. NASTAVNI PLAN

R. BROJ	MODUL	BROJ ČASOVA PO OBLICIMA NASTAVE I KREDITNA VRIJEDNOST												
		I GODINA					II GODINA					UKUPNO		
		Σ	T	V	P	KV	Σ	T	V	P	KV	Σ	KV	
A. STRUČNI MODULI														
1.	Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU	72	72			4						72	4	
2.	Osnove prava i državnog uređenja	108	100		8	6						108	6	
3.	Krivično pravo i rad policije u izviđaju	72	54		18	4						72	4	
4.	Kriminalistika i kriminologija	144	108		36	7						144	7	
5.	Policijski poslovi i ovlašćenja	144	36		108	7						144	7	
6.	Naoružanje sa nastavom gađanja	108	18		90	5						108	5	
7.	Prva pomoć i sudska medicina	72	18		54	4						72	4	
8.	Policajska psihologija i taktička komunikacija	72	54		18	4						72	4	
9.	Informaciono-komunikacioni sistemi policije	108	18		90	6						108	6	
10.	Specijalno fizičko obrazovanje I	108	9		99	6						108	6	
11.	Engleski jezik u policiji I	72	36	36		4						72	4	
12.	Specijalno fizičko obrazovanje II						66	9		57	3	66	3	
13.	Engleski jezik u policiji II						66	33	33		4	66	4	
14.	Bezbjednost saobraćaja*						198	66		132	10	198	10	
15.	Poslovi granične policije*						198	66		132	10	198	10	
16.	Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta*						165	16		149	9	165	9	
17.	Policijski poslovi opšte nadležnosti*						165	16		149	9	165	9	
18.	Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata*						132	33		99	7	132	7	
UKUPNO: A. STRUČNI MODULI		1080	523	36	521	57	990	239	33	718	52	2070	109	
UDIO U UKUPNOM GODIŠ. FONDU (%)		93,7	45,4	3,1	45,2	95,0	93,7	22,6	3,1	68,0	86,7	93,7	90,8	
B. IZBORNI MODULI														
1.	Maloljetnička delinkvencija	72	72			3						72	3	
2.	Mehanizmi civilne zaštite EU	72	72			3						72	3	
3.	Profilisanje i analiza ponašanja lica	72	18		54	3						72	3	
4.	Psihologija kriznih situacija						66	33		33	3	66	3	
5.	Saradnja u upravljanju granicama						66	33		33	3	66	3	
6.	Organizovani kriminalitet						66	66			3	66	3	
UKUPNO: B. IZBORNI MODULI		72				3	66				3	138	6	
UDIO U UKUPNOM GODIŠ. FONDU (%)		6,3				5,0	6,2				5,0	6,3	5	
C. DIPLOMSKI ISPIT														
C. DIPLOMSKI ISPIT												5	5	
D. SLOBODNE AKTIVNOSTI														
D. SLOBODNE AKTIVNOSTI		MIN. 36 ČASOVA					MIN. 33 ČASA							
E. PROFESIONALNA PRAKSA														
E. PROFESIONALNA PRAKSA		10 DANA												
UKUPNO (A+B+C)		1152			521	60	1056			718	60	2208	120	
UDIO U UKUPNOM FONDU (%)		100			45,2	100	100			68,0	100	100	100	

- T – Teorijska nastava
V – Vježbe
P – Praktično obrazovanje (Praktična nastava)
KV – Kreditna vrijednost
Σ – Suma (Godišnji fond časova)

Napomene:

- Nastavni plan sadrži ukupni godišnji fond časova, godišnji fond časova za svaki modul, kao i godišnji fond časova prema oblicima nastave (teorijska nastava, vježbe i praktična nastava). Škola sama raspoređuje sedmični broj časova u odnosu na godišnji. Preporučeni sedmični fond časova se dobija podjelom ukupnog broja časova modula sa brojem radnih nedjelja u toku školske godine.
- Učenici mogu imati u toku sedmice, najviše do 40 časova nastave, u skladu sa Zakonom i obrazovnim programom.
- Praktično obrazovanje (praktična nastava) se realizuje u okviru stručnih modula, u školi i kod poslodavca. Minimalan broj časova praktičnog obrazovanja kod poslodavca je 36 godišnje u II godini, u okviru ukupnog fonda časova praktičnog obrazovanja (praktične nastave). Osim u II godini, škola može organizovati praktično obrazovanje kod poslodavca i u I godini, u skladu sa mogućnostima. Za module koji su označeni sa (*), značajan dio praktične nastave realizuju se kod poslodavaca kao što su Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije. U zavisnosti od materijalnih uslova u školi i kod poslodavca, praktično obrazovanje (praktična nastava) se može i u cjelini realizovati kod poslodavca.

II POSEBNI DIO OBRAZOVNOG PROGRAMA ZA VIŠE STRUČNO OBRAZOVANJE

3. MODULI

3.1. STRUČNI MODULI

3.1.1. LJUDSKA PRAVA, NACIONALNA I BEZBJEDNOST EU

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	72			72	4

2. Cilj modula:

- Sticanje osnovnih znanja o ljudskim pravima, etici u policijskom postupanju, osnovama nacionalne bezbjednosti, savremenim bezbjednosnim izazovima i bezbjednosnoj kulturi, kao i značaju bezbjednosti Evropske unije i odnosu Crne Gore i Evropske unije. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje obilježja osnovnih ljudskih prava i sloboda
2. Identifikuje značaj etike u policijskom postupanju
3. Identifikuje osnove nacionalne bezbjednosti, savremene bezbjednosne izazove i bezbjednosnu kulturu
4. Identifikuje značaj bezbjednosti Evropske unije i odnos Crne Gore i Evropske unije

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje obilježja osnovnih ljudskih prava i sloboda	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni ljudska prava i značaj međunarodnog i regionalnog sistema ljudskih prava	
2. Objasni svrhu i značaj postojanja međunarodnih dokumenata , organizacija i tijela koja se bave pitanjima poštovanja, zaštite ljudskih prava i prava djeteta	Međunarodna dokumenta: Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, Konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Konvencija o pravima djeteta i dr.
3. Objasni pojam vladavina prava, osnovne karakteristike i kategorije (generacije) ljudskih prava	Karakteristike ljudskih prava: univerzalnost, jednakost, neotuđivost, nedjeljivost i međuzavisnost Kategorije (generacije) ljudskih prava: prava na slobodu - građanska i politička prava, prava na jednakost - ekonomska, socijalna i kulturna prava, prava na solidarnost i prava na vladavinu prava - prava na dobru vladavinu
4. Objasni odnos policije i ljudskih prava, osnove demokratskog društva i dozvoljena ograničenja ljudskih prava prema pozitivnim propisima	Dozvoljena ograničenja ljudskih prava: derogacija, ugrađena ograničenja, izborna (opciona) ograničenja i ograničenja za službe bezbjednosti (pravo na slobodu političkog udruživanja, pravo na organizovanje i pristupanje sindikatima, pravo na štrajk i pravo na mirno okupljanje)
5. Obrazloži značaj poštovanja ljudskih prava prilikom izvidaja i istrage	Ljudska prava prilikom izvidaja i istrage: pravo na pravično suđenje; pravo na pretpostavku nevinosti; pravo na kažnjavanje samo na osnovu zakona; pravo na zaštitu privatnosti, doma i prepiske i pravo na mirno uživanje imovine
6. Obrazloži pojam i vrste diskriminacije osjetljivih grupa i krivičnih djela počinjenih iz mržnje	Osjetljive grupe: LGBT populacija, maloljetnici, žene RE populacija, osobe sa invaliditetom i dr.
7. Opiše pravo na život prema međunarodnim instrumentima i zabranu mučenja i drugih nehumanih i ponižavajućih kazni ili postupanja	
8. Objasni važnost zaštite ljudskih prava prilikom lišenja slobode, zadržavanja i upotrebe sile	
9. Opiše ulogu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori	
10. Objasni načela humanitarnog prava i osnovne principe zaštite čovjeka u oružanim sukobima	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	

**Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da
Identifikuje obilježja osnovnih ljudskih prava i sloboda**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 10.

Predložene teme

- Ljudska prava i slobode
- Prava djeteta
- Međunarodna zaštita ljudskih prava

**Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da
Identifikuje značaj etike u policijskom postupanju**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni nastanak i vrste etike, kao i etičke dileme	
2. Obrazloži značaj profesionalne etike, etike u policijskoj službi i etičkih kodeksa	
3. Objasni posljedice nepridržavanja policijskog etičkog kodeksa i neetičkog ponašanja policajaca koji vode ka stigmatizaciji policijske službe	
4. Objasni uticaj korupcije, iznude i zloupotrebe položaja na imidž policijske službe	
5. Obrazloži šta podrazumijeva život u multietničkom društvu i načine premošćavanja i bogatstvo kulturnih razlika	
6. Objasni ulogu policije u multietničkom društvu i značaj saradnje sa građanima i različitim institucijama društva	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.

Predložene teme

- Etika i vrijednosti
- Profesionalna etika, policijska etika
- Svijest o razlikama

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje osnove nacionalne bezbjednosti, savremene bezbjednosne izazove i bezbjednosnu kulturu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni osnove nacionalne bezbjednosti, odnos nacionalne, individualne i međunarodne bezbjednosti, kao i ulogu nadržavnog sektora bezbjednosti	
2. Objasni strukturu sistema nacionalne bezbjednosti Crne Gore i ulogu njegovih ključnih subjekata	Struktura sistema nacionalne bezbjednosti Crne Gore: Skupština Crne Gore, Predsjednik Crne Gore, Vlada Crne Gore, Savjet za odbranu i bezbjednost i dr.
3. Opiše nadležnosti državnih organa Crne Gore koji se bave nacionalnom bezbjednošću i ulogu nadržavnih subjekata bezbjednosti	Državni organi Crne Gore: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Agencija za nacionalnu bezbjednost (ANB), Obavještajno-bezbjednosni direktorat (OBD), Ministarstvo odbrane, Ministarstvo vanjskih poslova, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS), Uprava carina i dr.
4. Objasni savremene bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje i stanje bezbjednosti u Crnoj Gori	Savremeni bezbjednosni izazovi, rizici i prijetnje: oružana agresija, terorizam i nasilni ekstremizam, proliferacija konvencionalnog i naoružanja za masovno uništenje, sajber prijetnje, hibridne prijetnje, organizovani kriminal, ugrožavanje javne bezbjednosti, ugrožavanje ekonomske i energetske bezbjednosti, ilegalne migracije, obavještajno djelovanje drugih država, ugrožavanje ili uništenje elemenata kritične infrastrukture i dr.
5. Objasni savremeno bezbjednosno okruženje, stanje i faktore ugrožavanja bezbjednosti	Stanje bezbjednosti: redovno, vanredno i ratno Faktori ugrožavanja bezbjednosti: spoljašnji i unutrašnji
6. Objasni Strategiju nacionalne bezbjednosti Crne Gore i nacionalne interese	Nacionalni interesi: vitalni, strateški i ostali važni interesi Crne Gore
7. Objasni osnovne principe nastanka i ulogu obavještajno-bezbjednosnih službi, kao i značaj prikupljanja obavještajnih podataka	
8. Objasni oblike bezbjednosne kulture , kao i značaj profesionalnog integriteta u sistemu bezbjednosti	Oblici bezbjednosne kulture: individualna, masovna, profesionalna i kultura nacionalne bezbjednosti
9. Objasni odnos bezbjednosti i ljudskih prava, uz uvažavanje principa vladavine prava	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje osnove nacionalne bezbjednosti, savremene bezbjednosne izazove i bezbjednosnu kulturu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
10. Nabroji mjere bezbjednosti	Mjere bezbjednosti: mjera pripravnosti, mjera mobilizacije, mjera zaštite tajnih podataka i bezbjednosno provjeravanje lica
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 10.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Osnovi nacionalne bezbjednosti Crne Gore - Državni organi koji se bave nacionalnom bezbjednošću - Savremeni bezbjednosni izazovi, rizici i prijetnje - Strategija nacionalne bezbjednosti - Bezbjednosna kultura 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje značaj bezbjednosti Evropske unije i odnos Crne Gore i Evropske unije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni nastanak, ciljeve, načela i osnivačke ugovore na kojima se zasniva Evropska unija	Osnivački ugovori: Pariški ugovor, Rimski ugovor, Jedinstveni evropski akt, Ugovor iz Nice, Amsterdamski ugovor, Ustav za Evropu, Lisabonski ugovor i dr.
2. Opiše pravo EU - Acquis Communautaire i njegov značaj za EU	Pravo EU - Acquis Communautaire: primarno, sekundarno, tercijarno i pravo EU u oblasti bezbjednosti
3. Objasni ulogu institucija Evropske unije	Institucije Evropske unije: Evropski savjet, Savjet Evropske unije, Evropski parlament, Evropska komisija, Sud pravde Evropske unije, Revizorski sud, Evropska centralna banka i dr.
4. Objasni kriterijume pristupanja i politiku proširenja Evropske unije	
5. Objasni značaj Evropske unije kao bezbjednosnog aktera, sa posebnim osvrtom na Zajedničku bezbjednosnu i odbrambenu politiku, Evropsku strategiju bezbjednosti i ulogu EU agencija	EU agencije: Europol, Eurojust, Frontex, CEPOL, ENISA i dr.
6. Opiše savremene bezbjednosne prijetnje u Evropskoj uniji	
7. Objasni značaj evropskih vrijednosti, politike obrazovanja i koncept „jedinstva u različitosti“	
8. Opiše najznačajnije evropske inicijative od međunarodnog bezbjednosnog značaja i Šengenski sporazum	
9. Objasni ulogu i značaj NATO-a i njegov odnos sa Evropskom unijom	
10. Objasni odnos Crne Gore i Evropske unije	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 10.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Nastanak Evropske unije - Pravna tekovina i institucije Evropske unije - Kriterijumi pristupanja i politika proširenja Evropske unije 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje značaj bezbjednosti Evropske unije i odnos Crne Gore i Evropske unije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
<ul style="list-style-type: none"> - Evropska bezbjednosna i odbrambena politika - Šengenski sporazum - Organizacija NATO i njen značaj	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih znanja iz ove oblasti. Preporučljivo je da se u toku realizacije nastavnog sadržaja koriste aktivne metode učenja i da se polaznici podstiču na samostalan i timski rad, da se koriste važeći propisi koji regulišu ovu oblast.
- Prilikom obrade određenih tematskih sadržaja polaznicima se mogu dati seminarski radovi, koje mogu raditi individualno ili u timu. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu nekog pravnog ili bezbjednosnog sadržaja ili problema, polaznici treba da pokažu sposobnost kako da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu. Polaznici svoje seminarske radove treba da javno prezentuju ostalim polaznicima u odjeljenju ili grupi i da pruže odgovore na postavljena pitanja. Tokom prezentacije polaznici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju. Nastavnici treba da daju uputstva polaznicima o metodama pri izradi seminarskih radova.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.
- U cilju uspješnije realizacije nastavnog sadržaja preporučljivo je da se organizuju posjete određenim državnim organima.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Vukčević M.; Ćupić D., Uvod u ljudska prava, Univerzitet Donja Gorica, Podgorica, 2026.
- Mijalković V. S., Nacionalna bezbednost, Kriminalističko-policijski univerzitet, Beograd, 2023.
- Stajić Lj., Osnovi bezbednosti, Policijska akademija, Beograd, 1999.
- Đurović G., Evropska unija i Crna Gora, EU Info centar, Podgorica, 2016.
- Vukadinović R.; Vukadinović Marković J., Uvod u institucije i pravo Evropske unije, Službeni glasnik, Beograd, 2020.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, Projekciono platno/ Multimedijalna tabla/ TV	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Osnove prava i državnog uređenja
- Krivično pravo i rad policije u izviđaju
- Policijski poslovi i ovlaštenja
- Engleski jezik u policiji I
- Maloljetnička delikvencija
- Mehanizmi civilne zaštite EU
- Profilisanje i analiza ponašanja lica

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti ljudskih prava, nacionalne i bezbjednosti EU, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti ljudskih prava, nacionalne i bezbjednosti EU i istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti ljudskih prava, nacionalne i bezbjednosti EU na stranom jeziku i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti ljudskih prava, nacionalne i bezbjednosti EU, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti ljudskih prava, nacionalne i bezbjednosti EU; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.2. OSNOVE PRAVA I DRŽAVNOG UREĐENJA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	100		8	108	6

2. Cilj modula:

- Sticanje osnovnih znanja o pravu, pravnom poretku, i pradržavi, državom uređenju i organizaciji državne vlasti u Crnoj Gori, upravi i njenoj djelatnosti, službeničkom pravu, kao i prekršajnom pravu. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje karakteristike prava i pravnog poretka
2. Identifikuje karakteristike države, društvenog uređenja Crne Gore i organizaciju državne vlasti
3. Analizira karakteristike uprave i njene djelatnosti
4. Identifikuje karakteristike službeničkog prava
5. Analizira karakteristike prekršajnog prava

Ishod 1 – Polaznik će biti sposoban da Identifikuje karakteristike prava i pravnog poretka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni elemente i vrste društvenih normi i objasni međusobni odnos vrsta društvenih normi	Elementi društvenih normi: adresant, adresat, alternative u ponašanju i ciljevi koji se žele ostvariti normom Vrste društvenih normi: običajne, moralne i pravne norme
2. Objasni elemente pravnog poretka	Elementi pravnog poretka: pravna norma, pravni akt, pravni odnos, pravna ustanova, pravna grana i pravna oblast, privredna društva, stvarno pravo, obligacije i dr.
3. Objasni značaj, sistematiku ustava Crne Gore , kao i ustavnu dinamiku	Sistematika ustava Crne Gore: preambula, normativni dio i ustavni amandmani Ustavna dinamika: donošenje i promjena ustava
4. Objasni etape u procesu primjene prava	Etape u procesu primjene prava: identifikovanje pravne norme koja će se primijeniti, tumačenje pravne norme, utvrđivanje pravno relevantnih činjenica, upoređivanje pravnog i činjeničnog stanja
5. Objasni vrste i sredstva tumačenja prava	Vrste tumačenja prava: doslovno, prošireno i suženo tumačenje; analogija, razlog suprotnosti, usko tumačenje izuzetaka i dr. Sredstva tumačenja prava: jezičko, logičko sistematsko, istorijsko i ciljno sredstvo
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Elementi i oblici države - Elementi i osnovni instituti prava 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje karakteristike države, državnog uređenja Crne Gore i organizaciju državne vlasti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni elemente i način pravne organizacije države	Elementi države: stanovništvo, teritorija i državna vlast Elementi pravne organizacije države: državni organ i državno službeno lice
2. Opiše vrste državnih oblika	Vrste državnih oblika: oblici vladavine, oblici političkog poretka, oblici državnog uređenja i oblici državne vlasti
3. Objasni državno uređenje Crne Gore i organizaciju državne vlasti	Državno uređenje Crne Gore: Skupština, Vlada, predsjednik Crne Gore, pravosuđe, Ustavni sud i dr.
4. Objasni ulogu, karakteristike, elemente i strukturu skupštine	Karakteristike, elementi i struktura skupštine: izbor, mandat, nadležnosti, organizacija, način rada, akti, poslanici, prava poslanika i dr.
5. Objasni ulogu, karakteristike, elemente i strukturu Vlade	Karakteristike, elementi i struktura Vlade: izbor, mandat, nadležnosti, organizacija, vrste, način rada, akti, odgovornost, kontrola rada i dr.
6. Objasni ulogu, karakteristike, elemente i strukturu Predsjednika Crne Gore	Karakteristike, elementi i struktura Predsjednika Crne Gore: izbor, mandat, nadležnosti, organizacija, način rada, akti, odgovornost i dr.
7. Objasni ulogu, karakteristike, elemente i strukturu pravosuđa	Karakteristike, elementi i struktura pravosuđa: izbor; mandat; nadležnosti; organizacija; način rada sudova, tužilaštava, Sudskog savjeta i Tužilačkog savjeta; advokat; izvršitelj; notar i dr.
8. Objasni ulogu, karakteristike, elemente i strukturu Ustavnog suda	Karakteristike, elementi i struktura Ustavnog suda: izbor, mandat, nadležnosti, organizacija, način rada, dejstvo odluka i dr.
9. Objasni ulogu, karakteristike, elemente i strukturu lokalne samouprave	Karakteristike, elementi i struktura lokalne samouprave: izbor, mandat, nadležnosti, organizacija, način rada i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 9.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Državno uređenje Crne Gore - Organizacija državne vlasti u Crnoj Gori 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Analizira karakteristike uprave i njene djelatnosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni izvore i osnovne institute upravnog prava	<p>Izvori upravnog prava: ustav, zakon, podzakonski akti, sudske odluke, običajno pravo, tehnička pravila i standardi i dr.</p> <p>Instituti upravnog prava: upravna norma, upravni akt, upravni odnos, upravna stvar, upravna aktivnost, upravna radnja, upravni postupak, upravni nadzor, upravni spor i dr.</p>
2. Objasni organizaciju uprave i odnos sa drugim institucijama, civilnim sektorom i građanima uprave	Organizacija uprave: javna uprava, državna uprava i nedržavna uprava
3. Opiše djelatnosti uprave	Djelatnosti uprave: donošenje upravnih propisa, donošenje upravnih akata, vršenje upravnih radnji i sklapanje upravnih ugovora
4. Objasni načela, učesnike i faze vođenja upravnog postupka	<p>Načela upravnog postupka: načelo zakonitosti i opravdanih očekivanja stranaka, načelo srazmjernosti, pravo stranke na pravnu zaštitu, načelo aktivne pomoći stranci i dr.</p> <p>Učesnici: upravni organ, stranke, stručna lica, punomoćnik, svjedoci, vještaci i dr.</p> <p>Faze vođenje upravnog postupka: pokretanje, vođenje i okončanje upravnog postupka i izvršenje rješenja</p>
5. Objasni postupak komunikacije organa, stranke i drugih učesnika u upravnom postupku	Postupak komunikacije: podnošenje podnesaka, sačinjavanje zapisnika, pozivanje, obavještanje, dostavljanje pismena; rokovi i dr.
6. Sastavi podnesak i zapisnik, na konkretnom primjeru	
7. Objasni pravo stranke na pravni lijek i postupanje uprave po pravnom lijeku	<p>Pravni lijek: žalba, ponavljanje postupka i prigovor</p> <p>Postupanje uprave po pravnom lijeku: podnošenje pravnog lijeka; dejstvo pravnog lijeka; postupanje i odlučivanje prvostepenog i drugostepenog upravnog organa po pravnom lijeku i dr.</p>
8. Opiše vrste kontrole uprave	Vrste kontrole uprave: politička i pravna kontrola, unutrašnja i spoljašnja kontrola, upravna kontrola, vladina kontrola, sudska kontrola, tužilačka kontrola, kontrola od strane ustavnog suda, kontrola od strane ombudsmana i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	

**Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da
Analizira karakteristike uprave i njene djelatnosti**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 7 i 8. Za kriterijum 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Upravno pravo
- Uprava
- Upravni postupak
- Upravni spor

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje karakteristike službeničkog prava	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni i načela službeničkog prava	Načela: zakonitost i odgovornost, službenička etika, izbjegavanje sukoba interesa, zabrana povlašćivanja ili uskraćivanja i dr.
2. Objasni karakteristike radnog odnosa državnog službenika i namještenika	Karakteristike radnog odnosa: zasnivanje, trajno raspoređivanje, privremeno raspoređivanje, preuzimanje, praćenje rada, ocjenjivanje, probni rad, pripravnički staž, kategorizacija radnih mjesta, zvanja i dr.
3. Objasni prava i dužnosti državnog službenika i namještenika	Prava: uslovi rada, zarada, naknada zarade i druga primanja, odmor i odsustva i dr. Dužnosti: obaveza izvršavanja naloga, poštovanje radnog vremena, poštovanje etičkog kodeksa, postupanje u vanrednim situacijama i okolnostima i dr.
4. Objasni vrste odgovornosti državnog službenika i namještenika	Vrste odgovornosti: krivična, materijalna, prekršajna, disciplinska i etička odgovornost
5. Objasni karakteristike položaja policijskih službenika u službeničkom sistemu	Karakteristike položaja policijskih službenika: način zasnivanja radnog odnosa, način raspoređivanja, policijska zvanja, bezbjednosne smetnje, prava i dužnosti policijskih službenika i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Državni službenici i namještenici - Policijski službenici 	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Analizira karakteristike prekršajnog prava	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni i izvore prekršajnog prava	Izvori prekršajnog prava: ustav, zakon, podzakonski akti, sudske odluke i dr.
2. Objasni elemente, vrste i način izvršenja prekršaja	Elementi prekršaja: radnja, protivpravnost, propisanost i krivica Vrste prekršaja: materijalni, formalni i dr.
3. Objasni vrste prekršajnih sankcija i pravila o odmjeraivanju kazne	Vrste prekršajnih sankcija: kazne, mjere upozorenja, zaštitne mjere i vaspitne mjere
4. Opiše faze vođenja prekršajnog postupka	Faze vođenja prekršajnog postupka: pokretanje, vođenje i okončanje prekršajnog postupka i izvršenje
5. Objasni vrste prekršaja iz oblasti javnog reda i mira	Vrste prekršaja iz oblasti javnog reda i mira: nepristojno i bezobzirno ponašanje, uznemiravanje građana, vrijeđanje i drsko ponašanje, ugrožavanje sigurnosti građana, fizički napad, ometanje i omalovažavanje službenog lica, nepostupanje po naredbi policijskog službenika, vrijeđanje na osnovu ličnog svojstva, prosjačenje, točenje alkohola maloljetnim licima i dr.
6. Objasni vrste prekršaja iz oblasti nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama	Vrste prekršaja iz oblasti nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama: nedolično i uvredljivo ponašanje prema gledaocima, sudijama i službenim licima; izazivanje nereda i remećenje toka sportske priredbe ili ugrožavanje bezbjednosti učesnika sportske priredbe; neovlašćeni ulaz na sportski teren; unošenje ili upotrebljavanje alkohola, droge ili drugih psihoaktivnih supstanci u sportskom objektu; unošenje ili korišćenje pirotehničkih sredstva u sportskom objektu i dr.
7. Opiše obaveze organizatora i policijske mjere prilikom održavanja sportskih priredbi	
8. Opiše prijavljivanje, ograničenje prava, održavanje reda i mira i prekidanje javnog okupljanja i javne priredbe	
9. Sačini pismena po prekršajima, na konkretnom primjeru	Pismena: službena zabilješka, prijava javnog okupljanja, prijava javne priredbe, prekršajni nalog, prekršajna prijava, zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, službena zabilješka o lišenju slobode i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	

**Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da
Analizira karakteristike prekršajnog prava**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 8. Za kriterijum 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Prekršajni postupak
- Javni red i mir
- Javna okupljanja
- Javne priredbe

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Osnove prava i državnog uređenja je tako koncipiran da polaznicima omogući sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Preporučljivo je da se u toku realizacije nastavnog sadržaja koriste aktivne metode učenja i da se polaznici podstiču na samostalan i timski rad, da se koriste važeći propisi koji regulišu ovu oblast.
- Prilikom obrade određenih tematskih sadržaja polaznicima se mogu dati seminarski radovi, koje mogu raditi individualno ili u timu. Prilikom izrade seminarskog rada, polaznici treba da pokažu sposobnost kako da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora, i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu. Polaznici svoje seminarske radove treba da javno prezentuju ostalim polaznicima u odjeljenju ili grupi i da pruže odgovore na postavljena pitanja. Tokom prezentacije polaznici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju. Nastavnici treba da daju uputstva polaznicima o metodama pri izradi seminarskih radova.
- U okviru ovog modula za dio koji se odnosi na prekršajno pravo predviđena je realizacija praktične nastave, koja će pomoći polazniku da bolje savlada nastavnu materiju i da stiče praktične vještine. Praktični dio nastave treba realizovati u učionici. Praktični rad na sačinjavanju pismena po prekršajima, na konkretnom primjeru (službena zabilješka, prijava javnog okupljanja, prijava javne priredbe, prekršajni nalog, prekršajna prijava, zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, službena zabilješka o lišenju slobode i dr.), je jedan od načina da se pokaže poznavanje nastavne materije, što zahtijeva optimalno vremensko usklađivanje teorijske obrade nastavnih jedinica i praktičnog rada. Polaznici treba da realizuju praktične vježbe individualno, kada se podstiče samostalni rad, ili timski, kada se postiže rad u timu.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Košutić B.; Vukčević M., Uvod u jurisprudenciju, Univerzitet Donja Gorica, Podgorica, 2023.
- Vukčević M., Ustavno pravo, Udruženje pravnik Crne Gore, Podgorica, 2026.
- Lilić S.; Cerović D., Upravno pravo Crne Gore, AP Print, 2025.
- Kokolj M., Prekršajno pravo, Privredna akademija, Novi Sad, 2007.
- Ustav Crne Gore, Službeni list Crne Gore, br. 1/07 i 38/13.
- Zakon o državnoj upravi.
- Zakon o unutrašnjim poslovima.
- Zakon o državnim službenicima i namještenicima.
- Zakon o prekršajima.
- Zakon o javnom redu i miru.
- Zakon o javnim okupljanjima i javnim priredbama..
- Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama..

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU
- Krivično pravo i rad policije u izviđaju
- Policijski poslovi i ovlaštenja
- Maloljetnička delikvencija
- Profilisanje i analiza ponašanja lica

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti prava i državnog uređenja, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višezječnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti prava i državnog uređenja i istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti prava i državnog uređenja na stranom jeziku i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti prava i državnog uređenja, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti državnog

uređenja i ljudskih prava; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.3. KRIVIČNO PRAVO I RAD POLICIJE U IZVIĐAJU

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	54		18	72	4

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje osnovnih znanja o krivičnom djelu, karakteristikama i vrstama krivičnih djela, krivičnim sankcijama, ovlašćenjima policije i dokaznim radnjama. Osposobljavanje za prepoznavanje krivičnih djela, kao i primjenu ovlašćenja i dokaznih radnji u izviđaju. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje karakteristike krivičnog djela i krivične odgovornosti
2. Identifikuje svrhu kažnjavanja, vrste krivičnih sankcija i uslove za njihovo izricanje
3. Identifikuje vrste i elemente najčešće izvršenih krivičnih djela
4. Identifikuje vrste i elemente ostalih krivičnih djela
5. Primijeni ovlašćenja i dokazne radnje u izviđaju

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje karakteristike krivičnog djela i krivične odgovornosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni predmet i funkciju krivičnog prava i njegov odnos sa drugim granama prava	
2. Objasni krivično djelo i njegove opšte elemente	Opšti elementi: zakonska određenost, protivpravnost i skrivljenost
3. Objasni razliku između opštih elemenata i bića krivičnog djela	
4. Objasni posebne elemente izvršenja krivičnog djela	Posebni elementi: mjesto, vrijeme i način
5. Objasni pokušaj i dobrovoljni odustanak od izvršenja krivičnog djela i krivičnu odgovornost u tim slučajevima	
6. Opiše osnove koji isključuju postojanje krivičnog djela	Osnove: nužna odbrana i krajnja nužda
7. Prepozna osnove koje isključuju postojanje krivičnog djela, na konkretnom primjeru	
8. Objasni karakteristike krivice, uračunljivosti, neuračunljivosti, umišljaja i nehata	
9. Objasni karakteristike saučesništva , odgovornosti i kažnjivosti saučesnika	Saučesništvo: saizvršilaštvo, podstrekavanje i pomaganje
10. Prepozna oblike saučesništva, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 i 9. Za kriterijume 7 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Krivično djelo - Krivična odgovornost 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje svrhu kažnjavanja, vrste krivičnih sankcija i uslove za njihovo izricanje	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni podjelu krivičnih sankcija	Krivične sankcije: kazne, mjere upozorenja, mjere bezbjednosti i vaspitne mjere
2. Objasni vrste kazni koje se mogu izreći učiniocu krivičnog djela	Vrste kazni: kazna dugotrajnog zatvora, kazna zatvora, novčana kazna i rad u javnom interesu
3. Opiše kaznu zatvora koja se izvršava u prostorijama za stanovanje	
4. Opiše uslove za uslovni otpust i njegovo opozivanje	
5. Objasni razloge ublažavanja kazne, oslobođenja od kazne i sticaj krivičnih djela	
6. Objasni mjere upozorenja , vaspitne mjere i mjere bezbjednosti , kao i uslove za njihovo izricanje	Mjere upozorenja: uslovna osuda i sudska opomena Mjere bezbjednosti: obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi; obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi; obavezno liječenje narkomana; obavezno liječenje alkoholičara; zabrana vršenja poziva, djelatnosti i dužnosti; zabrana upravljanja motornim vozilom; oduzimanje predmeta; protjerivanje stranca iz zemlje; javno objavljivanje presude; zabrana približavanja i udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje
7. Objasni vaspitne mjere	Vaspitne mjere: disciplinske mjere, mjere pojačanog nadzora i zavodske mjere
8. Navede slučajeve zastarjelosti krivičnog gonjenja i izvršenja kazni	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 8.	
Predložene teme	
- Krivične sankcije	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje vrste i elemente najčešće izvršenih krivičnih djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv života i tijela	Krivična djela protiv života i tijela: ubistva (ubistvo, teško ubistvo i privilegovano ubistvo), teška tjelesna povreda, laka tjelesna povreda, učestvovanje u tuči i dr.
2. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv sloboda i prava čovjeka, građanina i zdravlja	Krivična djela protiv sloboda i prava čovjeka, građanina i zdravlja: prinuda, protivpravno lišenje slobode, iznuđivanje iskaza, proganjanje i dr.
3. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv imovine	Krivična djela protiv imovine: krađe (krađa, teška krađa), sitna krađa, utaja i prevara, razbojništvo, razbojnička krađa, iznuda, ucjena i dr.
4. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv polne slobode	Krivična djela protiv polne slobode: silovanje, seksualno uznemiravanje i dr.
5. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv državnih organa	Krivična djela protiv državnih organa: napad na službeno lice u vršenju službene radnje, sprečavanje službenog lica u vršenju službene dužnosti, pozivanje na otpor, nepostupanje po naredbi za udaljavanje i dr.
6. Prepozna elemente krivičnih djela, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Krivična djela	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje vrste i elemente ostalih krivičnih djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv službene dužnosti	Krivična djela protiv službene dužnosti: zloupotreba službenog položaja, primanje mita, davanje mita i dr.
2. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv bezbjednosti saobraćaja	Krivična djela protiv bezbjednosti saobraćaja: ugrožavanje javnog saobraćaja, ugrožavanje saobraćaja opasnom radnjom i opasnim sredstvom, nepružanje pomoći licu povrijeđenom u saobraćajnoj nezgodi i dr.
3. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore	Krivična djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore: oružana pobuna, sabotaža, diverzija, odavanje tajnih podataka i dr.
4. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv javnog reda i mira	Krivična djela protiv javnog reda i mira: nasilničko ponašanje, nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija, nedozvoljen prelaz državne granice i krijumčarenje ljudi i dr.
5. Objasni vrste i elemente krivičnih djela protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom	Krivična djela protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom: trgovina ljudima, terorizam i dr.
6. Prepozna elemente krivičnih djela, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Krivična djela	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni ovlaštenja i dokazne radnje u izviđaju	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni ovlaštenja policije shodno Zakoniku o krivičnom postupku	Ovlaštenja: prikupljanje obavještenja od građana; upućivanje na poligrafsko testiranje; izvrši analiza glasa; antiteroristički pregled; ograničenje kretanja, odnosno pristup određenih lica na određenom prostoru za potrebno vrijeme; raspisivanje nagrada u cilju prikupljanja obavještenja; pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga; preduzimanje potrebnih mjera u cilju pronalaženja lica; preduzimanje potrebnih mjera u vezi sa utvrđivanjem identiteta lica i istovjetnosti predmeta; uzimanje uzoraka za DNK analizu; raspiše potragu za licima i stvarima za kojima se traga; pregled određenih objekata i prostorija državnih organa, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika u prisustvu odgovornog lica, uvid u njihovu dokumentaciju i oduzimanje po potrebi; kao i preduzimanje drugih potrebnih radnji i mjera u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku
2. Objasni dokazne radnje u izviđaju	Dokazne radnje u izviđaju: pretresanje stana, stvari i lica, privremeno oduzimanje predmeta i imovinske koristi, saslušanje osumnjičenog, saslušanje svjedoka, uviđaj i rekonstrukcija, vještačenje, fotografije i audiovizuelni snimci i mjere tajnog nadzora
3. Demonstrira primjenu ovlaštenja u izviđaju, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira primjenu dokaznih radnji koje sprovodi policija u izviđaju, na konkretnom primjeru	Dokazne radnje koje sprovodi policija: pretresanje stana, stvari i lica; privremeno oduzimanje predmeta i imovinske koristi; uviđaj i rekonstrukcija, saslušanje osumnjičenog (po odobrenju državnog tužioca) i dr.
5. Sačini potrebna pismena u vezi sprovedenih dokaznih radnji, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Ovlaštenja policije shodno Zakoniku o krivičnom postupku	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni ovlašćenja i dokazne radnje u izviđaju	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
- Dokazne radnje	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Krivično pravo i rad policije u izviđaju je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Teorijski dio nastave treba realizovati u učionici, sa cijelim odjeljenjem, uz primjenu savremenih nastavnih metoda i sredstava. Sadržaj i način izlaganja treba prilagoditi nivou predznanja polaznika iz ove oblasti i srodnih disciplina. Preporučuje se prezentacija praktičnih primjera sa objašnjenjima, u cilju boljeg razumijevanja teorijskih znanja i shvatanja krivičnih djela i primjenu ovlašćenja i dokaznih radnji u izviđaju. Praktični primjeri se mogu naći u radnom okruženju, takođe na internetu. Treba koristiti odgovarajuće fotografije i video animacije u cilju povećanja zainteresovanosti polaznika i boljeg praćenja i razumijevanja izloženog gradiva. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih polaznika. Prilikom realizacije ovog modula polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalni i timski rad.
- U okviru ovog modula za dio koji se odnosi na policiju u izviđaju predviđena je realizacija praktične nastave, koja će pomoći polazniku da bolje savlada nastavnu materiju i da stiče praktične vještine. Praktični dio nastave treba realizovati na poligonu za praktičnu nastavu. Školski poligon treba da bude adekvatno opremljen i da omogući bezbjedan rad polaznika prilikom izvođenja vježbi i radnji. Rad u sportskoj sali, teretani i na školskom poligonu je jedan od načina da se pokaže poznavanje nastavne materije, što zahtijeva optimalno vremensko usklađivanje teorijske obrade nastavnih jedinica i praktičnog rada. Polaznici treba da realizuju praktične vježbe individualno, kada se podstiče samostalni rad. Takođe treba organizovati i rad polaznika u parovima ili manjim grupama, kada je cilj podsticanje i razvijanje kompetencija timskog rada.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Lazarević Lj., Komentar krivičnog zakonika Crne Gore, Obod Cetinje, 2004.
- Stojanović Z., Krivično pravo, Beograd, 2006.
- Tomković B., Krivično pravo – posebni dio, Podgorica, 1998.
- Radulović D., Krivično – procesno pravo, Podgorica, 2004.
- Radulović D., Komentar ZKP CG, Podgorica, 2006.
- Krivični zakonik Crne Gore.
- Zakonik o krivičnom postupku.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Opasači sa futrolama	6
4.	Sredstva za vezivanje	6
5.	Motorola (radio veza)	3
6.	Neseser za vršenje uviđaja	1
7.	Zaštitna oprema za uviđaj (rukavice, odijela, maske, natikače i dr.)	6 pakovanja

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
8.	Plastični noževi	3
9.	Start pištolj	1
10.	Simulacija opojnih droga	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU
- Osnove prava i državnog uređenja
- Kriminalistika i kriminologija
- Policijski poslovi i ovlašćenja
- Naoružanje sa nastavom gađanja
- Policijska psihologija i taktička komunikacija
- Maloljetnička delikvencija
- Profilisanje i analiza ponašanja lica

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti krivičnog prava i rada policije u izviđaju, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti krivičnog prava i rada policije u izviđaju, prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti krivičnog prava i rada policije u izviđaju na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom prepoznavanja krivičnih djela i primjene ovlašćenja i dokaznih radnji u izviđaju; razvijanje sposobnosti prostornog snalaženja prilikom primjene ovlašćenja i dokaznih radnji u izviđaju i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i korišćenja podataka iz oblasti krivičnog prava i rada policije u izviđaju prilikom izrade prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije;

- korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanje pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
  - Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih propisa i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje zadataka i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti krivičnog prava i rada policije u izviđaju; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.4. KRIMINALISTIKA I KRIMINOLOGIJA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	108		36	144	7

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje osnovnih znanja o kriminalistici, kriminalističko taktičkim radnjama i radnjama dokazivanja, kriminalističkom tehnikom i metodikom, kao i kriminološkoj etiologiji, fenomenologiji i viktimologiji. Osposobljavanje za primjenu kriminalističko taktičkih radnji i radnji dokazivanja u borbi protiv kriminaliteta, kao i za primjenu kriminalističke tehnike i metodike u otkrivanju krivičnih djela. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje važnost kriminalistike za vršenje policijskih poslova
2. Primijeni kriminalističko taktičke radnje i radnje dokazivanja u borbi protiv kriminaliteta
3. Primijeni kriminalističku tehniku u operativnom radu policije i kriminalističku metodiku u otkrivanju krivičnih djela
4. Uoči povezanost Kriminološke etiologije sa kriminalitetom
5. Uoči značaj Kriminološke fenomenologije
6. Uoči značaj Kriminološke viktimologije

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje važnost kriminalistike za vršenje policijskih poslova	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede osnovna obilježja kriminaliteta	
2. Objasni pojam, zadatke i metode kriminalistike	
3. Objasni osnovna načela i zlatna pitanja kriminalistike	<p>Načela: načelo zakonitosti, načelo metodičnosti i taktičkog postupanja, načelo operativnosti i brzine, načelo temeljitosti i upornosti, načelo objektivnosti, načelo jedinstvenog rukovođenja, načelo koordinacije i saradnje, načelo čuvanja službene tajne, načelo ekonomičnosti i načelo istine</p> <p>Zlatna pitanja kriminalistike: Šta se desilo? Gdje se desilo? Kada se desilo? Sa kim je izvršeno? Sa čim je izvršeno? Zašto je izvršeno? Kako je izvršeno? Nad kim je izvršeno? Ko je izvršio?</p>
4. Objasni pojam i značaj indicija i verzija	<p>Indicije: motiv; karakter; ispoljavanje volje za izvršenje krivičnog djela; ispoljavanje znanja, navike i vještine; poznavanje određenih prilika i okolnosti; prisustvo na mjestu izvršenja krivičnog djela; način izvršenja krivičnog djela; neosnovano bogaćenje i prekomjerno trošenje novca; posjedovanje predmeta, sredstava i oruđa; fizičke posljedice na učinioca; psihičke posljedice djela i ranija osuđivanost kao indicija</p>
5. Objasni način saznanja za krivično djelo	<p>Način saznanja za krivično djelo: djelatnost policije, prijave građana, sredstva javnog informisanja, javno pogovaranje, prijave pravnih lica, posebni oblici angažovanja građanina na otkrivanju krivičnih djela i dr.</p>
6. Objasni pojam, značaj i vrste kriminalističkih evidencija	<p>Kriminalističke evidencije: kaznena, operativne i evidencije za utvrđivanje identiteta</p>
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Kriminalitet - Predmet kriminalistike 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni kriminalističko taktičke radnje i radnje dokazivanja u borbi protiv kriminaliteta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše kriminalističko taktičke radnje u borbi protiv kriminaliteta	Kriminalističko taktičke radnje: prikupljanje obavještenja, racije i blokade, lišenje slobode lica, pregled lica i prevoznog sredstva, obezbjeđenje lica mjesta, potjera, zasjeda, pretres terena, osmatranje i praćenje, poligrafsko ispitivanje, kriminalistička provjera i provjera alibija, potražna djelatnost, saradnja sa Interpolom, kriminalistička kontrola lica i dr.
2. Demonstrira kriminalističko taktičke radnje, na konkretnom primjeru	
3. Opiše radnje dokazivanja u borbi protiv kriminaliteta	Radnje dokazivanja: pretresanje stana i drugih prostorija, pretresanje lica, pretresanje vozila, privremeno oduzimanje predmeta, uviđaj, vještačenje, rekonstrukcija i prepoznavanje
4. Demonstrira radnje dokazivanja u borbi protiv kriminaliteta, na konkretnom primjeru	
5. Sačini pismena u vezi obavljanja kriminalističko taktičkih i dokaznih radnji, na konkretnom primjeru	Pismena: službena zabilješka, izvještaj, potvrda o privremeno oduzetim predmetima, zapisnik, zapisnik o pretresanju, potvrda o ulasku u stan i druge prostorije i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 3. Za kriterijume 2, 4 i 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Kriminalističko taktičke radnje - Radnje dokazivanja 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni kriminalističku tehniku u operativnom radu policije i kriminalističku metodiku u otkrivanju krivičnih djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše kriminalističku tehniku i savremene metode registracije i identifikacije lica	Savremene metode registracije i identifikacije lica: lični opis, daktiloskopiranje, sinjaletička fotografija, uzimanje DNK i fotorobot
2. Demonstrira savremene metode registracije i identifikacije lica, na konkretnom primjeru	
3. Objasni značaj trasologije i vrste tragova koji su u vezi sa krivičnim djelom	Vrste tragova: tragovi ljudskog, životinjskog i biljnog porijekla; tragovi predmeta; tragovi vatrenog oružja i dr.
4. Demonstrira metode uzorkovanja tragova ljudskog porijekla i vatrenog oružja, na konkretnom primjeru	
5. Objasni identifikaciju vozila i mjere zaštite novčanica	
6. Demonstrira identifikaciju vozila i mjere zaštite novčanica, na konkretnom primjeru	
7. Objasni metodiku u rasvjetljavanju krivičnih djela	Krivična djela: ubistvo, silovanje, trgovina ljudima i nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici
8. Objasni metodiku rasvjetljavanja krivičnih djela iz oblasti imovinskog kriminaliteta i narkodelikata	Imovinski kriminalitet: krađa, teška krađa, razbojništvo, razbojnička krađa i dr. Narkodelikati: neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga (sintetičkih i prirodnih) i omogućavanje uživanja opojnih droga
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 5, 7 i 8. Za kriterijume 2, 4 i 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Kriminalistička tehnika - Kriminalistička metodika 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Uoči povezanost Kriminološke etiologije sa kriminalitetom	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam, predmet i zadatke Kriminologije	
2. Objasni pojam, predmet i zadatke Kriminološke etiologije	
3. Objasni metode u Kriminologiji	Metode u Kriminologiji: metod proučavanja pojedinačnih slučajeva, metod proučavanje kriminaliteta kao masovne pojave, statistička metoda, klinička metoda, triangulacija i dr.
4. Objasni razliku između Kriminološke etiologije, fenomenologije i viktimologije	
5. Opiše klasičnu i neoklasičnu orijentaciju u Kriminologiji	
6. Opiše antropološku školu u Kriminologiji	
7. Objasni biološke teorije u Kriminologiji	Biološke teorije: teorija nasljeđa, rasna teorija, endokrinološka teorija, teorija o odnosu pola i kriminaliteta, teorija o odnosu starosti i kriminaliteta i dr.
8. Objasni psihološke teorije u Kriminologiji	Psihološke teorije: psihoanalitička teorija, psihopatološka teorija, teorija motivacije i frustracije, teorija inteligencije, teorija neprilagođenosti i dr.
9. Objasni socijološke teorije u Kriminologiji	Socijološke teorije: teorija diferencijalne asocijacije, teorija društvene dezorganizacije, teorija anomije, teorija kulturnog konflikta, teorija imitacije i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 9.	
Predložene teme	
- Kriminološka etiologija	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje značaj Kriminološke fenomenologije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni razliku pojedinih kategorija delikvenata	Kategorije delikvenata: djeca, maloljetnici, punoljetnici, žene, stara lica i dr.
2. Opiše fenomenologiju imovinskog kriminaliteta	
3. Opiše fenomenologiju krvnih delikata	
4. Opiše fenomenologiju organizovanog kriminaliteta	
5. Objasni vezu socio-patoloških pojava i kriminaliteta	Socio-patološke pojave: alkoholizam, narkomanija, prosjačenje, prostitucija, skitničenje i kockanje
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
- Kriminološka fenomenologija	

Ishod 6 - Polaznik će biti sposoban da Uoči značaj Kriminološke viktimologije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojam i predmet Kriminološke viktimologije	
2. Objasni viktimološku dimenziju kriminalne pojave	
3. Objasni tipologiju žrtava	Tipologija žrtava: nevina žrtva, provocirajuća žrtva, slučajna žrtva, latentna žrtva, uobražena žrtva, lažna žrtva i dr.
4. Objasni prevenciju viktimizacije	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4.	
Predložene teme	
- Kriminološka viktimologija	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Kriminalistika i kriminologija je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Preporučljivo je da se u toku realizacije nastavnog sadržaja koriste aktivne metode učenja i da se polaznici podstiču na samostalan i timski rad, kao i da se koriste važeći propisi koji regulišu ovu oblast. Prilikom obrade određenih tematskih sadržaja polaznicima se mogu dati seminarski radovi, koje mogu raditi individualno ili u timu. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu nekog sadržaja ili problema, polaznici treba da pokažu sposobnost kako da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu. Polaznici svoje seminarske radove treba da javno prezentuju ostalim polaznicima u odjeljenju ili grupi i da pruže odgovore na postavljena pitanja. Nastavnici treba da daju uputstva polaznicima o metodama pri izradi seminarskih radova.
- U okviru ovog modula za dio koji se odnosi na kriminalistiku predviđena je realizacija praktične nastave, koja će pomoći polazniku da bolje savlada nastavnu materiju i da stiče praktične vještine. Praktični dio nastave treba realizovati na poligonu za praktičnu nastavu. Školski poligon treba da bude adekvatno opremljen i da omogući bezbjedan rad polaznika prilikom izvođenja praktičnih vježbi. Rad na školskom poligonu je jedan od načina da se pokaže poznavanje nastavne materije, što zahtijeva optimalno vremensko usklađivanje teorijske obrade nastavnih jedinica i praktičnog rada. Polaznici treba da realizuju praktične vježbe individualno, kada se podstiče samostalni rad.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Redžepagić H., Uvod u policijsku kriminalistiku, Podgorica, 2001.
- Dr. Ignjatović Đ., Kriminologija, Univerzitet u Beogradu – Pravni fakultet, Beograd, 2023.
- Dr. Bošković M., Kriminologija, Univerzitet u Novom Sadu – Pravni fakultet, Novi Sad, 2015.
- Rakočević V., Kriminologija, Podgorica, 2007.
- Krivokapić V.; Žarković M., Kriminalistička taktika, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 1999.
- Žarković M. i grupa autora., Kriminalistika, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 1999.
- Maksimović R., Kriminalistička tehnika, Policijska akademija, Beograd, 2000.
- Stupar Lj., Kriminalistika, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 1999.
- Basarić M.; Vejzagić N., Kriminalistika II, Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo, 1998.
- Busarčević M.; Cvetković Lj.; Poljak Đ., Osnovi kriminalističkih vještačenja, MUP Republike Srbije, Beograd, 2001.
- Vilić S.; Ristanović V., Kriminologija, Niš, 2003.
- Krivični zakonik Crne Gore.
- Zakonik o krivičnom postupku.
- Zakon o unutrašnjim poslovima.
- Zakon o zaštiti od nasilja u porodici.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
3.	Putničko motorno vozilo	1
4.	Neseser za pregled vozila	1
5.	Detektori za pregled lica	1
6.	Neseser za vršenje uviđaja	1
7.	Zaštitna oprema za uviđaj (rukavice, odijela, maske, natikače i dr.)	10 pakovanja
8.	Opasači sa futrolama	15
9.	Plastični pištolj	15
10.	Sredstva za vezivanje	15
11.	Vježbovna palica	15
12.	Sprej sa nadražujućim dejstvom	15
13.	Plastični noževi	15
14.	Start pištolj	4
15.	Simulacija opojnih droga	1
16.	Motorola (radio veza)	4
17.	UV lampe	15
18.	Lupa	15

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Krivično pravo i rad policije u izviđaju
- Policijski poslovi i ovlašćenja
- Naoružanje sa nastavom gađanja

- Prva pomoć i sudska medicina
- Policijska psihologija i taktička komunikacija
- Informaciono-komunikacioni sistemi policije
- Specijalno fizičko obrazovanje I
- Maloljetnička delikvencija
- Profilisanje i analiza ponašanja lica

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti kriminalistike i kriminologije, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti kriminalistike i kriminologije, prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti kriminalistike i kriminologije na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize krivičnih djela po godinama, statistikom izvršenih krivičnih djela; razvijanje sposobnosti prostornog snalaženja prilikom obavljanja kriminalističko taktičkih i radnji dokazivanja i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i korišćenja podataka iz oblasti kriminalistike i kriminologije prilikom izrade prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanje pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih propisa i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti kriminalistike i kriminologije; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.5. POLICIJSKI POSLOVI I OVLAŠĆENJA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	36		108	144	7

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje neophodnih znanja policijskog službenika o normativnim rješenjima u pozitivnom pravu države CG kojima je uređena bezbjednost i njihova primjena na planu zaštite osnovnih vrijednosti jednog društva, tj. prava, slobode, života i imovine čovjeka i građanina. Osposobljavanje za organizaciju i pripremu radnog mjesta, obavljanje policijskih poslova, dužnosti i ovlašćenja, kao i pružanja pomoći u izvršenjima odluka državnih i drugih organa. Razvijanje preciznosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, odgovornosti i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje organizacionu strukturu, nadležnosti, poslove i ovlašćenja državnih organa koji se bave poslovima bezbjednosti
2. Izvrši organizaciju i pripremu radnog mjesta za obavljanje policijskih poslova
3. Izvrši policijske poslove u skladu sa ovlašćenjima i propisima
4. Primijeni policijska ovlašćenja bez upotrebe sredstava prinude
5. Primijeni policijska ovlašćenja uz upotrebu sredstava prinude
6. Izvrši poslove na pozoriškom i patrolnom reonu, dežurnoj službi i bezbjednosnom sektoru, kao i pružanje pomoći u izvršenjima odluka državnih i drugih organa

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje organizacionu strukturu, nadležnosti, poslove i ovlaštenja državnih organa koji se bave poslovima bezbjednosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede poslove bezbjednosti i državne organe koji se bave ovim poslovima	
2. Opiše nadležnosti, ovlaštenja i organizacionu strukturu Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije Crne Gore	
3. Navede sektore rada, odjeljenja, službe i centre Uprave policije Crne Gore	<p>Sektori rada: sektor policije opšte nadležnosti, sektor za borbu protiv kriminala, sektor granične policije, sektor za obezbjeđenje ličnosti i objekata, sektor za finansijsko-obavještajne poslove i dr.</p> <p>Odjeljenja i službe: odjeljenje za međunarodnu policijsku saradnju i odnose sa javnošću; odjeljenje za analitiku i unapređenje rada policije; odjeljenje za telekomunikacije i elektronske tehnologije; služba za ljudske resurse, kadrovske i pravne poslove; služba za finansije, opšte i pomoćne poslove i dr.</p> <p>Centri: Forenzički centar; Regionalni centri bezbjednosti ("Sjever", "Centar", "Zapad" i "Jug"); Regionalni centri granične policije ("Sjever", "Centar", "Zapad" i "Jug")</p>
4. Objasni vrste policijskih poslova i ovlaštenja , načela i cilj obavljanja policijskih poslova i uslove za njihovu primjenu	<p>Vrste policijskih poslova: zaštita bezbjednosti građana i Ustavom utvrđenih sloboda i prava; zaštita imovine; sprečavanje vršenja i otkrivanje krivičnih djela i prekršaja; pronalaženje učinilaca krivičnih djela i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim organima; održavanje javnog reda i mira; obezbjeđivanje javnih okupljanja građana visokog bezbjednosnog rizika; obezbjeđivanje određenih ličnosti, objekata i prostora; inspeksijski nadzor i kontrola bezbjednosti u saobraćaju; granična kontrola; kontrola kretanja i boravka stranaca; obezbjeđivanje uslova za izvršenje zadržavanja lica i drugi poslovi propisani zakonom</p> <p>Vrste policijskih ovlaštenja: prikupljanje i obrada ličnih i drugih podataka; utvrđivanje identiteta lica i istovjetnosti predmeta, pozivanje, privođenje, privremeno ograničenje slobode kretanja, davanje upozorenja i izdavanje naredjenja, upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva ili sredstva veze, privremeno oduzimanje predmeta, zaustavljanje i pregled lica i predmeta, javno obećanje nagrade, snimanje na javnom mjestu, policijsko opažanje, odnosno opserviranje, upotreba sredstva prinude i sprovođenje specijalnih policijskih radnji</p>

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje organizacionu strukturu, nadležnosti, poslove i ovlaštenja državnih organa koji se bave poslovima bezbjednosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
5. Objasni vrste evidencija i radne dokumentacije koju koriste policajci za obavljanje poslova	<p>Evidencije: evidencija o učiniocima prekršaja i krivičnih djela, licima za kojima se traga, licima za koje je sproveden postupak utvrđivanja identiteta, operativnim informacijama, licima prema kojima su preduzete mjere tajnog nadzora, rezultatima DNK analize, događajima, licima kojima je po bilo kom osnovu ograničena ili oduzeta sloboda, pritužbama lica, upotrijebljenim sredstvima prinude, fotografisanim licima, privremeno oduzetim, izgubljenim i nađenim predmetima, kriminalističko-obavještajnim podacima o terorizmu i međunarodnom organizovanom kriminalu, mjerama preduzetim u skladu sa zakonom kojim se uređuje krivični postupak, video i audio zapisima i dr.</p> <p>Radna dokumentacija: izvještaj o izvršenim poslovima, službene zabilješke, izvještaj o upotrebi sredstava prinude i dr.</p>
6. Navede poslove Službe za zaštitu i spašavanje	
7. Objasni kontrolu rada policije	Kontrola: parlamentarna, građanska, unutrašnja, zaštitnik ljudskih prava i sloboda
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura Uprave policije - Nadležnosti organa za sprovođenje zakona - Mehanizmi kontrole rada službenika Uprave policije 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši organizaciju i pripremu radnog mjesta za obavljanje policijskih poslova	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše elemente plana za obavljanje radnog zadatka	
2. Opiše postupke prilikom preuzimanja dužnosti i dnevnih aktivnosti sa stanovišta neophodnih resursa i vođenja dokumentacije	Postupci: upoznavanje sa dnevnim rasporedom i nalogima nadređenih; pregled i ažuriranje dokumentacije i evidencije o stanju na terenu; upoznavanje sa dokumentacijom, dnevnim zaduženjima i uputstvima za rad opreme, uređaja i sredstava koja se koristi u radu
3. Izradi plan za obavljanje radnog zadatka u skladu sa dnevnim rasporedom i aktivnostima, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira preuzimanje dužnosti i dnevnih aktivnosti za obavljanje poslova iz opšte nadležnosti, na konkretnom primjeru	
5. Objasni postupak provjere ispravnosti uređaja, opreme i sredstava koja koristi u radu	Uređaji, oprema i sredstva: ručni sprej sa nadražujućim dejstvom, službena palica, sredstva za vezivanje, specijalna vozila, službeni psi, službeni konji, sredstva za zaprečavanje, uređaji za izbacivanje mlazeva vode, hemijska sredstva, posebne vrste oružja i eksplozivnih sredstava i vatreno oružje, intervencijska oprema, sredstva veze, balistička i zaštitna oprema, motorna vozila i dr.
6. Opiše značaj provjere i održavanja ispravnosti uređaja, opreme i sredstava za obavljanje policijskih poslova	
7. Demonstrira postupak provjere ispravnosti uređaja, opreme i sredstava za obavljanje policijskih poslova, na konkretnom primjeru	
8. Objasni mjere za obezbjeđenje radnog mjesta i uticaj uslova rada na zdravlje i sigurnost prilikom obavljanja policijskih poslova, u skladu sa propisima zaštite na radu	Uslovi rada: osvijetljenje, izvori fizičke opasnosti i mikroklimatski uslovi, buka i dr.
9. Navede osnovne propise iz oblasti zaštite na radu i zaštite okoline	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	

**Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da
izvrši organizaciju i pripremu radnog mjesta za obavljanje policijskih poslova**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 5, 6, 8 i 9. Za kriterijume 3, 4 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Uređaji, oprema i sredstva za obavljanje policijskih poslova

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši policijske poslove u skladu sa ovlaštenjima i propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vrste policijskih poslova	<p>Vrste policijskih poslova: zaštita i unapređenje bezbjednosti građana i Ustavom utvrđenih sloboda i prava; zaštita imovine; sprečavanje vršenja, otkrivanje i rasvjetljavanje krivičnih djela i prekršaja za koje se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti; prevencija svih oblika kriminaliteta i drugih nezakonitih postupanja; pronalaženje počinitelaca krivičnih djela i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim organima, kao i preduzimanje mjera i radnji za otkrivanje i identifikovanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću; obezbjeđivanje tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom i prekršajnom postupku; vođenje DNK registra i obrada podataka u tom registru, uzimanje otisaka prstiju, kao i druga kriminalističko-forenzička vještačenja i analize upotrebom savremenih forenzičkih metoda i evidencija; održavanje javnog reda i mira i sprečavanje nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama; pružanje pomoći u izvršenjima; operativni i analitički poslovi, kao i poslovi koji se obavljaju primjenom policijsko-obavještajnog modela; obezbjeđivanje određenih ličnosti, objekata i prostora; zaštita kritične infrastrukture Uprave policije; regulisanje, kontrola i nadzor u saobraćaju na putevima; granična kontrola; postupanje prema strancima u slučajevima propisanim zakonom; izvršavanje odluka nadležnog organa o zadržavanju lica i drugih odluka u skladu sa zakonom; poslovi na moru i unutrašnjim plovim putevima iz nadležnosti Uprave policije; obezbjeđivanje javnih okupljanja građana i javnih priredbi u skladu sa zakonom i dr.</p>
2. Objasni vrste, karakteristike i način korišćenja intervencijske i balističke opreme	<p>Intervencijska oprema: kaciga sa vizirom, zaštitni prsluk, štitnici za ruke i noge, intervencijski štit, zaštitna maska (gas maska), rukavice, ručni sprej sa nadražujućim dejstvom, sredstva za vezivanje, službena palica, hemijska sredstva, ručne hemijske bombe, hemijska municija, hemijske puške i pištolji, vatreno oružje i dr.</p> <p>Balistička oprema: balistički prsluk sa balističkim pločama, balistički šljem, zaštitne naočare i dr.</p>
3. Demonstrira obavljanje policijskih poslova, koristeći intervencijsku opremu, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira obavljanje policijskih poslova, koristeći balističku opremu, na konkretnom primjeru	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši policijske poslove u skladu sa ovlaštenjima i propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume 3 i 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Policijski poslovi - Intervencijska oprema - Balistička oprema 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni policijska ovlašćenja bez upotrebe sredstava prinude	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vrste policijskih ovlašćenja, mjera i radnji	Ovlašćenja, mjere i radnje: prikupljanje i obrada ličnih i drugih podataka; provjera i utvrđivanje identiteta lica i istovjetnosti predmeta; pozivanje; dovođenje; privremeno ograničenje slobode kretanja; davanje upozorenja; izdavanje naređenja; upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva ili sredstva veze; utvrđivanje prisustva alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci u organizmu; privremeno oduzimanje, čuvanje i uništenje predmeta; traganje za licima i predmetima; zaustavljanje i pregled lica, predmeta i prevoznih sredstava; javno obećanje nagrade; snimanje na javnom mjestu; sprovođenje posebnih policijskih radnji; sprovođenje pripremnih radnji za primjenu mjera tajnog nadzora; poligrafsko testiranje; protivdiverzioni pregled; obezbjeđenje i pregled mjesta događaja; preduzimanje mjera za otklanjanje neposredne opasnosti i dr.
2. Objasni opšte uslove i principe za primjenu policijskih ovašćenja	
3. Objasni posebne uslove za primjenu policijskih ovlašćenja pojedinačno	
4. Objasni formu i sadržaj pismena u vezi primjene ovlašćenja	Pismena: patrolni list, službena zabilješka, izvještaji, poziv, potvrde, zapisnici i dr.
5. Demonstrira primjenu policijskih ovlašćenja bez upotrebe sredstava prinude, na konkretnom primjeru	
6. Sačini pismena prilikom primjene policijskih ovlašćenja, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4. Za kriterijume 5 i 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Primjena policijskih ovlašćenja - Pismena 	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni policijska ovlaštenja uz upotrebu sredstava prinude	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše sredstva prinude , uslove i principe za njihovu primjenu, ograničenja i kontrolu psihičkog stresa	Sredstva prinude: fizička snaga, ručni sprej sa nadražujućim dejstvom, električni paralizator, službena palica, sredstva za vezivanje, specijalna vozila, službeni psi, službeni konji, posebna motorna vozila, sredstva za zaprečavanje, uređaji za izbacivanje mlazeva vode, hemijska sredstva, sredstva posebne namjene i vatreno oružje
2. Objasni formu i sadržaj pismena koja sačinjava nakon upotrebe sredstava prinude	Pismena: službena zabilješka, izvještaj o upotrebi sredstava prinude i dr.
3. Demonstrira primjenu policijskih ovlaštenja uz upotrebu sredstava prinude, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira kontrolu psihološkog stresa, na konkretnom primjeru	
5. Sačini pismena nakon upotrebe sredstava prinude, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Upotreba sredstva prinude - Pismena - Psihološki stres 	

Ishod 6 - Polaznik će biti sposoban da izvrši poslove na pozoričkom i patrolnom reonu, dežurnoj službi i bezbjednosnom sektoru, kao i pružanje pomoći u izvršenjima odluka državnih i drugih organa	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše pozorične i patrolne reone , dežurne službe, kao i dužnosti policijskog službenika na reonima i u dežurnoj službi	Pozorični i patrolni reoni: stalni, povremeni, sezonski i dr.
2. Objasni organizaciju, poslove i ulogu bezbjednosnog sektora	
3. Objasni pružanje pomoći (asistencija) u izvršenjima odluka državnih i drugih organa	
4. Objasni rad policije u lokalnoj zajednici	
5. Objasni formu i sadržaj pismena u vezi obavljanja policijskih poslova	Pismena: patrolni list, službena zabilješka, izvještaji, potvrda o privremeno oduzetim predmetima, prekršajna prijava, krivična prijava i dr.
6. Demonstrira način vršenja pozorične i patrolne djelatnosti, kao i rad u dežurnoj službi, na konkretnom primjeru	
7. Demonstrira rad na bezbjednosnom sektoru, na konkretnom primjeru	
8. Demonstrira pružanje pomoći u izvršenjima odluka državnih i drugih organa, na konkretnom primjeru	
9. Sačini pismena u vezi obavljanja policijskih poslova, na konkretnom primjeru	Pismena: službena zabilješka, izvještaji i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijume od 6 do 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Poslovi na pozoričkom i patrolnom reonu - Dežurna služba - Bezbjednosni sektor - Pružanje pomoći u izvršenjima odluka državnih i drugih organa 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Policijski poslovi i ovlaštenja je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Preporučljivo je da se u toku realizacije nastavnog sadržaja koriste aktivne metode učenja i da se polaznici podstiču na samostalan i timski rad, kao i da se koriste važeći propisi koji regulišu ovu oblast. Prilikom obrade određenih tematskih sadržaja polaznicima se mogu dati seminarski radovi, koje mogu raditi individualno ili u timu. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu nekog pravnog sadržaja ili problema, polaznici treba da pokažu sposobnost kako da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu. Polaznici svoje seminarske radove treba da javno prezentuju ostalim polaznicima u odjeljenju ili grupi i da pruže odgovore na postavljena pitanja. Nastavnici treba da daju uputstva polaznicima o metodama pri izradi seminarskih radova.
- U okviru ovog modula za dio koji se odnosi na policijske poslove i ovlaštenja predviđena je realizacija praktične nastave, koja će pomoći polazniku da bolje savlada nastavnu materiju i da stiče praktične vještine. Praktični dio nastave treba realizovati na poligonu za praktičnu nastavu. Školski poligon treba da bude adekvatno opremljen i da omogući bezbjedan rad polaznika prilikom izvođenja vježbi i radnji. Rad u sportskoj sali, teretani i na školskom poligonu je jedan od načina da se pokaže poznavanje nastavne materije, što zahtijeva optimalno vremensko usklađivanje teorijske obrade nastavnih jedinica i praktičnog rada. Polaznici treba da realizuju praktične vježbe individualno, kada se podstiče samostalni rad.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Dinić B., Oblici delatnosti i način postupanja pripadnika milicije u vršenju službe, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 1981.
- Krivokapić, V., Kriminalistička taktika, Policijska akademija, Beograd, 1999.
- Stajić Lj.; Stevanović O., Građanski neredi, Policijska akademija, Beograd, 1995.
- Maksimović R.; Todorović U., Kriminalistička tehnika, Policijska akademija, Beograd, 1995.
- Miletić B., Policijsko pravo II, Policijska akademija, Beograd, 2000.
- Perić V., Oblici operativne djelatnosti službe javne sigurnosti, Zagreb, 1987.
- Tmušić V.; Ašanin N.; Konatar Lj., Policijsko pravo, policijski poslovi, ovlaštenja i dužnost - Priručnik, Policijska akademija, Danilovgrad, 2026.
- Zakon o unutrašnjim poslovima; Zakonik o krivičnom postupku; Krivični zakonik; Zakon o prekršajima.
- Zakon o javnom redu i miru; Zakon o javnim okupljanjima, Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama; Zakon o ličnoj karti; Zakon o Oružju.
- Pravilnik o uslovima i načinu pružanja pomoći državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave i pravnim licima u postupku izvršenja njihovih odluka.
- Pravilnik o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlaštenja u obavljanju tih poslova.
- Uputstvo o radu Operativno komunikacionog centra i Dežurnih službi Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Motorno vozilo	1
4.	Računar sa pristupom aplikativnim rješenjima koje koristi službenici Uprave policije (preostali računari bi se koristili u kabinetu informatike po potrebi)	5
5.	Tablet sa integrisanom aplikacijom za povezivanje sa senzorima za mjerenje pulsa	1
6.	Intervencijska zaštitna oprema (kaciga sa viziorom, zaštitni prsluk, štitnici za ruke i noge, intervencijski štit, zaštitna maska (gas maska), rukavice, sredstva za vezivanje i dr.)	po 40
7.	Balistička zaštitna oprema (balistički prsluk sa balističkim pločama, balistički šljem, zaštitne naočare i dr.)	po 17
8.	Gas maska	40
9.	Električni paralizator	40
10.	Ručni sprej sa nadražujućim dejstvom	100
11.	Vježbovni sprej	40
12.	Službena palica	40
13.	Fokuser	40
14.	Redman zaštitno odijelo	3
15.	Sredstvo za prinudno zaustavljanje vozila	2
16.	Megafon	3
17.	Video kamera (akciona širokougona) sa gimbalom i pratećim držačima	3
18.	Body kamera (za snimanje policijskih radnji)	40
19.	Radio veze	10
20.	Opasač sa pratećim futrolama (futrola za pištolj, rezervni okvir, sredstva za vezivanje i ručni sprej) i vježbovna palica	40
21.	FX zaštitna oprema	30
22.	FX oružje	16
23.	FX municija	po potrebi
24.	Startni pištolj	3

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
25.	Municija za startni pištolj	po potrebi
26.	Senzori za mjerenje pulsa	30
27.	Fluorescentni prsluci (žute i narandžaste boje)	po 20
28.	Dugo vatreno oružje sa pojačnikom trzaja	5
29.	Manevarska municija za dugo naoružanje	po potrebi
30.	Pištaljka	5
31.	Indigovani obrasci pismena (formular: poziv, potvrde, zapisnici, izvještaji i dr.)	po 500
32.	Stop tablica	2
33.	Ručni metal detektor	3
34.	Metal detektorska vrata	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU
- Osnove prava i državnog uređenja
- Krivično pravo i rad policije u izviđaju
- Kriminalistika i kriminologija
- Naoružanje sa nastavom gađanja
- Prva pomoć i sudska medicina
- Policijska psihologija i taktička komunikacija
- Informaciono-komunikacioni sistemi policije
- Engleski jezik u policiji I
- Maloljetnička delikvencija
- Profilisanje i analiza ponašanja lica

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti održavanja i uspostavljanja narušenog javnog reda i mira, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize ponašanja i komunikacije, korišćenje računara za elektronsku i pisanu komunikaciju i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti održavanja i uspostavljanja narušenog javnog reda i mira, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz edukaciju i diskusiju, izradu projektnih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih sredstava u radu; poštovanje pravila bezbjednosti i zaštite na radu prilikom izvođenja praktičnih vježbi i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti policijskih poslova i ovlaštenja; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.6. NAORUŽANJE SA NASTAVOM GAĐANJA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	18		90	108	5

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje teorijskih znanja o vrstama oružja, eksplozivnim materijama, balističkom opremom, kao i o funkcionalnoj povezanosti glavnih dijelova oružja. Osposobljavanje za pravilnu pripremu, upotrebu i održavanje vatrenog oružja. Razvijanje emocionalne kontrole, profesionalne komunikacije, odgovornosti, preciznosti, tačnosti, odgovornosti i pozitivnog odnosa prema struci i oružju.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje vrste oružja, eksplozivnih materija i zaštitne balističke opreme u skladu sa propisima
2. Analizira funkcionisanje oružja, elemente gađanja, vrste balistike i mjere bezbjednosti
3. Izvrši pravilnu pripremu, upotrebu i održavanje kratkog vatrenog oružja
4. Izvrši pravilnu pripremu, upotrebu i održavanje dugog vatrenog oružja

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje vrste oružja, eksplozivnih materija i zaštitne balističke opreme u skladu sa propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni zakonska prava držanja, nošenja i prenošenja oružja	
2. Objasni kategorije i karakteristike oružja	
3. Objasni podjelu oružja i municije	Podjela: prema principu rada, prema veličini, prema vrsti cijevi, prema namjeni i prema kalibru
4. Prepozna vrstu oružja i municije, na konkretnom primjeru	
5. Objasni karakteristike eksplozivnih materija	Eksplozivne materije: ručne bombe, tromblonske mine, pješadijske mine, vojni i privredni eksplozivi i detonatori
6. Prepozna eksplozivne materije, na konkretnom primjeru	
7. Objasni karakteristike zaštitne balističke opreme	Zaštitna balistička oprema: zaštitni balistički prsluk, balistička kaciga, balistički štit, balističke naočare, balističke ploče i dr.
8. Prepozna zaštitnu balističku opremu, na konkretnom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 5 i 7. Za kriterijume 4, 6 i 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Zakon o oružju
- Vrste oružja i municije
- Eksplozivne materije
- Zaštitna balistička oprema

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Analizira funkcionisanje oružja, elemente gađanja, vrste balistike i mjere bezbjednosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni namjenu, funkcionalnu povezanost i način sklapanja i rasklapanja glavnih dijelova oružja	Glavni dijelovi oružja: cijev, navlaka sa zatvaračem i nišanima, rukohvat, mehanizam za zapinjanje i okidanje i dr.
2. Prepozna glavne dijelove oružja, na konkretnom primjeru i njihovu namjenu	
3. Demonstrira postupak rasklapanja i sklapanja oružja, na konkretnom primjeru	
4. Objasni osnovne elemente za izvođenja gađanja	Elementi gađanja: stavovi, hvat, nišanje, disanje i okidanje
5. Demonstrira osnovne elemente gađanja, na konkretnom primjeru	
6. Objasni kretanje projektila kroz cijev, vazduh i metu	
7. Opiše mjere bezbjednosti u radu sa oružjem	
8. Sprovede mjere bezbjednosti u radu sa oružjem, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 4, 6 i 7. Za kriterijume 2, 3, 5 i 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Glavni dijelovi oružja i njihova namjena - Elementi gađanja - Balistika - Mjere bezbjednosti u radu sa oružjem 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da izvrši pravilnu pripremu, upotrebu i održavanje kratkog vatrenog oružja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni punjenje i pražnjenje kratkog vatrenog oružja	Kratko vatreno oružje: pištolj, revolver, automatski pištolj i dr.
2. Demonstrira punjenje i pražnjenje kratkog vatrenog oružja, na konkretnom primjeru	
3. Objasni otklanjanje zastoja na kratkom vatrenom oružju	Zastoji: neopaljenje metka, neizvlačenje čaure, podbadanje, dvostruko punjenje čaure i dr.
4. Demonstrira otklanjanje zastoja na kratkom vatrenom oružju, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira gađanje u metu upotrebom kratkog vatrenog oružja , na konkretnom primjeru	
6. Primijeni mjere bezbjednosti u radu sa kratkim vatrenim oružjem, na konkretnom primjeru	
7. Objasni način održavanja kratkog vatrenog oružja	Održavanje: čišćenje, podmazivanje, provjera ispravnosti, zaštita od korozije i dr.
8. Demonstrira održavanje kratkog vatrenog oružja, na konkretnom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 3 i 7. Za kriterijume 2, 4, 5, 6 i 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Priprema kratkog vatrenog oružja
- Upotreba kratkog vatrenog oružja/ Gađanje
- Mjere bezbjednosti u radu sa kratkim vatrenim oružjem
- Održavanje kratkog vatrenog oružja

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da izvrši pravilnu pripremu, upotrebu i održavanje dugog vatrenog oružja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni punjenje i pražnjenje dugog vatrenog oružja	Dugo vatreno oružje: automatska puška, poluautomatska puška, sačmarica, snajperska puška i dr.
2. Demonstrira punjenje i pražnjenje dugog vatrenog oružja, na konkretnom primjeru	
3. Objasni otklanjanje zastoja na dugom vatrenom oružju	Zastoji: neopaljenje metka, neizvlačenje čaure, podbadanje, dvostruko punjenje čaure i dr.
4. Demonstrira otklanjanje zastoja na dugom vatrenom oružju, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira gađanje u metu upotrebom dugog vatrenog oružja, na konkretnom primjeru	
6. Primijeni mjere bezbjednosti u radu sa dugim vatrenim oružjem, na konkretnom primjeru	
7. Demonstrira održavanje dugog vatrenog oružja, na konkretnom primjeru	Održavanje: čišćenje, podmazivanje, provjera ispravnosti, zaštita od korozije i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 3. Za kriterijume 2, 4, 5, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Priprema dugog vatrenog oružja - Upotreba dugog vatrenog oružja/ Gađanje - Mjere bezbjednosti u radu sa dugim vatrenim oružjem - Održavanje dugog vatrenog oružja 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Naoružanje sa nastavom gađanja je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Teorijski dio nastave treba realizovati u učionici, sa cijelim odjeljenjem, uz primjenu savremenih nastavnih metoda i sredstava. Sadržaj i način izlaganja treba prilagoditi nivou predznanja polaznika iz ove oblasti i srodnih disciplina. Preporučuje se prezentacija praktičnih primjera sa objašnjenjima, u cilju boljeg razumijevanja teorijskih znanja i shvatanja postupaka postupanja sa oružjem, konstruisanja i primjene standarda, kao i osnova korišćenja držanja, nošenja i prenošenja oružja. Praktični primjeri se mogu naći u radnom okruženju, eventualno na internetu. Treba koristiti odgovarajuće modele, šeme, fotografije i video animacije u cilju povećanja zainteresovanosti polaznika i boljeg praćenja i razumijevanja izloženog gradiva. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih polaznika. Prilikom realizacije ovog modula polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalni i timski rad.
- Praktični dio nastave treba realizovati u učionici i prostoriji za izvođenje vježbi gađanja koja je opremljena preporučenim materijalnim i tehničkim uslovima. Polaznike treba podijeliti u grupe i realizovati praktične vježbe individualno, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki polaznik samostalno uradi praktičnu vježbu i dobije traženi rezultat. Kroz ovaj modul polaznik treba da stekne osjećaj za prostor i preciznost, razumije primjenu standarda i osnova u rješavanju metnih situacija kratkim i dugim vatrenim oružjem.
- Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba, po mogućnosti, zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane manje grupe polaznika.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Stojanović M.; Tepavčević M., Pištolji i revolveri-osnovna obuka 1 i 2, Novi Sad, 2006.
- Paunović M.; Šipčić Z., Priručnik za obuku pripadnika aktivnog i rezervnog sastava Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstvo unutrašnjih poslova CG, Podgorica 1995.
- Bonatti A. T., - Manuele del tiratore: Editoriale olimpia, Firenze, 1997.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Streljana	2
4.	Kratko vatreno oružje	17
5.	Dugo vatreno oružje	17
6.	Municija za dugo i kratko oružje	Po potrebi
7.	Vježbovna municija za dugo i kratko oružje	Po potrebi

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
8.	Metre	Po potrebi
9.	Naočare i antifoni	Po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Krivično pravo i rad policije u izviđaju
- Kriminalistika i kriminologija
- Policijski poslovi i ovlaštenja
- Prva pomoć i sudska medicina
- Policijska psihologija i taktička komunikacija
- Specijalno fizičko obrazovanje I
- Profilisanje i analiza ponašanja lica

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti naoružanja i pucačkih tehnika, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti rukovanja naoružanjem i poznavanja zakonodavnih okvira iz ove oblasti i istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti naoružanja na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja i donošenja zaključaka prilikom rasklapanja i sklapanja oružja, analize upotrebe i korišćenja vatrenog oružja i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i korišćenja podataka iz oblasti naoružanja i tehnike gađanja prilikom izrade prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanje pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu;

razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)

- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih materijala u radu, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka; poštovanje pravila bezbjednosti i zaštite na radu prilikom izvođenja praktičnih vježbi i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje praktičnih zadataka i dr.)

3.1.7. PRVA POMOĆ I SUDSKA MEDICINA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	18		54	72	4

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa značajem i principima pružanja prve pomoći povrijeđenim i/ili oboljelim licima, kao i značajem i zadacima sudske medicine. Osposobljavanje za sprovođenje postupka pravilnog pristupa, kardiopulmonalne reanimacije, zaustavljanja krvarenja, zbrinjavanje povreda koštano zglobnog i mišićnog sistema, povreda i stanja nastalih usljed fizičkih, hemijskih i bioloških faktora i povreda pojedinih dijelova tijela, kao i pružanje prve pomoći kod iznenadno nastalih tegoba, usljed različitih stanja i bolesti povrijeđenim i/ili oboljelim licima. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Primijeni početne radnje i principe pružanja prve pomoći povrijeđenom i/ili oboljelom licu
2. Sprovede postupak pravilnog pristupa povrijeđenom i/ili oboljelom licu i trijažu u zadesnim situacijama
3. Izvede postupak kardiopulmonalne reanimacije povrijeđenom i/ili oboljelom licu
4. Izvrši postupke zaustavljanja krvarenja povrijeđenom i/ili oboljelom licu
5. Izvrši zbrinjavanje povreda koštano zglobnog i mišićnog sistema povrijeđenog i/ili oboljelog lica
6. Izvrši zbrinjavanje povreda i stanja nastalih usljed fizičkih, hemijskih i bioloških faktora povrijeđenog i/ili oboljelog lica
7. Izvrši zbrinjavanje povreda pojedinih dijelova tijela povrijeđenog i/ili oboljelog lica
8. Pruži prvu pomoć povrijeđenom i/ili oboljelom licu prilikom iznenadno nastalih tegoba, usljed različitih stanja i bolesti
9. Identifikuje značaj i zadatke sudske medicine

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni početne radnje i principe pružanja prve pomoći povrijeđenom i/ili oboljelom licu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj i cilj pružanja prve pomoći povrijeđenim i/ili oboljelim licima	Cilj pružanja prve pomoći: otklanjanje uzroka povređivanja, zbrinjavanje povreda, priprema povrijeđenih ili oboljelih lica za transport i bezbjedan transport do zdravstvene ustanove
2. Navede karike u lancu spašavanja povrijeđenih i/ili oboljelih lica	Karike u lancu spašavanja: preduzimanje neodložnih mjera za spašavanje života, pozivanje pomoći, pružanje prve pomoći, intervencija hitne medicinske pomoći i bolničko zbrinjavanje
3. Opiše ulogu spasioca na mjestu nesreće	
4. Simulira komunikaciju sa dispečerima službi igranjem uloga	Službe: Služba za hitnu medicinsku pomoć (HMP), Policija i Vatrogasna služba
5. Izvede procjenu poremećaja stanja svijesti povrijeđenih i/ili oboljelih lica, na zadatom modelu	Poremećaji stanja svijesti: somnolencija, sopor i koma
6. Izvede provjeru disanja i pulsa povrijeđenom i/ili oboljelom licu, na zadatom modelu	
7. Pokaže primarni i sekundarni pregled povrijeđenih i/ili oboljelih lica, na zadatom modelu	
8. Navede sigurne i nesigurne znake smrti	
9. Navede sadržaj kutije prve pomoći	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizirao kriterijume 1, 2, 3, 8 i 9. Za kriterijume 4, 5, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Principi pružanja prve pomoći	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Sprovede postupak pravilnog pristupa povrijeđenom i/ili oboljelom licu i trijažu u zadesnim situacijama	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj procjene bezbjednosti terena i rizike u cilju pružanja prve pomoći povrijeđenom i/ili oboljelom licu	
2. Opiše postupke koje treba preduzeti na mjestu nesreće u različitim zadesnim situacijama	Postupci: postupak obezbjeđenja mjesta nesreće, brza procjena terena, procjena bezbjednosti za spasioca i povrijeđene, traženje pomoći od prisutnih (poziv za pomoć) i primjena mjera prve pomoći Zadesne situacije: saobraćajni udes, ruševine, utapanje i dr.
3. Demonstrira postupke koje treba preduzeti na mjestu nesreće u različitim zadesnim situacijama, na konkretnom primjeru	
4. Opiše pravila izvlačenja i pružanja prve pomoći povrijeđenim i/ili oboljelim licima u različitim zadesnim situacijama	
5. Demonstrira pravila izvlačenja i pružanja prve pomoći povrijeđenim i/ili oboljelim licima u različitim zadesnim situacijama, na konkretnom primjeru	
6. Demonstrira postupak skidanja kacige u slučaju povrijeđenog motocikliste, na zadanom modelu	
7. Prepozna stepene hitnosti prilikom pružanja prve pomoći, na konkretnom primjeru	Stepeni hitnosti: I, II, III i IV stepen hitnosti
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizirao kriterijume 1, 2 i 4. Za kriterijume 3, 5, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Pristup povrijeđenim i/ili oboljelim licima i trijaža u raznim zadesnim situacijama	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Izvede postupak kardiopulmonalne reanimacije povrijeđenom i/ili oboljelom licu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše proceduru prilikom izvođenja kardiopulmonalne reanimacije kod djece i odraslih osoba	Procedura: bezbjedan pristup, provjera svijesti, poziv za pomoć, otvaranje disajnog puta, provjera disanja, pozivanje hitne medicinske pomoći (HMP), 30 kompresija grudnog koša (GK) i dva uduvavanja i dr.
2. Demonstrira postupak provjere stanja svijesti povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	Stanja svijesti: somnolencija, sopor i koma
3. Simulira poziv za pomoć, na zadatom primjeru	
4. Demonstrira postupak otvaranja disajnog puta, na zadatom modelu	
5. Simulira pozivanje Hitne medicinske pomoći (HMP), igranjem uloga	
6. Demonstrira postupak izvođenja kompresije grudnog koša i davanja vještačkog disanja , na zadatom modelu	Vještačko disanje: usta na usta, usta na nos i usta na usta i nos
7. Demonstrira postupak izvođenja kardiopulmonalne reanimacije, na zadatom modelu	
8. Demonstrira postupak postavljanja povrijeđenog i/ili oboljelog lica u bočni koma položaj, na zadatom modelu	
9. Primijeni spoljašnji automatski defibrilator prilikom izvođenja kardiopulmonalne reanimacije, na zadatom modelu	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Postupak kardiopulmonalne reanimacije	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da izvrši postupke zaustavljanja krvarenja povrijeđenom i/ili oboljelom licu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vrste krvarenja	Vrste krvarenja: arterijsko, vensko i kapilarno
2. Objasni načine zaustavljanja krvarenja	Načini zaustavljanja krvarenja: direktan pritisak na ranu, digitalna kompresija, kompresivni zavoj i Esmarhova poveska
3. Demonstrira postupak postavljanja povrijeđenog i/ili oboljelog lica u pravilan položaj prilikom sprovođenja postupaka zaustavljanja krvarenja , na zadatom modelu	Krvarenje: spoljašnje i unutrašnje krvarenje
4. Demonstrira pravilno korišćenje zavojnog materijala i trougla marame prilikom previjanja pojedinih dijelova tijela povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	Pojedini dijelovi tijela: glava, grudni koš, gornji ekstremiteti i donji ekstremiteti
5. Demonstrira postupke zaustavljanja krvarenja povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	
6. Demonstrira postupak zbrinjavanja amputiranih povreda povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	
7. Demonstrira postupak zaustavljanja krvarenja iz prirodnih otvora povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	Prirodni otvori: nos, uho i usta
8. Navede znake šoka povrijeđenog i/ili oboljelog lica	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 8. Za kriterijume od 3 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Postupci zaustavljanja krvarenja	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši zbrinjavanje povreda koštano zglobnog i mišićnog sistema povrijeđenog i/ili oboljelog lica	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede znake povreda koštano zglobnog i mišićnog sistema	
2. Opiše postupak zbrinjavanja povreda koštano zglobnog i mišićnog sistema povrijeđenog i/ili oboljelog lica	
3. Demonstrira RICE (Rest Ice Compression Elevation) postupak kod povreda koštano zglobnog i mišićnog sistema, na zadatom modelu	RICE postupak: mirovanje, led, kompresija i elevacija
4. Navede ciljeve, sredstva i pravila imobilizacije	
5. Demonstrira postupak postavljanja i provjere imobilizacije pojedinih djelova tijela povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	Djelovi tijela: vrat, gornji ekstremiteti, donji ekstremiteti, karlica i kičmeni stub
6. Demonstrira postupak zbrinjavanja preloma sa krvarenjem povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	
7. Demonstrira postupak izvođenja "trostrukog hvata", povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	
8. Demonstrira postupak prenošenja povrijeđenog i/ili oboljelog lica sa povredom kičmenog stuba, na zadatom modelu	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 4. Za kriterijume 3, 5, 6, 7 i 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Zbrinjavanje povreda koštano zglobnog i mišićnog sistema	

Ishod 6 - Polaznik će biti sposoban da izvrši zbrinjavanje povreda i stanja nastalih usljed fizičkih, hemijskih i bioloških faktora povrijeđenog i/ili oboljelog lica	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede najčešće fizičke, hemijske i biološke faktore koji mogu uticati na zdravlje i bezbjednost ljudi	<p>Fizički faktori: visoka temperatura, niska temperatura, električna struja i grom</p> <p>Hemijski faktori: kiseline, baze, alkohol, lijekovi, psihoaktivne supstance, ugljenmonoksid i dr.</p> <p>Biološki faktori: ugrizi životinja i ubodi insekata</p>
2. Opiše postupak zbrinjavanje povreda i stanja nastalih usljed fizičkih, hemijskih i bioloških faktora povrijeđenog i/ili oboljelog lica	
3. Demonstrira postupak ukazivanja prve pomoći kod povreda i stanja povrijeđenog i/ili oboljelog lica nastalih usljed dejstva fizičkih faktora, na zadatom modelu	Povrede i stanja: opekotine, smrzotine, sunčanica, toplotni udar, udar struje i udar groma
4. Demonstrira postupak ukazivanja prve pomoći kod povreda povrijeđenog i/ili oboljelog lica nastalih usljed dejstva hemijskih faktora, na zadatom modelu	Povrede: hemijske opekotine i trovanja
5. Demonstrira postupak zbrinjavanja povrijeđenog i/ili oboljelog lica usljed ujeda zmijske, na zadatom modelu	
6. Demonstrira postupak zbrinjavanja povrijeđenog i/ili oboljelog lica usljed ugriza životinja , na zadatom modelu	Životinje: pas, mačka, divlja životinja i dr.
7. Demonstrira postupak zbrinjavanja povrijeđenog i/ili oboljelog lica usljed uboda insekata , škorpije i pauka, na zadatom modelu	Insekti: pčela, osa, stršljen, krpelj i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 7, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Zbrinjavanje povreda i stanja nastalih usljed fizičkih, hemijskih i bioloških faktora	

Ishod 7 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši zbrinjavanje povreda pojedinih djelova tijela povrijeđenog i/ili oboljelog lica	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede najčešće povrede pojedinih djelova tijela	
2. Opiše postupak zbrinjavanja povreda pojedinih djelova tijela povrijeđenog i/ili oboljelog lica	
3. Demonstrira postupak zbrinjavanja kraniocerebralnih povreda povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	
4. Demonstrira postupak zbrinjavanja povreda oka, uha i nosa povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	
5. Demonstrira postupak zbrinjavanja povreda grudnog koša povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	Povrede grudnog koša: pneumotoraks, prelom rebara i prelom grudne kosti
6. Demonstrira postupak zbrinjavanja povreda trbuha i karlice povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	
7. Demonstrira postupak zbrinjavanja kod kraš i blast povreda, na zadatom modelu	
8. Demonstrira postupak zbrinjavanja rane sa stranim tijelom kod povrijeđenog i/ili oboljelog lica, na zadatom modelu	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Zbrinjavanje povreda pojedinih djelova tijela	

Ishod 8 - Polaznik će biti sposoban da Pruži prvu pomoć povrijeđenom i/ili oboljelom licu prilikom iznenadno nastalih tegoba, usljed različitih stanja i bolesti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede najčešće iznenadno nastale tegobe, bolesti i stanja koje zahtijevaju pružanje prve pomoći	
2. Opiše postupak pružanja prve pomoći povrijeđenim i/ili oboljelim licima kod iznenadno nastalih tegoba, usljed različitih stanja i bolesti	
3. Demonstrira postupak zbrinjavanja povrijeđenog i/ili oboljelog lica usljed iznenadno nastalih tegoba , na zadatom modelu	Iznenadno nastale tegobe: povišena tjelesna temperatura, bol u grudima, glavobolja i vrtoglavica, povraćanje, proliv, bol u truhu i dr.
4. Demonstrira postupak zbrinjavanja povrijeđenog i/ili oboljelog lica usljed različitih bolesti i stanja , na zadatom modelu	Bolesti i stanja: srčani udar, moždani udar, astmatični napad, epileptični napad, hipoglikemija i hiperglikemija, alergijska reakcija, besvjesno stanje i dr.
5. Demonstrira postupak uspostavljanja prohodnosti disajnih puteva povrijeđenog i/ili oboljelog lica, usljed opstrukcije stranim tijelom ili zapadanja korijena jezika kod djece i odraslih, na zadatom modelu	
6. Demonstrira postupak zbrinjavanja povrijeđenog i/ili oboljelog lica kod sinkope, na zadatom modelu	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 6, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Pružanje prve pomoći kod iznenadno nastalih tegoba, usljed različitih stanja i bolesti	

**Ishod 9 - Polaznik će biti sposoban da
Identifikuje značaj i zadatke sudske medicine**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj sudske medicine, postupke i predmet sudsko-medicinskog vještačenja	
2. Objasni tanatologiju kao nauku o smrti	
3. Opiše znake smrti na lešu	Znaci smrti: sigurni, nesigurni i vjerovatni
4. Navede povrede i tragove na licima i licu mjesta	Povrede: mehaničke, fizičke, asfiktičke, nutritivne, hemijske i dr.
5. Opiše vještačenje tjelesnih povreda	Tjelesne povrede: teške, lake i dr.
6. Objasni rekonstrukciju događaja i ekshumacije	
7. Objasni značaj obdukcije i obduccionog nalaza	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7.

Predložene teme

- Sudska medicina

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Prva pomoć i sudska medicina je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Polaznike treba usmjeriti na aktivno učenje, samostalno pronalaženje, sistematizovanje i korišćenje informacija iz različitih izvora na zadatu temu i motivisati ih na timski rad i razvijanje odgovornosti za preuzetu obavezu unutar tima. Na teorijskim časovima, nastavne sadržaje treba realizovati kroz analizu gotovih primjera, upotrebu prezentacija i slično, u cilju boljeg razumijevanja teorijskih znanja. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih polaznika.
- Za realizaciju praktične nastave odjeljenje se dijeli na grupe. Za realizaciju praktične nastave treba obezbijediti učionicu opremljenu sa preporučenim materijalnim uslovima. Preporučuje se da realizacija praktične nastave bude individualna, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki polaznik samostalno uradi praktičnu vježbu. Motivacija polaznika će biti na znatno većem nivou ukoliko nastavni sadržaji budu prožeti različitim primjerima iz realnog života, jer se na taj način kod polaznika može razviti sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja. Treba pažljivo odabrati problemske zadatke u okviru praktične nastave.
- U radu sa darovitim polaznicima, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Dr. Lončarević V.; Dr. Fišer Z., Prva pomoć, Ministarstvo unutrašnjih poslova SRBIJE, Beograd, 1998.
- Prim dr. Soldatović S.; Prim dr. Kitanić S., Principi prve pomoći, Jugoslovenski crveni Krst, Beograd, 1997.
- Voluntary Aid Societies Caring for life, St. Andrew 's ambulance association, British Red Cross: First aid manual (7th edition); Her Majesty Queen Elizabeth the Queen Mother, 2001.
- Prva pomoć, Jugoslovenski crveni krst, Beograd, 1996.
- Prof dr. Kosanović-Četković D., Akutne infektivne bolesti, Beograd-Zagreb, 1996.
- HIV-AIDS i polno prenosive infekcije (PPI), Dom zdravlja Podgorica, 2007.
- Doc. dr. Dimitrijević I., Bolesti zavisnosti, Beograd, 2004.
- Dr. Hadžić P., Kalaba B., Sintetičke droge, Sremski Karlovci, 2007.
- Prof. dr. Rakočević V., Otkrivanje i suzbijanje zloupotreba droga, Podgorica, 2003.
- Prof. dr. Čukić D., spec. za sudsku medicinu, Sudska medicina, Osnovni Udžbenik za predmet Sudska medicina za studente Policijske akademije, Policijska akademija, Danilovgrad, 2008.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Lućka (maneken) za KPR (kardiopulmonalnu reanimaciju)	4
4.	Maska ili balon za vještačko disanje	4
5.	Nosila	4
6.	Zavojni materijal (gaze, zavoji, trokutaste marame, kompresivni zavoji, flasteri, laukoplast i dr.)	po potrebi
7.	Rukavice	po potrebi

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
8.	Vještačka krv	po potrebi
9.	Gumene rane (simulacijski setovi)	po potrebi
10.	Makaze sa tupim vrhom	po potrebi
11.	Pincete	po potrebi
12.	Toplomjer	po potrebi
13.	Termo folija	po potrebi
14.	Kutija ili torba za prvu pomoć	4
15.	Odgovarajuće slike i multimedijalni materijali	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Kriminalistika i kriminologija
- Policijski poslovi i ovlašćenja
- Naoružanje sa nastavom gađanja
- Specijalno fizičko obrazovanje I
- Engleski jezik u policiji I

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i zakona iz oblasti prve pomoći i sudske medicine, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti prve pomoći i sudske medicine prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti prve pomoći i sudske medicine na stranom jeziku i dr.)

- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom izvođenja vježbi na modelu; razvijanje sposobnosti prostornog snalaženja prilikom izvođenja postupka zbrinjavanja povrijeđenog usljed iznenadnih nezgoda; razvijanje sposobnosti rukovanja opremom i priborom za pružanje prve pomoći dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti prve pomoći i sudske medicine, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje humanosti, odgovornog i solidarnog postupanja prilikom pružanja prve pomoći; očuvanja razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu i dr.)

3.1.8. POLICIJSKA PSIHOLOGIJA I TAKTIČKA KOMUNIKACIJA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	54		18	72	4

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje teorijskih znanja iz oblasti opšte psihologije, psihopatologije, psihologije kriminala i taktičke komunikacije, te principa profesionalnog postupanja u radu sa građanima i strankama. Osposobljavanje za pravilno procjenjivanje osoba, primjenjivanje principa taktičke komunikacije u usmenoj i pisanoj komunikaciji, sačinjavanje različitih vrsta podnesaka, kao i efikasno rješavanje sukoba i konflikata, uključujući i postupanja u otežanim uslovima. Razvijanje emocionalne kontrole, profesionalne komunikacije, odgovornosti i sposobnosti izgradnje pozitivnih profesionalnih odnosa u radu sa različitim kategorijama lica.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Procijeni ličnost i ponašanje drugih osoba
2. Procijeni mogući uticaj mentalnih oboljenja na kriminal i psihologiju izvršilaca krivičnih djela
3. Primijeni psihološke metode za obavljanje policijskog posla u otežanim uslovima
4. Uspostavi okvir za uspješnu komunikaciju sa drugim licima
5. Komunicira u postupcima prevencije i rješavanja konfliktnih situacija
6. Komunicira sa licima radi prikupljanja informacija
7. Komunicira sa nadređenima i saradnicima u skladu sa pravilima poslovnog bontona

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Procijeni ličnost i ponašanje drugih osoba	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše osnovne odrednice nervnog sistema	
2. Opiše osnovne odrednice psihologije ličnosti	
3. Opiše vrste agresivnog ponašanja	Vrste: agresija kao naučeno ponašanje, agresija kao instinkt i agresija kao frustracija
4. Objasni psihologiju mase i psihologiju moći	
5. Objasni psihološke osnove uračunljivosti	
6. Objasni metode i tehnike za poboljšanje sjećanja očevidaca	
7. Opiše najčešće pokretačke motive	
8. Demonstrira ispravnu procjenu ličnosti i ponašanja, na konkretnom primjeru	
9. Demonstrira metode i tehnike za poboljšanje sjećanja očevidaca, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijume 8 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Psihologija ličnosti - Agresija - Pamćenje - Socijalna psihologija 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje mogući uticaj mentalnih oboljenja na kriminal i psihologiju izvršilaca krivičnih djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni psihološke poremećaje nagona i impulsa	
2. Objasni osnove poremećaja psihopatije	
3. Objasni osnovne karakteristike mentalnih oboljenja	Mentalna oboljenja: šizofrenija, depresija i paranoja
4. Opiše osnove narkomanije	
5. Opiše osnove alkoholizma	
6. Objasni razvojni put kriminalca	
7. Objasni psihološke teorije ubistva	
8. Opiše vrste seksualne delikvencije	Vrste: silovanje i pedofilija
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 8.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Psihopatologija - Psihologija kriminala 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni psihološke metode za obavljanje policijskog posla u otežanim uslovima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni osnovne karakteristike borbenog stresa	
2. Opiše pravila pregovaranja u kriznim situacijama	
3. Opiše osnove emocionalnog odgovora na stresne situacije	
4. Demonstrira kontrolu nervnog sistema i emocionalnog odgovora u stresnim situacijama, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira pravila pregovaranja u kriznim situacijama, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijume 4 i 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Fiziologija nervnog sistema - Psihologija pregovaranja - Kontrola emocija - Psihološki intervju 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Uspostavi okvir za uspješnu komunikaciju sa drugim licima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni svrhu komunikacije i njene vrste	Vrste: verbalna, neverbalna, formalna i neformalna
2. Opiše proces komunikacije i njen cilj	Proces komunikacije: kodiranje poruke, slanje poruke, izbor kanala i prenošenje poruke, primanje poruke, dekodiranje poruke i pružanje povratne informacije ("feedback")
3. Objasni Zakonitosti komuniciranja	
4. Objasni personalne i organizacione prepreke koje remete (prekidaju) komunikaciju	Personalne prepreke: fizičke, jezičke, obrazovne, psihološke i dr. Organizacione prepreke: komunikaciona klima u organizaciji, preobiman protok informacija, selektivnost u informisanju, nedefinisanost organizacione strukture i radnih uloga
5. Objasni uticaj unutrašnjih i spoljašnjih faktora na procese komunikacije	Unutrašnji faktori: temperament, emocije, karakter vrijednost ličnosti i dr. Spoljašnji faktori: kulturološki, istorijski, tehnološki, organizacioni i dr.
6. Demonstrira model procesa komunikacije, prema zadatim uslovima, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5. Za kriterijum 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Komunikacija	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Komunicira u postupcima prevencije i rješavanja konfliktnih situacija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni različite stilove rješavanja konfliktnih situacija i tehnike taktičke komunikacije	Stilovi rješavanja konfliktnih situacija: asertivni stil, pasivni stil, agresivni stil i dr. Tehnike taktičke komunikacije: aktivno slušanje, pokazivanje razumijevanja, postavljanje pitanja, parafraziranje i sumiranje
2. Objasni principe asertivne komunikacije	
3. Demonstrira različite stilove i tehnike rješavanja konfliktnih situacija, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira principe asertivne komunikacije, na konkretnom primjeru	
5. Objasni prednosti korišćenja taktičke komunikacije	
6. Objasni tehnike taktičke komunikacije	
7. Objasni taktički proces posredovanja i dobrovoljnog povinovanja	
8. Opiše postupke upućivanja kritike drugom licu na socijalno poželjan način, štiteći njegovo dostojanstvo i status u grupi	
9. Demonstrira upućivanje kritika drugom licu na odgovarajući način, uz poštovanje njegovog dostojanstva i statusa u grupi, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 5, 6, 7 i 8. Za kriterijume 3, 4 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnike asertivne komunikacije u funkciji prevencije i razrješavanja konflikata - Tehnike taktičke komunikacije 	

Ishod 6 - Polaznik će biti sposoban da Komunicira sa licima u cilju prikupljanja informacija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše prikupljanje obavještenja od lica kroz komunikaciju	Lica: osumnjičeni, počinioci prekršaja i krivičnog djela, prijavitelji, svjedoci, djeca i maloljetna lica, starija lica, žene i dr.
2. Objasni faze razgovora sa licima	Faze: priprema, uključivanje, vođenje razgovora, zaključak i evaluacija (PEACE model) Lica: osumnjičeni, počinioci prekršaja i krivičnog djela, prijavitelji, svjedoci, djeca i maloljetna lica, starija lica, žene i dr.
3. Objasni taktiku vođenja razgovora sa licima	
4. Demonstrira taktiku vođenja razgovora sa licima u cilju prikupljanja informacija, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijum 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Komunikacija - Prikupljanje obavještenja 	

Ishod 7 - Polaznik će biti sposoban da Komunicira sa nadređenima i saradnicima u skladu sa pravilima poslovnog bontona	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše organizacionu kulturu organizacije i principe komuniciranja prema poslovnom bontonu	
2. Opiše tehnička sredstva za komunikaciju , način i pravila prilikom njihovog korišćenja	Tehnička sredstva za komunikaciju: telefonski uređaj, računar i dr.
3. Demonstrira usmenu komunikaciju sa nadređenima i drugim licima, u skladu sa pravilima komunikacije i poslovnog bontona, na zadatom primjeru	
4. Objasni načela, pravila i vrste pisane komunikacije	Načela: načelo ekspeditivnosti, tačnosti i zakonitosti Pravila: pisanje službenim i poslovnim stilom, čuvanje poslovne tajne, tehnička obrada i dr. Vrste pisane komunikacije: eksterna, interna, korespondencija i dr.
5. Navede vrste pisanih akata u službenoj korespondenciji	Vrste pisanih akata: zahtjev, molba, izvještaj, poziv, obavještenje i dr.
6. Demonstrira slanje i prijem elektronskog pisma putem e-mail-a, na zadatom primjeru	
7. Sastavi dopis u odgovarajućoj formi, na zadatom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4 i 5. Za kriterijume 3, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona kultura organizacije i poslovni bonton - Tehnička sredstva za komunikaciju - Pisana komunikacija - Službena korespondencija 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Policijska psihologija i taktička komunikacija je tako koncipiran da polaznicim omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Prilikom realizacije ovog modula, polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalan i timski rad. Polaznici mogu sami da obrade odgovarajuće teme u vidu seminarskog ili projektnog zadatka. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu određenog sadržaja ili problema, polaznici treba da pokažu sposobnost da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora, i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu.
- Preporučljivo je da tokom praktičnih vježbi polaznici samostalno ili u timu, rješavaju zadatke i da ih nakon toga usmeno prezentuju, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim polaznicima i nastavnikom. Tokom prezentacije polaznici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju. Prilikom izvođenja pojedinih praktičnih vježbi treba koristiti simulaciju kako bi se polaznicima približila određena nastavna materija.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Trebješanin Ž.; Žikić B., Neverbalna komunikacija – antropološko psihološki pristup, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2015.
- Kejsi H., Vještina uspješne komunikacije, Laguna, Beograd, 2017.
- Mandić T., Komunikologija, Clio, Beograd, 2003.
- Bulatović V., Poslovna komunikacija i birotehnika za I razred srednjih stručnih škola, područje rada Ekonomija i pravo, Centar za stručno obrazovanje, Podgorica, 2011.
- Misija OEBS-a pri SCG, Kurs za stručno usavršavanje policije, Priručnik za polaznike kursa, Tehnike taktičke komunikacije, 2003.
- Stevanovic O., Rukovođenje i komandovanje, Policijska akademija, Beograd 1999.
- Kostić A., Kognitivna psihologija, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 2006.
- Rot N., Osnovi socijalne psihologije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1994.
- Vukosavljević – Gvozden T., Racionalno-emosivna bihevioralna terapija, Kreativni centar, Beograd 2009.
- Milovanović R., Policijska psihologija, Policijska akademija, Beograd, 1998.
- Rot N.; Radonjić S., Psihologija za drugi razred gimnazije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1996.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Štampač	1
4.	Tehnička sredstva za komunikaciju (telefonski uređaj)	1
5.	Video sadržaji	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Krivično pravo i rad policije u izviđaju
- Kriminalistika i kriminologija
- Policijski poslovi i ovlašćenja
- Naoružanje sa nastavom gađanja
- Informaciono-komunikacioni sistemi policije
- Specijalno fizičko obrazovanje I
- Engleski jezik u policiji I
- Maloljetnička delikvencija
- Mehanizmi civilne zaštite EU
- Profilisanje i analiza ponašanja lica

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti policijske psihologije i taktičke komunikacije, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti policijske psihologije i taktičke komunikacije prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti policijske psihologije i taktičke komunikacije na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize, rješavanja i demonstracije praktičnih problema iz oblasti policijske psihologije i taktičke komunikacije i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti policijske psihologije i taktičke komunikacije, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje

- prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti policijske psihologije i taktičke komunikacije; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.9. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONI SISTEMI POLICIJE

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	18		90	108	6

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa osnovnim karakteristikama rada računara, bezbjednosne online kulture, komunikacionim sistemima Uprave policije, visokotehnološkog kriminala i vektorske grafike. Osposobljavanje za pretragu, unošenje i provjeru podataka u aplikacijama Uprave policije, korišćenje komunikacionih sistema Uprave policije, primjenu osnovnih procedura postupanja u slučajevima visokotehnološkog kriminala, kao i izradu vektorske skice lica mjesta. Razvijanje preciznosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, odgovornosti, sistematičnosti, upornosti, timskog duha i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje osnove rada računara
2. Primijeni postupak pretrage, unošenja i provjere podataka u aplikacijama Uprave policije
3. Koristi komunikacione sisteme Uprave policije
4. Primijeni osnovne procedure postupanja u slučajevima visokotehnološkog kriminala
5. Izradi vektorsku skicu lica mjesta uviđaja

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje osnove rada računara	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Definiše brojne sisteme u računarstvu , pozicionu vrijednost i osnovu sistema	Brojni sistemi u računarstvu: binarni, oktalni, dekadni i heksadecimalni zapis i dr.
2. Prevede brojeve između brojnih sistema u računarstvu, na konkretnom primjeru	
3. Objasni osnovne jedinice za količinu podataka i kapacitet memorije	Osnovne jedinice: B – bajt, KB – kilobajt, MB – megabajt, GB – gigabajt, TB – terabajt i dr.
4. Objasni osnovne hardverske komponente računara	Osnovne hardverske komponente: CPU, RAM, SSD/HDD, matična ploča, napajanje i grafička kartica i dr.
5. Prepozna osnovne hardverske komponente računara, na konkretnom primjeru	
6. Objasni osnovne funkcije operativnih sistema	Operativni sistemi: Windows, IOS, Linux i dr.
7. Objasni osnove računarskih mreža i interneta	Računarske mreže: LAN, MAN i WAN
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 4, 6 i 7. Za kriterijume 2 i 5 potrebno je ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Brojni sistemi - Hardver i softver računara - Računarske mreže 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni postupak pretrage, unošenja i provjere podataka u aplikacijama Uprave policije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Definiše bezbjednosnu online kulturu i poštovanje pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i službenih aplikacija	Bezbjednosna online kultura: zaštita povjerljivosti, profesionalni nastup, razlikovanje privatno i službeno i dr.
2. Prepozna phishing i socijalni inženjering , na konkretnom primjeru	Phishing i socijalni inženjering: sumnjiv domen, hitnost, zahtjev za lozinkom, sumnjivi prilozi i linkovi i dr.
3. Demonstrira unošenje podataka sa prijave u službenim aplikacijama Uprave policije, na konkretnom primjeru	
4. Unese osnovne podatke u službenu aplikaciju u skladu sa procedurom i pravilima zaštite podataka, na konkretnom primjeru	
5. Izvrši osnovnu pretragu, provjeru podataka u aplikaciji i prikazivanje rezultata u okviru ovlašćenja, na konkretnom primjeru	
6. Simulira postupak prijave tehničke greške ili bezbjednosnog incidenta u vezi sa aplikacijom, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 6 potrebno je ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Bezbjednosna online kultura - Aplikacije Uprave policije 	

**Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da
Koristi komunikacione sisteme Uprave policije**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše medijume za prenos signala	Medijumi za prenos signala: upredena parica, koaksijaln kabl, optičko vlakno i elektromagnetni talas
2. Navede javne telekomunikacione sisteme i njihove karakteristike	Javni telekomunikacioni sistemi: telefonski sistemi, mobilna telefonija i sistemi radio-veza
3. Objasni način funkcionisanja policijskih sistema radio-veza TETRA	
4. Demonstrira korišćenje TETRA terminala, na konkretnom primjeru	
5. Objasni značaj bezbjednosti komunikacionih sistema, sigurnosne usluge i mehanizme zaštite od prijetnji	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3 i 5. Za kriterijum 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Komunikacioni sistemi Uprave policije
- Telekomunikacioni sistemi

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni osnovne procedure postupanja u slučajevima visokotehnološkog kriminala	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Definiše značenje i tipične oblike visokotehnološkog kriminala	Visokotehnološki kriminal: prevara, ucjena, zloupotreba naloga i dr.
2. Objasni potencijalne izvore digitalnog dokaza	Digitalni dokaz: mobilni telefon, računar, USB/SD, e-mail i aplikacije za poruke, nalozi na mrežama, video-nadzor, logovi rutera/provajdera i dr.
3. Objasni razliku između obezbjeđenja i pribavljanja, kao i osnove digitalne forenzičke analize	Digitalna forenzička analiza: hash; očuvanje originala; eskalacija kod enkripcije, cloud naloga, većeg obima podataka ili složenih finansijskih tragova i dr.
4. Pronađe javno dostupne dokaze – OSINT (Open Source Intelligence), na konkretnom primjeru	
5. Prepozna online prevare, ucjene i ključne digitalne tragove, na konkretnom primjeru	
6. Objasni osnovne pojmove kripto transakcija, funkcionisanje blockchain-a i indikatore kripto finansijskog traga	
7. Prepozna online indikatore trgovine ljudima i bezbjedne početne korake postupanja, na konkretnom primjeru	
8. Izvrši online patroliranje, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3 i 6. Za kriterijume 4, 5, 7 i 8 potrebno je ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Visokotehnološki kriminal - Digitalna forenzika 	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Izradi vektorsku skicu lica mjesta uviđaja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni svrhu i karakteristike skice lica mjesta uviđaja, vektorske grafike i odgovarajućeg softvera za izradu tehničkog crteža	Karakteristike skice lica mjesta: jasna, pregledna i mjerljiva dokumentacija položaja i tragova; vektor; precizno skaliranje; lako uređivanje; čitljive oznake i mogućnost izvoza u PDF
2. Opiše standardne elemente skice lica mjesta	Elementi: ivice kolovoza i trake, raskrsnica/ krivina, signalizacija, objekti okoline, položaji vozila, tragovi (kočenje/ proklizavanje), tačke interesa, mjere/ udaljenosti, orijentacija, legenda i dr.
3. Kreira dokument za tehničku skicu lica mjesta, na konkretnom primjeru	
4. Nacrta osnovu terena/ puta skice lica mjesta, na konkretnom primjeru	
5. Kreira objekte i simbole radi preglednosti skice lica mjesta, na konkretnom primjeru	
6. Nacrta tragove i ključne tačke uviđaja na skici lica mjesta, na konkretnom primjeru	
7. Izmjeri potrebne udaljenosti u odnosu na ključne tačke skice lica mjesta, na konkretnom primjeru	
8. Označi mjere i bilješke , na konkretnom primjeru	Bilješke: nazivi ulica, orijentacija, legenda i dr.
9. Pripremi finalni dokument za izvoz skice u traženi format i štampu, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Vektorska grafika i tehnički crtež - Radno okruženje softvera za kreiranje skice lica mjesta 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Informatičko-komunikacioni sistemi policije je tako koncipiran da polaznicima omogući sticanje osnovnih teorijskih znanja i razvoj praktičnih vještina koje su primjenjive u svakodnevnom policijskom radu. Preporučljivo je da se tokom realizacije nastavnog sadržaja koriste aktivne metode učenja, da se polaznici podstiču na samostalan i timski rad, kao i da se u obradi tema koriste važeće procedure i pravila službe (posebno u dijelu bezbjednosne online kulture i rada u službenim aplikacijama).
- U nastavi je preporučljivo kombinovati kratka uvodna predavanja (pojmovi i principi) sa demonstracijom (rad nastavnika na projektoru) i praktične vježbe na računarima. Za odjeljenje do 32 polaznika, preporučuje se rad u manjim grupama (npr. 2-3 grupe) uz rotaciju zadataka i jasne uloge u timu, radi efikasnije provjere znanja i sigurnijeg izvođenja praktičnih vježbi. Kod tema koje imaju operativni karakter (npr. službene aplikacije, osnovne postupanja u online okruženju i osnovi visokotehnološkog kriminala), preporučuje se učenje kroz scenarije i studije slučaja (kratki i realni primjeri), gdje polaznici primjenjuju pravila, prepoznaju rizike i predlažu osnovne korake postupanja u okviru ovlašćenja. Poseban akcenat staviti na zakonitost, zaštitu podataka i profesionalnu komunikaciju.
- U realizaciji praktičnih sadržaja (npr. vektorsko skiciranje lica mjesta, rad u aplikacijama, osnovne radnje u OS/mreži), preporučuje se postupnost: od jednostavnih zadataka ka složenijim, uz jasno definisane kriterijume uspjeha i kratko usmeno obrazloženje postupka. Nastavnik treba da prati rad polaznika u kontinuitetu, ispravlja tipične greške i podstiče urednost, preciznost i preglednost rezultata rada.
- Prilikom obrade komunikacionih sistema preporučljivo je koristiti demonstraciju rada opreme i tipične situacije iz prakse (osnovno korišćenje i otklanjanje jednostavnih smetnji), uz naglašavanje bezbjednosti komunikacija i odgovorne upotrebe sistema.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Vodič postupanje sa elektronskim dokazima, Savjet evrope, Strazbur Francuska, 2022.
- Vojinović R., Informatičko komunikacioni sistemi Uprave Policije, JU Viša stručna škola „Policajska akademija“ Danilovgrad, 2026.
- Priručnik vektorska grafika – CorelDraw, JU Viša stručna škola „Policajska akademija“ Danilovgrad, 2008.
- Dokumentacija Uprave policije sa korisničkim upustvima za upotrebu aplikacije.
- Evidencija dnevnih događaja, Krivična djela, Saobraćaj, JRM, Evidencija prelazaka državne granice, Pretrage.
- Upustva za rukovanje uređajima veze.
- Zakon o potvrđivanju konvencije o računarskom kriminalu.
- Krivični zakonik Crne Gore.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	25
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Server za aplikacije	1
4.	Flip čart	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
5.	Ručne radio veze	po potrebi
6.	Sistem video nadzora i protivprovalne zaštite	po potrebi
7.	Različiti tipovi digitalnog dokaza (usb, hdd, mobilni telefon i dr.)	po potrebi
8.	Aplikacije uprave policije	po potrebi
9.	Program za vektorsko skiciranje (CorelDraw)	25

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine

9. Povezanost modula – korelacija

- Kriminalistika i kriminologija
- Policijski poslovi i ovlašćenja
- Policijska psihologija i taktička komunikacija
- Engleski jezik u policiji I
- Mehanizmi civilne zaštite EU
- Profilisanje i analiza ponašanja lica

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formuliranjem pojmova, činjenica i procedura iz oblasti informaciono-komunikacionih sistema policije; izrada kratkih izvještaja/obrazloženja primijenjenih postupaka; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom digitalnih informacija; poštovanje pravila prilikom prezentovanja rezultata rada i dokumentovanja nalaza i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje osnovne stručne terminologije na stranom jeziku iz oblasti informaciono-komunikacionih sistema policije, posebno u korisničkim uputstvima, interfejsima softvera i tehničkoj dokumentaciji; korišćenje relevantnih izvora i priručnika u skladu sa potrebama nastave na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja i osnovnih matematičkih principa kroz brojne sisteme i mjere/skaliranje; razumijevanje osnovnih principa rada računara, mreža i komunikacionih sistema; donošenje zaključaka i rješavanje jednostavnih tehničkih problema u radu i dr.)

- Digitalna kompetencija (sigurno i odgovorno korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija policije; pretraga, prikupljanje i obrada digitalnih informacija; primjena pravila bezbjednosne online kulture; osnovno postupanje sa digitalnim dokazima u okviru ovlašćenja; korišćenje službenih aplikacija policije u skladu sa procedurama; izrada i izvoz digitalnih dokumenata/tehničkih skica i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih propisa i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti informaciono-komunikacionih sistema policije, predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.10. SPECIJALNO FIZIČKO OBRAZOVANJE I

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	9		99	108	6

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje znanja samoodbrane u skladu sa važećim zakonskim propisima, kao i upoznavanje sa specifičnostima i važnošću pravilnog i redovnog izvođenja fizičkih vježbi za zdravlje policijskog službenika. Osposobljavanje za pravilnu primjenu fizičke snage i sredstava prinude u slučaju pružanja otpora ili napada nenaoružanog ili naoružanog lica, kao i za pravilno izvođenje fizičkih vježbi u cilju povećanja motoričkih sposobnosti bitnih za obavljanje policijskog posla. Razvijanje preciznosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, odgovornosti, sistematičnosti, upornosti, timskog duha i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Izvrši pravilnu primjenu poluge i dovođenje lica u poziciju za vezivanje koristeći tehnike savladavanja otpora
2. Primijeni tehnike odbrane od nenaoružanog i naoružanog napadača, koristeći fizičku snagu i sredstva prinude
3. Izvrši izvlačenje lica iz vozila i savladavanje otpora u ležećem i sjedećem položaju, koristeći fizičku snagu i sredstva prinude
4. Izvede padove, blokove i bacanja
5. Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja opšte i bazične izdržljivosti
6. Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja opšte koordinacije i spretnosti
7. Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja opšte i bazične snage
8. Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja opšte i bazične brzine
9. Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja specifičnih motoričkih sposobnosti

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši pravilnu primjenu poluge i dovođenje lica u poziciju za vezivanje koristeći tehnike savladavanja otpora	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojmove i značaj vještine samoodbrane	
2. Opiše način izvođenja poluga i položaje u kojima se poluge izvode	Poluge: na zglobu šake, na zglobu lakta i na zglobu ramena Položaji: stojeći, klečeći i ležeći
3. Primijeni kontrolisano izvođenje poluge nad licem, na konkretnom primjeru	
4. Izvede pravilno savladavanje otpora i privođenje lica pojedinačno, na konkretnom primjeru	
5. Izvede pravilno savladavanje otpora i privođenje lica u paru, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Savladavanje otpora (privođenje) - Poluge 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni tehnike odbrane od nenaoružanog i naoružanog napadača, koristeći fizičku snagu i sredstva prinude	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše situacije i vrste napada od strane nenaoružanog napadača	Napadi od strane nenaoružanog napadača: napad hvatovima za ruke, tijelo i odjeću i napad udarcem rukom i nogom
2. Opiše situacije i vrste napada od strane naoružanog napadača	Napadi od strane naoružanog napadača: napad nožem naprijed, sa strane i odozgo; napad palicom sa strane i odozgo i napad prijetnjom oružjem naprijed i od pozadi
3. Opiše način izvođenja odbrana od strane nenaoružanog ili naoružanog napadača	
4. Demonstrira odbarane od hvatova, gušenja i udaraca, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira odbrane od napada nožem, palicom ili drugim opasnim predmetom, na konkretnom primjeru	
6. Demonstrira odbrane od prijetnje pištoljem ili drugim vatrenim oružjem, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijume od 4 do 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Napad od strane napadača - Prijetnja od strane napadača - Odbrana od napadača 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši izvlačenje lica iz vozila i savladavanje otpora u ležećem i sjedećem položaju, koristeći fizičku snagu i sredstva prinude	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni izvlačenje lica iz vozila i načine pružanja otpora u ležećem i sjedećem položaju	Izvlačenje lica iz vozila: izvlačenje sa lijeve i desne strane vozila
2. Demonstrira tehnike izvlačenja lica iz vozila, koristeći fizičku snagu i sredstva prinude, na konkretnom primjeru	
3. Demonstrira dovođenje lica koje pruža otpor u ležećem položaju u poziciju za vezivanje, koristeći fizičku snagu i sredstva prinude , na konkretnom primjeru	Sredstva prinude: službena palica, sredstva za vezivanje, sprej sa nadražujućim dejstvom i dr.
4. Demonstrira dovođenje lica koje pruža otpor u sjedećem položaju u poziciju za vezivanje, koristeći fizičku snagu i sredstva prinude, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Sredstva prinude - Savladavanje otpora lica 	

**Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da
Izvede padove, blokove i bacanja**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše tehnike bacanja	Tehnike bacanja: hvatom oko struka, hvatom oko ramena, široko košenje, obaranje sa zadnje strane, odbrana od džudo bacanja i dr.
2. Objasni posljedice nepravilnog i nekontrolisanog bacanja lica	
3. Demonstrira pravilne padove, osnovne elemente akrobatike i blokove od udaraca, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira tehnike bacanja u kontrolisanim uslovima, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira džudo bacanja u kombinaciji sa blokovima od udaraca, na konkretnom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Padovi
- Blokovi
- Bacanja

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja opšte i bazične izdržljivosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede prednosti poboljšanja opšte i bazične izdržljivosti za obavljanje policijskog posla	Prednosti poboljšanja opšte i bazične izdržljivosti: bolje zdravlje srca i krvotoka, efikasniji metabolizam, uvećanje ubrzanja, prevencije povreda, brža reakcija i dr.
2. Objasni specifičnosti opšte i bazične izdržljivosti	Specifičnosti opšte i bazične izdržljivosti: aerobna osnova, angažovanje većeg broja mišića, univerzalnost i dr.
3. Demonstrira fizičke vježbe sa ciljem mjerenja inicijalnog stanja fizičke sposobnosti organizma, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira vježbe za poboljšanje opšte i bazične izdržljivosti, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira aerobni trening izdržljivosti	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Opšta i bazična izdržljivost	

Ishod 6 - Polaznik će biti sposoban da Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja opšte koordinacije i spretnosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede podjelu i specifičnosti koordinacije i spretnosti	Podjela i specifičnosti koordinacije i spretnosti: koordinacija ruku i nogu, koordinacija cijelog tijela, brzina izvođenja pokreta, preciznost, ravnoteža i dr.
2. Demonstrira fizičke vježbe za razvoj opšte koordinacije, na konkretnom primjeru	
3. Demonstrira fizičke vježbe za razvoj opšte spretnosti, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira fizičke vježbe za poboljšanje opšte koordinacije i spretnosti u cilju usavršavanja fizičkih sposobnosti, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Koordinacija i spretnost	

Ishod 7 - Polaznik će biti sposoban da Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja opšte i bazične snage	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede faktore od kojih zavisi ispoljavanje snage	Faktori: struktura mišića, tip vlakna, frekvencija impulsa, psihološki faktori, utreniranost i dr.
2. Demonstrira fizičke pripremne vježbe u cilju pripreme organizma za trening, na konkretnom primjeru	
3. Demonstrira fizičke vježbe za razvoj opšte i bazične snage ruku i ramena, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira fizičke vježbe za razvoj opšte i bazične snage trupa, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira fizičke vježbe za razvoj opšte i bazične snage nogu, na konkretnom primjeru	
6. Demonstrira fizičke vježbe za razvoj opšte i bazične snage više mišića ili mišićnih grupa, na konkretnom primjeru	
7. Demonstrira fizičke vježbe za istezanje mišića i povećanje pokretljivosti zglobova, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Opšta i bazična snaga	

**Ishod 8 - Polaznik će biti sposoban da
Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja opšte i bazične brzine**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj povećanja opšte i bazične brzine	Značaj povećanja opšte i bazične brzine: bolji osnov za specifičnu brzinu, temelj za povećanje eksplozivne snage, efikasniji mišićni nervni sistem, prevencija povreda i dr.
2. Uporedi rezultate mjerenja početnog i završnog stanja antropometričkih sposobnosti	
3. Demonstrira fizičke vježbe u cilju mjerenja i testiranja opšte i bazične brzine na kraju trenažnog ciklusa, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira fizičke vježbe za razvoj opšte i bazične brzine, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira fizičke vježbe za poboljšanje opšte i bazične brzine u cilju usavršavanja motorike, na konkretnom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Opšta i bazična brzina

Ishod 9 - Polaznik će biti sposoban da Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja specifičnih motoričkih sposobnosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše vježbe za povećanje specifičnih motoričkih sposobnosti	Vježbe za povećanje specifičnih motoričkih sposobnosti: vježbe koordinacije i spretnosti (vježbe sa ležećim ljestvama, vježba „ogledalo“, vježbe na balans ploči i dr), vježbe brzine (kratki sprintevi, duži sprintevi i dr), vježbe eksplozivnosti (skokovi i dr.), vježbe agilnosti (ilinois, T test i dr.), vježbe izdržljivosti (kombinacija vježbi, kombinovana trčanja, beep test i dr.), vježbe snage (vježbe svojom težinom, vježbe manjim težinama i dr) i dr.
2. Demonstrira vježbe koordinacije i spretnosti, na konkretnom primjeru	
3. Demonstrira vježbe brzine, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira vježbe snage, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira vježbe izdržljivosti, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Specifične motoričke sposobnosti	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Specijalno fizičko obrazovanje I je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih polaznika. Prilikom realizacije ovog modula polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalni i timski rad.
- U okviru ovog modula predviđena je realizacija praktične nastave, koja će pomoći polazniku da bolje savlada nastavnu materiju i da stiče praktične vještine. Praktični dio nastave treba realizovati u sportskoj sali i školskom poligonu. Sportska sala, treba da je opremljena preporučenim materijalnim uslovima i da pruža uslove za bezbjedan rad polaznika. Školski poligon treba da bude adekvatno opremljen i da obezbijedi bezbjedan rad polaznika prilikom izvođenja vježbi i radnji. Rad u sportskoj sali, teretani i na školskom poligonu je jedan od načina da se pokaže poznavanje nastavne materije, što zahtijeva optimalno vremensko usklađivanje teorijske obrade nastavnih jedinica i praktičnog rada. Polaznici treba da realizuju vježbe individualno, kada se podstiče samostalni rad i kada svaki polaznik treba da samostalno uradi vježbu i realizuje postavljene zadatke. Takođe treba organizovati i rad polaznika u parovima ili manjim grupama, kada je cilj podsticanje i razvijanje kompetencija timskog rada.
- Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba, po mogućnosti, zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane polaznika pojedinačno i u manjim grupama polaznika.
- U cilju podsticanja nadarenih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, produbljujući i proširujući njihova interesovanja za oblasti iz okvira ovog modula. Nastavnik treba da podstiče nadarene polaznike da unapređuju teorijsko znanje i razvijaju praktične vještine iz okvira ovog modula, vještine analitičkog, kreativnog, kritičkog mišljenja i vještine donošenja odluka. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Amanović Đ., Specijalno fizičko obrazovanje, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd, 2013.
- Milošević M., Specijalno fizičko obrazovanje za specijalističke kurseve i seminare radnika MUP-a, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 2001.
- Blagojević M.; Vučković G.; Dopsaj M., Specijalno fizičko obrazovanje I osnovni nivo, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd, 2012.
- Fizička kultura - časopis za stručna i društvena pitanja fizičke kulture. Br. 3, 1986.
- Nikolić Vojin P., Rekreacijom do zdravlja, Nikšić, 2004.
- Dr. Dimitrijević B., Zamor. Partizan - Novinska izdavačko-propagandna ustanova saveza za fizičku kulturu Jugoslavije, Beograd, 1975.
- De Vris H., Fiziologija fizičkih napora u sportu i fizičkom vaspitanju, Republička zajednica fizičke kulture Srbije, Beograd, 1976.
- Zaciorski M. Vladimir, Fizička svojstva sportiste, NIP Partizan-Savez za fizičkukulturu Jugoslavije, Beograd, 1975.
- Petrović D. i saradnici, Sportski trening, Novinska izdavačko-propagandna radna organizacija Partizan, Savez za fizičku kulturu Jugoslavije, Beograd, 1980.
- Matić M., Čas tjelesnog vježbanja, Partizan - Novinska izdavačko-propagandna ustanova saveza za fizičku kulturu Jugoslavije, Beograd, 1978.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Tatami za džudo	po potrebi
4.	Vježbovne palice	17
5.	Vježbovni nož (gumeni)	17
6.	Vježbovni pištolj	17
7.	Službene palice	17
8.	Sredstva za vezivanje	17
9.	Strunjače	Po potrebi
10.	Ribstol, razboj, konop za penjanje, šipka za penjanje, vratilo	Po potrebi
11.	Steperi, bučice, vijače	Po potrebi
12.	Ploče od 5 kg, 10 kg, 15kg, 20kg i medicinke 5 kg	Po potrebi
13.	Podne ljestve	3
14.	Čunjevi, niski čunjevi	po 17
15.	Gimnastička greda, niska greda	2
16.	Švedska klupa	2
17.	Atletske prepone	10
18.	Fitnes konop	2
19.	Kardio sprave (traka za trčanje, eliptični trenažer i sobno biciklo)	po 2
20.	Sprave sa opterećenjem	8
21.	Sprave za vježbe sa vlastitom težinom	4
22.	Šipke za rad sa pločastim opterećenjem	3
23.	Ručni tegovi	14 pari
24.	Sistem ozvučenja (Bluetooth zvučnik)	2

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.

- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Kriminalistika i kriminologija
- Naoružanje sa nastavom gađanja
- Prva pomoć i sudska medicina
- Policijska psihologija i taktička komunikacija

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (korišćenje stručne terminologije iz oblasti samoodbrane, fizičke pripreme i policijskih procedura; razumijevanje i davanje jasnih usmenih uputstava; pravilno opisivanje i obrazlaganje tehnika, bezbjednosnih pravila i grešaka u izvođenju i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje osnovnih termina i komandi iz oblasti fizičke obuke i samoodbrane na stranom jeziku; upotreba jednostavne terminologije pri radu sa literaturom/ priručnicima i međunarodnim standardima, prisustvovanje obukama na stranom jeziku kada je primjenljivo i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razumijevanje osnovnih principa fiziologije napora, opterećenja i oporavka; pravilno doziranje intenziteta i obima rada; primjena osnovnih principa biomehanike i bezbjednog izvođenja pokreta; praćenje osnovnih pokazatelja spremnosti i napretka i dr)
- Digitalna kompetencija (osnovno korišćenje digitalnih alata za praćenje treninga i rezultata kada je dostupno; odgovorno rukovanje snimcima/ video materijalom u svrhu analize tehnike uz poštovanje pravila privatnosti i službenih procedura i dr.
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje samodiscipline, upornosti i samokontrole; upravljanje stresom i emocionalnom reakcijom u fizički zahtjevnim situacijama; učenje kroz povratnu informaciju, samoprocjenu i korekciju grešaka; razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (poštovanje etičkih principa, proporcionalnosti i odgovornosti; razvoj svijesti o bezbjednosti, prevenciji povreda i zaštiti zdravlja; poštovanje pravila, autoriteta i profesionalnog ponašanja u obuci i službenom kontekstu; angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti pokretanja inicijative i planiranja ličnog napretka; postavljanje realnih ciljeva i prioriteta; organizacija rada i vremena prilikom planiranja fizičkih aktivnosti i vježbi; odgovorno upravljanje resursima i opremom tokom obuke i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti samoodbrane i fizičke pripreme; razvijanje sportskog duha i fer-pleja; uvažavanje različitosti i profesionalno ponašanje u grupi; njegovanje znanja iz samoodbrane, kulture fizičke spremnosti kao dijela identiteta i standarda policijske službe;

predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.11. ENGLISKI JEZIK U POLICIJI I**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	36	36		72	4

Vježbe: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa osnovnim pojmovima iz oblasti policijskih poslova i prve pomoći. Osposobljavanje za upotrebu engleskog jezika u okviru struke, za samostalno čitanje, pisanje i prevođenje jednostavnih tekstova iz oblasti policijskog posla, kao i za usmeno prikupljanje informacija postavljanjem pitanja. Razvijanje kreativnosti, sistematičnosti, vještine prezentovanja, timskog duha i motivacije za usavršavanje u struci.

3. Ishodi učenja**Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:**

1. Koristi osnovnu policijsku terminologiju u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku
2. Koristi stručnu terminologiju iz oblasti policijskih poslova kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku
3. Koristi stručnu terminologiju iz oblasti prve pomoći kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku
4. Pripremi pisani tekst u cilju prijave za posao i poslovne komunikacije na engleskom jeziku

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Koristi osnovnu policijsku terminologiju u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede uređaje, opremu, sredstva i resurse koji se koriste prilikom obavljanja policijskih poslova opšte nadležnosti	Uređaji, oprema, sredstva i resursi: ručni sprej sa nadražujućim dejstvom, službena palica, sredstva za vezivanje, sredstva veze, balistička i zaštitna oprema, motorna vozila i dr.
2. Napravi prezentaciju uređaja, opreme, sredstava i resursa koji se koriste prilikom obavljanja policijskih poslova opšte nadležnosti	
3. Opiše osnovne policijske zadatke	Osnovni policijski zadaci: obilazak patrolnog reona, obilazak objekata od bezbjednosnog značaja, kontrola operativno interesantnih lica i dr.
4. Prevede tekst o osnovnim policijskim zadacima	
5. Napiše tekst o osnovnim policijskim zadacima	
6. Prezentuje radni dan policijskog službenika	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni i/ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 3. Za kriterijume 2, 4, 5 i 6 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Uređaji, oprema, sredstva i resursi - Osnovni policijski zadaci - Radni dan policijskog službenika 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti policijskih poslova kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Definiše osnovne termine iz oblasti policijskih poslova	Osnovni termini: policija, policijski službenik, policijska ovlašćenja, nadležnost, bezbjednost, javni red i mir, krivično djelo, prekršaj i dr.
2. Navede identifikaciona dokumenta	Identifikaciona dokumenta: pasoš, lična karta, vozačka dozvola, saobraćajna dozvola, boravišna dozvola i dr.
3. Navede uputstva koja policijski službenik daje građanima u slučaju kada traže informaciju kako doći do nekog mjesta	
4. Simulira razgovor sa različitim licima u cilju prikupljanja informacija	Lica: učinioi prekršaja i krivičnog djela, prijavitelji, svjedoci, djeca i maloljetna lica, starija lica, žene, bolesna lica, lica sa tjelesnim oštećenjima, lica sa psihičkim poremećajima i dr.
5. Navede preventivne aktivnosti u cilju spečavanja neželjenih posljedica	Preventivne aktivnosti: davanje upozorenja, ukazivanje na potencijalne opasnosti, preduzimanje mjera i radnji za otklanjanje uzroka i uslova koji pogoduju nastupanju štetnih posljedica i dr.
6. Navede intervencijsku opremu	Intervencijska oprema: kaciga sa viziorom, zaštitni prsluk, štitnici za ruke i noge, intervencijski štit, zaštitna maska (gas maska), rukavice, specijalna vozila, službeni psi, službeni konji, sredstva za zaprečavanje, uređaji za izbacivanje mlazeva vode, hemijska sredstva, ručne hemijske bombe, hemijska municija, hemijske puške i pištolji, vatreno oružje i dr.
7. Simulira davanje upozorenja i izdavanje naređenja, kao i upotrebu sredstava prinude u cilju sprečavanja narušavanja javnog reda i mira prilikom spontanog okupljanja građana, na konkretnom primjeru	
8. Navede osnovne podatke o licu koje je zadržano ili lišeno slobode	Osnovni podaci: ime i prezime, JMBG, datum i mjesto rođenja, državljanstvo, adresa prebivališta, razlog lišenja odnosno zadržavanja, datum i vrijeme lišenja odnosno zadržavanja, povrede, bolesti, potreba za medicinskom pomoći i dr.
9. Simulira razgovor prilikom prikupljanja podataka od zadržanog lica ili lica koje je lišeno slobode	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti policijskih poslova kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
<p>U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni i/ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 5, 6 i 8. Za kriterijume 4, 7 i 9 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.</p>	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Legitimisanje lica - Davanje uputstava građanima - Javna okupljanja i priredbe 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti prve pomoći kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede djelove tijela	Djelovi tijela: nos, vrat, ruka, noga, zglob, lakat i dr.
2. Opiše vrste povreda	Vrste povreda: slomljena ruka/ noga, uganuće zgloba, masnica na oku, napukla kost i dr.
3. Simulira razgovor sa povrijeđenim licima u cilju njihovog smirivanja i zbrinjavanja	Povrijeđena lica: žrtva porodičnog nasilja, žrtva fizičkog napada, povrijeđeni u saobraćajnoj nezgodi i dr.
4. Interpretira odslušani i odgledani materijal o napadu na lice sa fizičkim povredama ili u slučaju saobraćajne nezgode	
5. Simulira razgovor sa povrijeđenim licem u cilju prikupljanja informacija u vezi sa događajem ili saobraćajnom nesrećom	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni i/ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Djelovi tijela - Vrste povreda - Zbrinjavanje povrijeđenih lica 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Pripremi pisani tekst u cilju prijave za posao i poslovne komunikacije na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Napiše biografiju (CV) u odgovarajućoj formi	
2. Napiše propratno pismo	
3. Napiše pismo prijave za posao	
4. Napiše formalni i neformalni e-mail koristeći pravilne gramatičke i leksičke strukture	
5. Napiše pismo preporuke za posao korišćenjem odgovarajuće forme i načina pisanja	
6. Simulira komunikaciju sa poslodavcem prilikom prijave za posao	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti ishoda učenja potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Biografija - Propratno pismo - Pismo prijave za posao - E-mail - Pismo preporuke - Intervju 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Engleski jezik u policiji I je tako koncipiran da upoznaje polaznike sa osnovnim pojmovima iz oblasti policijskih poslova i prve pomoći i omogućava im da primijene stečeno znanje engleskog jezika u praksi. Tokom realizacije ovog modula polaznike treba motivisati na aktivno učešće kroz upotrebu sve četiri jezičke vještine (govor, pisanje, čitanje, slušanje). Teorijska nastava se realizuje sa cijelim odjeljenjem.
- Pri realizaciji vježbi odjeljenje se dijeli na grupe. Preporučuje se da realizacija vježbi bude individualna, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki polaznik samostalno uradi vježbu. Motivacija polaznika će biti na znatno većem nivou ukoliko nastavni sadržaj bude prožet različitim primjerima iz prakse, jer se na taj način kod polaznika može razviti sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- Za kompletnu realizaciju modula potrebna je uska saradnja sa kolegama iz Aktiva stručnih modula.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Boyle C.; Chersan I., Campaign, English for Law Enforcement, Macmillan, Oxford, 2009.
- Čizmar T., Engleski jezik za policijske službenike, Centar za osnovno policijsko obrazovanje, Sremska Kamenica, 2007.
- Bojović B.; Jones G., Student handbook for the Danilovgrad Police Academy, 2007.
- Вербицка X. I., English Course for Law Enforcement Professionals, Part I, 2019.
- Talking with the Police, An English Language and Civic Workbook for English Language Learners, Student Workbook, www.otan.us.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Zvučnici	1
4.	Štampač	1
5.	Tehnička sredstva za komunikaciju (radio veza)	1
6.	Video sadržaji	po potrebi
7.	Stop palica	1
8.	Sredstva za vezivanje	2
9.	Plastični pištolj	3
10.	Plastični nož	2
11.	Specimeni dokumenata	4

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU
- Policijski poslovi i ovlašćenja
- Prva pomoć i sudska medicina
- Policijska psihologija i taktička komunikacija
- Informaciono-komunikacioni sistemi policije
- Maloljetnička delikvencija
- Mehanizmi civilne zaštite EU
- Profilisanje i analiza ponašanja lica

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova iz oblasti policijskih posla i prve pomoći izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku u vezi sa različitim segmentima i istraživanja različitih stručnih tekstova iz oblasti policijskih poslova i prve pomoći na internetu; korišćenje literature na engleskom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja prilikom tumačenja pojmova iz oblasti policijskih poslova i prve pomoći; korišćenje računara prilikom izrade prezentacija, slanja mejlova i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za izradu prezentacija i slanje mejlova; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti policijskih poslova i prve pomoći, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju i dr.)

- Građanska kompetencija (poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti policijskih poslova i prve pomoći, predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.12. SPECIJALNO FIZIČKO OBRAZOVANJE II

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	9		57	66	3

Teorijska i praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje znanja samoodbrane u skladu sa važećim zakonskim propisima, kao i upoznavanje sa specifičnostima i važnošću pravilnog i redovnog izvođenja fizičkih vježbi za zdravlje policijskog službenika. Osposobljavanje za pravilnu primjenu fizičke snage i sredstava prinude u slučaju pružanja otpora ili napada nenaoružanog ili naoružanog lica na primjerima realnih situacija, kao i za pravilno izvođenje fizičkih vježbi u cilju povećanja specifičnih motoričkih sposobnosti bitnih za obavljanje policijskog posla unapređujući prethodno stečene vještine i sposobnosti. Razvijanje preciznosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, odgovornosti, sistematičnosti, upornosti, timskog duha i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Izvrši savladavanje otpora i dovede lice u poziciju za vezivanje koristeći adekvatne poluge i fizičku snagu
2. Izvrši upotrebu fizičke snage i sredstava prinude u cilju odbrane od nenaoružanog i naoružanog napadača
3. Izvrši izvlačenje lica iz vozila i savladavanja otpora koristeći fizičku snagu i sredstva prinude
4. Izvede pravilno džudo tehnike u cilju bezbjednog i efikasnog savladavanja otpora lica
5. Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja specifične izdržljivosti
6. Izvede fizičke vježbe u cilju poboljšanja specifične koordinacije
7. Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja specifične snage
8. Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja specifične brzine
9. Izvede fizičke vježbe u cilju razvoja poligona specifičnih motoričkih sposobnosti

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši savladavanje otpora i dovede lice u poziciju za vezivanje koristeći adekvatne poluge i fizičku snagu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj izbora i pravilnog izvođenja poluga u datoj situaciji	Poluge: ukrštanjem ruku (kumira, „četvorka“ i dr.), damski hvat, ključ na laktu, poluge na šaci provlačenjem sa unutrašnje i spoljašnje strane i dr.
2. Primijeni tehnike savladavanja otpora pojedinačno u cilju prilagođavanja zadatoj situaciji, na konkretnom primjeru	
3. Primijeni kontrolisano doziranje tehnika poluga nad licem, na konkretnom primjeru	
4. Primijeni kontrolisano doziranje tehnika poluga i upotrebu fizičke snage nad licem u cilju savladavanja otpora i dovođenja lica u poziciju za vezivanje, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Poluge	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši upotrebu fizičke snage i sredstava prinude u cilju odbrane od nenaoružanog i naoružanog napadača	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše načine napada i situacije u kojima se on može desiti	Napadi: napad nenaoružanog lica (hvatanjem ili držanjem, gušenjem, udaranjem, bacanjem i dr.) i napad naoružanog lica (napad palicom ili drugim predmetom u više varijanti, napad nožem ili drugim opasnim predmetom, napad ili prijetnja vatrenim oružjem i dr.)
2. Demonstrira odbrane od hvatova, gušenja i udaraca u primjerima i scenarijima koji oponašaju realne situacije	
3. Demonstrira odbrane od napada nožem, palicom ili drugim opasnim predmetom u primjerima i scenarijima koji oponašaju realne situacije	
4. Demonstrira odbrane od prijetnje pištoljem ili drugim vatrenim oružjem u primjerima i scenarijima koji oponašaju realne situacije	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Poluge	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši izvlačenje lica iz vozila i savladavanja otpora koristeći fizičku snagu i sredstva prinude	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni situacije pružanja otpora u sjedećem i ležećem položaju i načine primjene fizičke snage i sredstava prinude	
2. Izvede pravilno tehnike izvlačenja iz vozila, koristeći prethodno stečene vještine, na konkretnom primjeru	
3. Demonstrira upotrebu fizičke snage i sredstava prinude za savladavanje otpora lica u sjedećem položaju, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira upotrebu fizičke snage i sredstava prinude za savladavanje otpora lica u ležećem položaju, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Sredstva prinude	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Izvede pravilno džudo tehnike u cilju bezbjednog i efikasnog savladavanja otpora lica	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni mogućnosti u kojima se tehnike bacanja mogu koristiti, način na koji se izvode i situacije kada su opravdane	Tehnike bacanja: hvatom oko struka, hvatom oko ramena, široko košenje, obaranje sa zadnje strane, odbrana od džudo bacanja i dr.
2. Demonstrira bacanje u cilju savladavanja aktivnog otpora lica, na konkretnom primjeru	
3. Demonstrira bacanje, obaranje i poluge u cilju odbrane od nenaoružanog i naoružanog napadača, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira bacanja u kombinaciji sa blokovima, povezujući datu tehniku sa nekom od poluga i dovođenje lica u poziciju za vezivanje, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Džudo tehnike	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja specifične izdržljivosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj poboljšanja specifične izdržljivosti za obavljanje policijskog posla	Značaj poboljšanja specifične izdržljivosti: efikasnost u kriznim situacijama, brži oporavak tijela od napora, smanjenje rizika od povreda, psihološka stabilnost, sposobnost da se efikasno odgovori na izazove na terenu i dr.
2. Objasni načine pripreme za poboljšanje specifične izdržljivosti	Načini pripreme: poligoni agilnosti i prepreka, specifične vježbe koje imitiraju ili su iste kao na terenu, trening pod specifičnim opterećenjem, kombinovani trening i dr.
3. Demonstrira fizičke vježbe u cilju mjerenja specifične izdržljivosti, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira specifični trening izdržljivosti, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume 3 i 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Specifična izdržljivost	

Ishod 6 - Polaznik će biti sposoban da Izvede fizičke vježbe u cilju poboljšanja specifične koordinacije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede podjelu specifične koordinacije	Podjela specifične koordinacije: očno-ručna koordinacija, očno-nožna koordinacija, usklađenost gornjih i donjih ekstremiteta, ravnoteža i dr.
2. Navede vježbe za poboljšanje specifične koordinacije	Vježbe za poboljšanje specifične koordinacije: bacanje i hvatanje loptice, stajanje na jednoj nozi, rad na koordinacijskim ljestvama, preskakanje vijače, vježbe ruka-noga i dr.
3. Demonstrira fizičke vježbe za razvoj specifične koordinacije, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira fizičke vježbe za poboljšanje opšte koordinacije i spretnosti u cilju usavršavanja fizičkih sposobnosti, na konkretnom primjeru	Demonstrira specifičnu koordinaciju u cilju mjerenja i testiranja na kraju trenažnog ciklusa, na konkretnom primjeru
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume 3 i 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Specifična koordinacija	

Ishod 7 - Polaznik će biti sposoban da Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja specifične snage	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Nabroji faktore od kojih zavisi ispoljavanje specifične snage	Faktori: Aktivacija što većeg broja mišićnih vlakana, usklađen rad različitih mišićnih grupa, veća mišićna masa, tehnika izvođenja, motivacija i dr.
2. Demonstrira vježbe u cilju pripreme organizma za trening, na konkretnom primjeru	
3. Demonstrira specifične vježbe snage ruku i ramena, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira specifične vježbe snage trupa, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira specifične vježbe snage nogu, na konkretnom primjeru	
6. Demonstrira specifičnu snagu u cilju mjerenja i testiranja na kraju trenažnog ciklusa, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Specifična snaga	

Ishod 8 - Polaznik će biti sposoban da Izvede fizičke vježbe u cilju povećanja specifične brzine	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Izmjeri specifičnu brzinu prije sprovođenja trenažnog procesa	
2. Demonstrira vježbe za povećanje specifične brzine tokom trenažnog ciklusa, na konkretnom primjeru	
3. Demonstrira vježbe u cilju mjerenja i testiranja specifične brzine na kraju trenažnog ciklusa, na konkretnom primjeru	
4. Uporedi mjerenja brzine na početku i kraju trenažnog ciklusa u cilju provjere efikasnosti izvedenih fizičkih vježbi, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem za kriterijume od 1 do 4.	
Predložene teme	
- Specifična brzina	

Ishod 9 - Polaznik će biti sposoban da Izvede fizičke vježbe u cilju razvoja poligona specifičnih motoričkih sposobnosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Nabroji faktore od kojih zavisi ispoljavanje poligona specifičnih motoričkih sposobnosti	Faktori: snaga, brzina, izdržljivost, koordinacija, ravnoteža, fleksibilnost, kardiorespiratorna izdržljivost, motorička koordinacija, motivacija, koncentracija i dr.
2. Demonstrira pojedinačne vježbe na poligonu specifičnih motoričkih sposobnosti tokom trenažnog ciklusa, na konkretnom primjeru	
3. Demonstrira trening za razvoj specifičnih motoričkih sposobnosti, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira vježbu u cilju mjerenja i testiranja poligona specifičnih motoričkih sposobnosti na kraju trenažnog ciklusa, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa pismenim i usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Poligon specifičnih motoričkih sposobnosti	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Specijalno fizičko obrazovanje II je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Nastava treba da bude aktivna, sa uključivanjem svih polaznika. Prilikom realizacije ovog modula polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalni i timski rad.
- U okviru ovog modula predviđena je realizacija praktične nastave, koja će pomoći polazniku da bolje savlada nastavnu materiju i da stiče praktične vještine. Praktični dio nastave treba realizovati u sportskoj sali i školskom poligonu. Sportska sala, treba da je opremljena preporučenim materijalnim uslovima i da pruža uslove za bezbjedan rad polaznika. Školski poligon treba da bude adekvatno opremljen i da obezbijedi bezbjedan rad polaznika prilikom izvođenja vježbi i radnji. Rad u sportskoj sali, teretani i na školskom poligonu je jedan od načina da se pokaže poznavanje nastavne materije, što zahtijeva optimalno vremensko usklađivanje teorijske obrade nastavnih jedinica i praktičnog rada. Polaznici treba da realizuju vježbe individualno, kada se podstiče samostalni rad i kada svaki polaznik treba da samostalno uradi vježbu i realizuje postavljene zadatke. Takođe treba organizovati i rad polaznika u parovima ili manjim grupama, kada je cilj podsticanje i razvijanje kompetencija timskog rada.
- Problemska nastava treba da zauzme značajno mjesto u realizaciji ovog modula kako bi se teorijska nastava što bolje povezala sa praktičnim primjerima. U cilju toga treba, po mogućnosti, zadati određene teme za istraživanje i prezentaciju od strane polaznika pojedinačno i u manjim grupama polaznika.
- U cilju podsticanja nadarenih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, produbljujući i proširujući njihova interesovanja za oblasti iz okvira ovog modula. Nastavnik treba da podstiče nadarene polaznike da unapređuju teorijsko znanje i razvijaju praktične vještine iz okvira ovog modula, vještine analitičkog, kreativnog, kritičkog mišljenja i vještine donošenja odluka. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Amanović Đ., Specijalno fizičko obrazovanje, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd, 2013.
- Milošević M., Specijalno fizičko obrazovanje za specijalističke kurseve i seminare radnika MUP-a, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 2001.
- Blagojević M.; Vučković G.; Dopsaj M., Specijalno fizičko obrazovanje I osnovni nivo, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd, 2012.
- Fizička kultura - časopis za stručna i društvena pitanja fizičke kulture. Br. 3, 1986.
- Nikolić Vojin P., Rekreacijom do zdravlja, Nikšić, 2004.
- Dr. Dimitrijević B., Zamor. Partizan - Novinska izdavačko-propagandna ustanova saveza za fizičku kulturu Jugoslavije, Beograd, 1975.
- De Vris H., Fiziologija fizičkih napora u sportu i fizičkom vaspitanju, Republička zajednica fizičke kulture Srbije, Beograd, 1976.
- Zaciorski M. Vladimir, Fizička svojstva sportiste, NIP Partizan-Savez za fizičku kulturu Jugoslavije, Beograd, 1975.
- Petrović D. i saradnici, Sportski trening, Novinska izdavačko-propagandna radna organizacija Partizan, Savez za fizičku kulturu Jugoslavije, Beograd, 1980.
- Matić M., Čas tjelesnog vježbanja, Partizan - Novinska izdavačko-propagandna ustanova saveza za fizičku kulturu Jugoslavije, Beograd, 1978.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Tatami za džudo	po potrebi
4.	Vježbovne palice	17
5.	Vježbovni nož (gumeni)	17
6.	Vježbovni pištolj	17
7.	Službene palice	17
8.	Sredstva za vezivanje	17
9.	Strunjače	Po potrebi
10.	Ribstol, razboj, konop za penjanje, šipka za penjanje, vratilo	Po potrebi
11.	Steperi, bučice, vijače	Po potrebi
12.	Ploče od 5 kg, 10 kg, 15 kg, 20 kg i medicinke 5 kg	Po potrebi
13.	Podne ljestve	3
14.	Čunjevi, niski čunjevi	po 17
15.	Gimnastička greda, niska greda	2
16.	Švedska klupa	2
17.	Atletske prepone	10
18.	Fitnes konop	2
19.	Kardio sprave (traka za trčanje, eliptični trenažer i sobno biciklo)	po 2
20.	Sprave sa opterećenjem	8
21.	Sprave za vježbe sa vlastitom težinom	4
22.	Šipke za rad sa pločastim opterećenjem	3
23.	Ručni tegovi	14 pari
24.	Sistem ozvučenja (Bluetooth zvučnik)	2

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.

- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Bezbjednost saobraćaja
- Poslovi granične policije
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi opšte nadležnosti
- Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata
- Saradnja u upravljanju granicama
- Organizovani kriminalitet

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (korišćenje stručne terminologije iz oblasti samoodbrane, fizičke pripreme i policijskih procedura; razumijevanje i davanje jasnih usmenih uputstava; pravilno opisivanje i obrazlaganje tehnika, bezbjednosnih pravila i grešaka u izvođenju i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje osnovnih termina i komandi iz oblasti fizičke obuke i samoodbrane na stranom jeziku; upotreba jednostavne terminologije pri radu sa literaturom/ priručnicima i međunarodnim standardima, prisustvovanje obukama na stranom jeziku kada je primjenljivo i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razumijevanje osnovnih principa fiziologije napora, opterećenja i oporavka; pravilno doziranje intenziteta i obima rada; primjena osnovnih principa biomehanike i bezbjednog izvođenja pokreta; praćenje osnovnih pokazatelja spremnosti i napretka i dr)
- Digitalna kompetencija (osnovno korišćenje digitalnih alata za praćenje treninga i rezultata kada je dostupno; odgovorno rukovanje snimcima/ video materijalom u svrhu analize tehnike uz poštovanje pravila privatnosti i službenih procedura i dr.
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje samodiscipline, upornosti i samokontrole; upravljanje stresom i emocionalnom reakcijom u fizički zahtjevnim situacijama; učenje kroz povratnu informaciju, samoprocjenu i korekciju grešaka; razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (poštovanje etičkih principa, proporcionalnosti i odgovornosti; razvoj svijesti o bezbjednosti, prevenciji povreda i zaštiti zdravlja; poštovanje pravila, autoriteta i profesionalnog ponašanja u obuci i službenom kontekstu; angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti pokretanja inicijative i planiranja ličnog napretka; postavljanje realnih ciljeva i prioriteta; organizacija rada i vremena prilikom planiranja fizičkih aktivnosti i vježbi; odgovorno upravljanje resursima i opremom tokom obuke i dr.)

- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti samoodbrane i fizičke pripreme; razvijanje sportskog duha i fer-pleja; uvažavanje različitosti i profesionalno ponašanje u grupi; negovanje znanja iz samoodbrane, kulture fizičke spremnosti kao dijela identiteta i standarda policijske službe; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.13. ENGLISKI JEZIK U POLICIJI II**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	33	33		66	4

Vježbe: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa osnovnim pojmovima iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, borbe i suzbijanja kriminaliteta i granice. Osposobljavanje za upotrebu engleskog jezika u okviru struke, za samostalno čitanje, pisanje i prevođenje jednostavnih tekstova iz oblasti saobraćaja i granice, te za legitimisanje lica u saobraćaju i na granici. Razvijanje kreativnosti, sistematičnosti, vještine prezentovanja, timskog duha i motivacije za usavršavanje u struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Koristi stručnu terminologiju iz oblasti bezbjednosti saobraćaja kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku
2. Koristi stručnu terminologiju iz oblasti granične kontrole kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku
3. Koristi stručnu terminologiju iz oblasti borbe i suzbijanja kriminaliteta kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku
4. Koristi stručnu terminologiju iz oblasti međunarodne saradnje kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti bezbjednosti saobraćaja u čitanju, pisanju, slušanju i govoru na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede zadatke saobraćajnog policajca	Zadaci saobraćajnog policajca: kontrola saobraćaja, legitimisanje učesnika u saobraćaju, uviđaj prilikom saobraćajne nezgode i dr.
2. Navede osnovne izraze koji se koriste prilikom rutinske saobraćajne kontrole	
3. Simulira razgovor prilikom rutinske saobraćajne kontrole	
4. Navede saobraćajne prekršaje	Saobraćajni prekršaji: preticanje na nedozvoljenom mjestu, preticanje preko pune linije, prolazak kroz crveno svijetlo, vožnja pod dejstvom alkohola, vožnja pod dejstvom opijata i dr.
5. Simulira razgovor prilikom sankcionisanja vozača i drugih učesnika u saobraćaju i isključenja vozača i vozila iz saobraćaja u skladu sa propisima	
6. Navede djelove i oštećenja vozila prilikom saobraćajne nezgode	Djelovi vozila: vjetrobran, pokazivač pravca, točak i dr. Oštećenja vozila: slomljen vjetrobran, ulubljen branik, razbijeno staklo, izdušena guma i dr.
7. Simulira razgovor sa učesnicima u saobraćajnoj nezgodi i svjedocima	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni i/ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4 i 6. Za kriterijume 3, 5 i 7 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Saobraćajna kontrola i prekršaji
- Djelovi i oštećenja vozila
- Uviđaj saobraćajne nezgode

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti granične kontrole kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Prevede terminologiju koja se koristi na kopnenoj, vazdušnoj i morskoj granici	Terminologija: granična kontrola, granična linija, nezakoniti prelazak granice, nadzor državne granice, putna isprava, vizni režim, zadržavanje stranca, izražavanje namjere za međunarodnom zaštitom i dr.
2. Nabroji dokumenta potrebna za provjeru identiteta ili za prelazak državne granice i zaštitne elemente na dokumentima	Dokumenta: pasoš, lična karta, dozvola za privremeni boravak, viza i dr.
3. Simulira razgovor sa licem prilikom granične provjere na kopnenoj, vazdušnoj i morskoj granici	Granična provjera: traženje na uvid dokumenata potrebnih za prelazak državne granice, obavljanje razgovora sa licem o razlozima putovanja i uslovima koje lice treba da ispuni za ulazak u Crnu Goru i dr.
4. Simulira razgovor sa licem prilikom pretresa vozila	Pretres vozila: otvaranje prozora/ gepeka, pomjerenje sjedišta, pomjerenje i otvaranje prtljaga u vozilu i dr.
5. Prevede termine u vezi sa procedurama međunarodne zaštite, kao i ulogom i postupanjem policijskog službenika granične policije	Termini: načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja – non refoulement, supsidijarna zaštita, privremena zaštita i dr.
6. Navede ljudska prava koja trebaju biti poštovana u aktivnostima policijskih službenika granične policije	Ljudska prava: pravo na život, pravo na dostojanstvo, zabrana torture i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, pravo na slobodu i ličnu bezbjednost, pravo na jednakost i zabranu diskriminacije, pravo na privatnost i zaštitu ličnih podataka, pravo na slobodu kretanja, pravo na azil i međunarodnu zaštitu za osobe koje traže zaštitu, pravo na pravičan postupak i informisanje o razlozima zadržavanja ili kontrole, pravo na pravnu pomoć, pravo na tumača ako osoba ne razumije jezik, pravo na human tretman tokom zadržavanja ili kontrole i dr.
7. Komunicira prilikom ostvarivanja međunarodne saradnje sa kolegama iz EU u vezi sa nadzorom državne granice, nezakonitim migracijama i prekograničnim kriminalom	
8. Simulira komunikaciju u situacijama koje se odnose na upotrebu sile , a u vezi sa graničnom kontrolom	Situacije koje se odnose na upotrebu sile: bombaška prijetnja, uzbuna od požara, teroristička prijetnja i dr.
9. Simulira efikasne vještine i tehnike komunikacije iz oblasti nadležnosti i poslova granične policije	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti granične kontrole kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
10. Simulira proces pregovaranja sa licima u kriznim situacijama, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni i/ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 2 i 6. Za kriterijume 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Provjera identiteta prilikom granične kontrole - Pretres vozila - Procedure međunarodne zaštite - Ljudska prava 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti borbe i suzbijanja kriminaliteta kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Definiše osnovne termine iz oblasti kriminalistike	Osnovni termini: krivično djelo, krađa, razbojnička krađa, razbojništvo, droga, identifikacija, trag, papilarne linije i dr.
2. Navede pitanja koja se postavljaju prilikom prikupljanja obavještenja od zatečenih lica u vezi bezbjednosnog događaja	Zatečena lica: žrtve i svjedoci
3. Opiše osnovne fizičke karakteristike osumnjičenog lica	
4. Simulira prikupljanje obavještenja od zatečenih lica u vezi bezbjednosnog događaja	
5. Simulira razgovor sa zadržanim licem ili licem lišenim slobode	Lišenje slobode: lišenje slobode iz vozila, lišenje slobode u stojećem položaju, lišenje slobode iz ležećeg položaja i dr.
6. Objasni prava licu koje je lišeno slobode, odnosno zadržano u službenim prostorijama Uprave policije	Prava: pravo na advokata, pravo na ćutanje, pravo na obavještavanje porodice, pravo na obavještavanje konzulata (ako je strani državljanin) i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni i/ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3 i 6. Za kriterijume 4 i 5 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Prikupljanje obavještenja od zatečenih lica u vezi bezbjednosnog događaja - Lišenje slobode 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Koristi stručnu terminologiju iz oblasti međunarodne saradnje kroz čitanje, pisanje, slušanje i govor na engleskom jeziku	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Prevede terminologiju koja se koristi u međunarodnoj saradnji	Terminologija: međunarodna saradnja, prekogranična saradnja, zajedničke operacije, razmjena informacija, oficir za vezu, bilateralni sporazum, multilateralna saradnja, međusobna pomoć, međunarodna pravna pomoć, razmjena podataka, procjena rizika i dr.
2. Navede transnacionalna krivična djela	Transnacionalna krivična djela: trgovina ljudima, krijumčarenje migranata, krijumčarenje narkotika, trgovina/ krijumčarenje oružja, pranje novca, terorizam, sajber kriminal, korupcija, ekološki kriminal, falsifikovanje (dokumenata, novca i proizvoda), trgovina ukradenim vozilima i dr.
3. Napravi prezentaciju poznatih svjetskih kriminalnih grupa	
4. Napiše meil u kojem traži informaciju i asistenciju	
5. Simulira razgovor sa policijskim službenikom iz druge države u kojem traži informaciju i asistenciju	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni i/ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 2 i 4. Za kriterijume 1, 3 i 5 potrebne su ispravno urađene vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Transnacionalni kriminal - INTERPOL - Organizovane kriminalne grupe - Trgovina ljudima - Operacije nadzora - Krivična djela nad kulturnim dobrima - Službena korespondencija 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Engleski jezik u policiji II je tako koncipiran da upoznaje polaznike sa osnovnim pojmovima iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, granične kontrole, borbe i suzbijanja kriminaliteta i međunarodne saradnje i omogućava im da primijene stečeno znanje engleskog jezika u praksi. Tokom realizacije ovog modula polaznike treba motivisati na aktivno učešće kroz upotrebu sve četiri jezičke vještine (govor, pisanje, čitanje, slušanje). Teorijska nastava se realizuje sa cijelim odjeljenjem.
- Pri realizaciji vježbi odjeljenje se dijeli na grupe. Preporučuje se da realizacija vježbi bude individualna, u parovima ili manjim grupama, ali tako da svaki polaznik samostalno uradi vježbu. Motivacija polaznika će biti na znatno većem nivou ukoliko nastavni sadržaj bude prožet različitim primjerima iz prakse, jer se na taj način kod polaznika može razviti sposobnost povezivanja teorijskog i praktičnog znanja.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.
- Za kompletnu realizaciju modula potrebna je uska saradnja sa kolegama iz Aktiva stručnih modula.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Boyle C.; Chersan I., Campaign, English for Law Enforcement, Macmillan, Oxford, 2009.
- Čizmar T., Engleski jezik za policijske službenike, Centar za osnovno policijsko obrazovanje, Sremska Kamenica, 2007.
- Bojović B.; Jones G., Student handbook for the Danilovgrad Police Academy, 2007.
- Вербицка X. I, English Course for Law Enforcement Professionals, Part I, 2019.
- Talking with the Police, An English Language and Civic Workbook for English Language Learners, Student Workbook, www.otan.us

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Zvučnici	1
4.	Štampač	1
5.	Tehnička sredstva za komunikaciju (radio veza)	1
6.	Video sadržaji	po potrebi
7.	Stop palica	1
8.	Sredstva za vezivanje	2
9.	Plastični pištolj	3
10.	Plastični nož	2

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
11.	Specimeni dokumenata	4

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Bezbjednost saobraćaja
- Poslovi granične policije
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi opšte nadležnosti
- Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata
- Psihologija kriznih situacija
- Saradnja u upravljanju granicama
- Organizovani kriminalitet

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, granične kontrole, borbe i suzbijanja kriminaliteta i međunarodne saradnje izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku u vezi sa različitim segmentima i istraživanja različitih stručnih tekstova iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, granične kontrole, borbe i suzbijanja kriminaliteta i međunarodne saradnje na internetu; korišćenje literature na engleskom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja prilikom tumačenja pojmova iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, granične kontrole, borbe i suzbijanja kriminaliteta i međunarodne saradnje; korišćenje računara prilikom izrade prezentacija, slanja mejlova i dr.)
- Digitalna kompetencija (upotreba namjenskog softvera za izradu prezentacija i slanje mejlova; korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, granične kontrole, borbe i suzbijanja kriminaliteta i međunarodne saradnje, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)

- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju i dr.)
- Građanska kompetencija (poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, granične kontrole, borbe i suzbijanja kriminaliteta i međunarodne saradnje, predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.14. BEZBJEDNOST SAOBRAĆAJA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	66		132	198	10

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje neophodnih znanja o poslovima, propisima, ovlašćenjima, kontroli vozača i prevoznih sredstava, obezbjeđenju lica mjesta, uviđaju i poslovima po učinjenom prekršaju ili krivičnom djelu u drumskom saobraćaju. Osposobljavanje za vršenje kontrole vozača i prevoznih sredstava, obezbjeđivanje lica mjesta i uviđaj saobraćajne nezgode, kao i za poslove po učinjenom prekršaju ili krivičnom djelu u drumskom saobraćaju. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Izvrši kontrolu i regulisanje saobraćaja
2. Izvrši kontrolu vozača i prevoznih sredstava u drumskom saobraćaju
3. Izvrši obezbjeđenje lica mjesta i uviđaj saobraćajne nezgode
4. Izvrši poslove po učinjenom prekršaju ili krivičnom djelu u saobraćaju

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da izvrši kontrolu i regulisanje saobraćaja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni poslove i ovlašćenja saobraćajnog policajca	Poslovi: kontrola i regulisanje drumskog saobraćaja Ovlašćenja: davanje upozorenja, izdavanje naređenja, izdavanje prekršajnog naloga, pisanje zapisnika-prijave, isključenje iz saobraćaja, lišenje slobode i dr.
2. Objasni značaj regulisanja saobraćaja i propise koji uređuju oblast bezbjednosti saobraćaja na putevima	Propisi: nacionalni i međunarodni propisi
3. Objasni uslove za vozače i vozila koje moraju zadovoljiti da bi učestvovali u saobraćaju	Uslovi za vozače: starosna granica, psihofizičko stanje vozača (umor, dejstvo alkohola, opojnih droga ili drugih psihoaktivnih materija ili lijekova), vozačka dozvola za određenu kategoriju, ograničenja za učešće u saobraćaju i dr. Uslovi za vozila: važenje saobraćajne dozvole, potrebna oprema na vozilu, tehnička ispravnost vozila za učešće u saobraćaju, prevoz opasnih materija, vanredni prevoz i dr.
4. Objasni vrste saobraćajne signalizacije	Saobraćajna signalizacija: saobraćajni znakovi, oznake na kolovozu i trotoaru, semafori, svjetlosne i druge oznake na putu
5. Objasni uređaje i sisteme aktivne i pasivne bezbjednosti vozila	Uređaji i sistemi aktivne bezbjednosti vozila: uređaj za upravljanje, uređaj za zaustavljanje, sistem protiv blokiranja točkova (ABS), sistem kontrole stabilnosti (ESP / ESC), sistem kontrole proklizavanja (ASR / TCS), sistem raspodjele sile kočenja (EBD), sistem za upozorenje za napuštanje saobraćajne trake i dr. Uređaji i sistemi pasivne bezbjednosti vozila: sigurnosni pojasevi, vazdušni jastuci, karoserija, nasloni za glavu, sjedišta, sigurnosno staklo, stub upravljača i dr.
6. Objasni uzroke i posljedice nastanka saobraćajne nezgode, vrste prekršaja učesnika u saobraćaju, cilj i način kontrole i regulisanja saobraćaja na putevima i mjere nad učesnicima u saobraćaju u cilju njihovog sankcionisanja u slučaju nepoštovanja saobraćajnih propisa	Uzroci: nedovoljna znanja i vještine, psihofizičko stanje vozača, neispravnost vozila, stanje puta, oprema puta, okruženje i dr. Posljedice: materijalna šteta, povreda i smrt lica Vrste prekršaja: nepropisna brzina kretanja, nepropisno preticanje, neustupanje prvenstva prolaza, nedržanje dovoljnog rastojanja i dr. Cilj: obezbjeđenje nesmetanog i bezbjednog odvijanja saobraćaja na putevima, utvrđivanje da li se učesnici u saobraćaju pridržavaju propisa o bezbjednosti

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da izvrši kontrolu i regulisanje saobraćaja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	<p>saobraćaja na putevima, sprečavanje vršenja prekršaja i krivičnih djela u saobraćaju, sprečavanje, otkrivanja i rasvjetljavanja ostalih prekršaja i krivičnih djela i procesuiranje njihovih izvršilaca</p> <p>Način: korišćenjem službenog vozila, pješice, korišćenjem bicikla, korišćenjem motocikla, korišćenjem helikoptera ili drugih sredstava, snimanjem saobraćaja na putu i dr</p> <p>Mjere: davanje upozorenja, izdavanje prekršajnog naloga, pisanje zapisnika-prijave, isključenje iz saobraćaja, lišenje slobode i dr.</p>
7. Objasni kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima i učesnika u saobraćaju koristeći odgovarajuće uređaje i metode u skladu sa zakonom	<p>Kontrola i regulisanje saobraćaja: nadzor, mjere i radnje nad učesnicima u saobraćaju; snimanje saobraćaja i učesnika u saobraćaju koristeći različite uređaje i metode; regulisanje i usmjeravanje saobraćaja na djelovima puta u određenim slučajevima na propisani način i dr.</p>
8. Demonstrira nadzor, mjere i radnje nad učesnicima u saobraćaju u cilju njihovog sankcionisanja u slučaju nepoštovanja saobraćajnih propisa, na konkretnom primjeru	<p>Mjere i radnje: isključenje iz saobraćaja, zadržavanje na licu mjesta, davanje upozorenja, upotreba sredstava prinude, sačinjavanje prekršajnog naloga, sastavljanje prekršajne prijava i dr.</p>
9. Demonstrira snimanje saobraćaja i učesnika u saobraćaju koristeći različite uređaje i metode u cilju dokumentovanja prekršaja i drugih delikata u saobraćaju, sa ili bez spoljnih obilježja policije, na konkretnom primjeru	<p>Uređaji: video nadzor, ručni laserski uređaj za mjerenje brzine, mobilni radarski sistem, stacionarni radarski sistem i dr.</p> <p>Metode: metoda stacionarnog snimanja i metoda snimanja u pokretu</p>
10. Demonstrira regulisanje i usmjeravanje saobraćaja na djelovima puta, u određenim slučajevima , na propisani način , na konkretnom primjeru	<p>Slučajevi: elementarna nepogoda, prepreka i/ili blokada puta, javna okupljanja, prolazak vozila sa prioritetom, neispravan rad ili oštećenje uređaja za davanje svjetlosnih ili drigih saobraćajnih znakova i dr.</p> <p>Način: davanje znakova (rukama, položajem tijela, uređajima za davanje svjetlosnih i zvučnih znakova i tablicom) i usmenom naredbom</p>
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijume od 8 do 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da izvrši kontrolu i regulisanje saobraćaja	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Kontrola i regulisanje saobraćaja - Saobraćajna signalizacija - Uređaji i sistemi bezbjednosti vozila - Saobraćajne nezgode, uzroci nastanka i posljedice	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da izvrši kontrolu vozača i prevoznih sredstava u drumskom saobraćaju	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni uslove za učešće u saobraćaju koje moraju da ispunjavaju vozači i vozila u skladu sa propisima	Uslovi: starosna granica, psihofizičko stanje vozača (umor, dejstvo alkohola, opojnih droga ili drugih psihoaktivnih materija ili lijekova), vozačka dozvola za određenu kategoriju, ograničenja za učešće u saobraćaju, važenje saobraćajne dozvole, potrebna oprema na vozilu, tehnička ispravnost vozila za učešće u saobraćaju, prevoz opasnih materija, vanredni prevoz i dr.
2. Objasni način i kriterijume prilikom izbora mjesta za zaustavljanje i kontrolu vozila i vozača, postupak i taktičke mjere prilikom zaustavljanja	Kriterijumi: mjesto i vrijeme događanja saobraćajnih nezgoda, frekvencija saobraćaja i drugi elementi bitni za saobraćaj
3. Objasni pravilno zaustavljanje vozila, kontrolu dokumenata vozača i provjeru posjedovanja odgovarajuće opreme vozila	Oprema vozila: kutija prve pomoći, sigurnosni trougao, reflektujući prsluk, rezervni točak, set za zaptivanje pneumtika, dizalica i ključ za točkove, uža za vuču ili kruta veza (ruda) i rezervne sijalice
4. Demonstrira pravilno zaustavljanje vozila, kontrolu dokumenata vozača i provjeru posjedovanja odgovarajuće opreme vozila, na konkretnom primjeru	
5. Opiše načine i postupak utvrđivanja prisustva alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci u organizmu vozača, mjere i sankcije koje preduzima u tom slučaju	Načini: upotreba odgovarajućih sredstava i aparata i odvođenje vozača u zdravstvenu ustanovu radi uzimanja uzorka krvi i/ ili urina kako bi se utvrdilo prisustvo alkohola ili psihoaktivnih supstanci
6. Demonstrira utvrđivanje prisustva alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci u organizmu vozača koristeći odgovarajuća sredstva ili aparate i/ili odvođenjem u zdravstvenu ustanovu radi uzimanja odgovarajućih uzoraka, na konkretnom primjeru	
7. Objasni formu i sadržaj zapisnika i službene zabilješke o izvršenoj kontroli vozača i vozila i postupak obavještanja dežurne službe o izvršenoj kontroli	
8. Spovede postupak sačinjavanja zapisnika - prijave i izvještavanja dežurne službe o izvršenoj kontroli vozača i vozila, na konkretnom primjeru	
9. Objasni postupak kontrole dokumenata za instruktora vožnje, kandidata za vozača i motorno vozilo	Dokumenta za instruktora vožnje: vozačka dozvola odgovarajuće kategorije, instruktorska dozvola odgovarajuće kategorije, lična karta, dokument o

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da izvrši kontrolu vozača i prevoznih sredstava u drumskom saobraćaju	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	<p>zaposlenosti, uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti, dnevnik praktične nastave i dr.</p> <p>Dokumenta za kandidata za vozača: identifikacioni dokument, uvjerenje o ljekarskoj sposobnosti za odgovarajuću kategoriju vozačkog ispita, potvrda o položenom teorijskom ispitu ili vozačka dozvola odgovarajuće kategorije, potvrda o završenoj praktičnoj obuci i dr.</p> <p>Dokumenta za motorno vozilo: saobraćajna dozvola, polisa obaveznog osiguranja, potvrda o izvršenom šestomjesečnom pregledu i tehničkoj ispravnosti vozila, Evropski izvještaj o saobraćajnoj nezgodi, radni nalog i dr.</p>
10. Sprovede postupak kontrole dokumenata za instruktora vožnje, kandidata za vozača i motorno vozilo, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 5, 7 i 9. Za kriterijume 4, 6, 8 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Kontrola vozača i prevoznih sredstava u drumskom saobraćaju	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da izvrši obezbjeđenje lica mjesta i uviđaj saobraćajne nezgode	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni saobraćajnu nezgodu, njena obilježja, učesnike i materijalnu štetu koja je nastala usljed njenog nastanka	
2. Objasni dužnosti učesnika u saobraćaju, policijskog službenika i učesnika saobraćajne nezgode u slučaju saobraćajne nezgode u kojoj je neko lice zadobilo tjelesne povrede, odnosno poginulo ili je nastala velika materijalna šteta	<p>Dužnosti učesnika u saobraćaju: zaustavljanje vozila, isključivanje motora, uključivanje svih pokazivača pravaca, postavljanje sigurnosnog trougla na bezbjednom rastojanju, obavještanje nadležnih organa, preuzimanje mjera radi obavještanje drugih učesnika u saobraćaju o nastanku saobraćajne nezgode, upozoravanje lica da se sklone sa kolovoza, ukazivanje pomoći povrijeđenima, obezbjeđivanje tragova i predmeta nezgode i dr.</p> <p>Dužnosti policijskog službenika: zaprimanje obavještenja, izlazak na mjesto saobraćajne nezgode, sačinjavanje dokumentacije o uviđaju i dr.</p> <p>Dužnosti učesnika saobraćajne nezgode: upozoravanje učesnika u saobraćaju o vozilima i preprekama na putu, uklanjanje vozila i predmeta sa kolovoza ako onemogućavaju ili ugrožavaju odvijanje saobraćaja, popunjavanje evropskog izvještaja, upozoravanje lica da se sklone sa kolovoza i dr.</p>
3. Opiše način prijema obavještenja o saobraćajnoj nezgodi, izlazak na lice mjesta saobraćajne nezgode i preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji , u skladu sa odgovarajućom procedurom	<p>Način: prijem od strane dežurne službe, učesnika u saobraćaju i građana</p> <p>Mjere i radnje: obavještanje dežurne službe o zatečenom stanju, ukazivanje prve pomoći, organizovanje transporta povrijeđenih, obezbjeđenje lica i mjesta, zadržavanje svjedoka i lica koja mogu dati korisne informacije i dr.</p>
4. Preduzme odgovarajuće mjere i radnje, na licu mjesta saobraćajne nezgode, na konkretnom primjeru	
5. Opiše ulogu Evropskog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi u drumskom saobraćaju	
6. Popuni Evropski izvještaj o saobraćajnoj nezgodi, na konkretnom primjeru	
7. Opiše postupak i način skiciranja lica mjesta saobraćajne nezgode	<p>Skiciranje lica mjesta saobraćajne nezgode: skiciranje poprečnog i uzdužnog profila puta, skiciranje horizontalnih i vertikalnih krivina, skiciranje nepravilnih elemenata puta, saobraćajne signalizacije i dr.</p>

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da izvrši obezbjeđenje lica mjesta i uviđaj saobraćajne nezgode	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
8. Demonstrira postupak i način skiciranja lica mjesta saobraćajne nezgode, na konkretnom primjeru	
9. Sačini uviđajnu dokumentaciju sa elementima zapisnika o uviđaju na licu mjesta saobraćajne nezgode, u skladu sa odgovarajućom procedurom i propisima, na konkretnom primjeru	<p>Uviđajna dokumentacija: zapisnik o uviđaju, skica lica mjesta saobraćajne nezgode, situacioni plan, fotoelaborat i dr.</p> <p>Elementi zapisnika: podaci o policijskom službeniku koji je izvršio uviđaj, vrsta saobraćajne nezgode, vrijeme i mjesto saobraćajne nezgode, podaci o učesnicima i vozilima, materijalnoj šteti, tragovi kočenja, položaj vozila, preduzete radnje tokom uviđaja i dr.</p>
10. Sastavi izjavu učesnika saobraćajne nezgode u odgovarajućoj formi, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 5 i 7. Za kriterijume 4, 6, 8, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Obezbjeđenja lica mjesta saobraćajne nezgode - Uviđaj saobraćajne nezgode sa materijalnom štetom 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da izvrši poslove po učinjenom prekršaju ili krivičnom djelu u saobraćaju	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vrste odgovornosti učesnika u saobraćaju, elemente prekršaja, mjere i radnje koje preduzima policijski službenik	Vrste odgovornosti: prekršajna, krivična i materijalna Mjere i radnje: isključivanje iz saobraćaja, zadržavanje na lice mjesta, davanje upozorenja, upotreba sredstava prinude, sačinjavanje prekršajnih naloga, sastavljanje prekršajnih prijava i dr.
2. Objasni formu, sadržaj, elemente i postupak sastavljanja prekršajnog naloga ili zapisnika – prijave za učinjeni prekršaj u saobraćaju, kao i priloge koji se podnose uz prijavu	Elementi: ime i prezime policijskog službenika, naziv organizacione jedinice, datum izdavanja, podaci o događaju, pravni osnov, način saznanja, mjesto, vrijeme, sredstva izvršenja, nastale posljedice, preduzete mjere i radnje, dokazi o prekršaju i sumnji da je lice protiv koga se podnosi prekršajna prijava učinilac prekršaja i dr. Prilozi: zapisnik o uviđaju, potvrdu o privremeno oduzetim predmetima, foto elaborat, skica lica mjesta i sitacioni plan, video snimak događaja sa lica mjesta, službena zabilješka o lišenju slobode, zapisnik o zaprimljenoj prekršajnoj prijavi, zapisnik o prikupljanju obavještenja od građana, službena zabilješka o obezbjeđenju lica mjesta, nalaz i mišljenje vještaka i dr.
3. Sastavi prekršajni nalog i/ili zapisnik - prijavu sa potrebnim elementima za učinjeni prekršaj u saobraćaju, na konkretnom primjeru	
4. Objasni elemente učinjenih krivičnih djela u saobraćaju	Elementi: biće krivičnog djela, subjekat, objekat, radnja, posljedica, uzročna veza, mjesto izvršenja krivičnog djela i dr. Krivična djela u saobraćaju: ugrožavanje javnog saobraćaja, ugrožavanje saobraćaja opasnom radnjom i opasnim sredstvom, otmica prevoznog sredstva, nesavjesno vršenje nadzora nad javnim saobraćajem, nepružanje pomoći licu povrijeđenom u saobraćajnoj nezgodi, teška djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja i dr.
5. Objasni elemente materijalne odgovornosti koja je nastala u saobraćajnoj nezgodi	Materijalna odgovornost: oštećenja na vozilu, troškovi liječenja, izgubljena zarada, šteta na drugoj imovini i dr.
6. Demonstrira primjenu policijskih ovlaštenja u slučaju pokušaja ili izvršenja krivičnog djela, na konkretnom primjeru	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši poslove po učinjenom prekršaju ili krivičnom djelu u saobraćaju	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
7. Objasni elemente materijalne odgovornosti i potrebnu dokumentaciju na osnovu koje se utvrđuje šteta nastala u saobraćajnoj nezgodi	Dokumentacija: Evropski izvještaj, zapisnik o uviđaju, prilozi i dr. Šteta: oštećenja na vozilu, troškovi liječenja, izgubljena zarada, šteta na drugoj imovini i dr.
8. Opiše postupak zadržavanja ili lišavanja slobode počinioca prekršaja ili krivičnih djela u saobraćaju	
9. Demonstrira postupak zadržavanja lica zatečenog u izvršenju prekršaja ili krivičnog djela, na konkretnom primjeru	
10. Demonstrira postupak lišavanja slobode počinioca prekršaja ili krivičnog djela, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4, 5, 7 i 8. Za kriterijume 3, 6, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Prekršajna odgovornost učesnika u saobraćaju - Materijalna i krivična odgovornost učesnika u saobraćajnoj nezgodi 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Bezbjednost saobraćaja je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Sadržaje je potrebno obrađivati i realizovati uz visok stepen angažovanosti i aktivnosti polaznika i koristeći simulacije konkretnih situacija, uz primjenu metoda kojima se podstiče samostalnost polaznika u izvršavanju konkretnih radnih zadataka. Prilikom obrade određenih nastavnih sadržaja polaznicima se mogu dati i seminarski radovi, koje mogu raditi individualno ili u parovima. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu nekog problema iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, polaznici treba da pokažu sposobnost kako da prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora i da na osnovu toga sami donesu zaključak o analiziranoj materiji ili problemu. Polaznici svoje seminarske radove treba da prezentuju ostalim polaznicima u odjeljenju ili grupi i da pruže odgovore na postavljena pitanja. Nastavnici treba da daju uputstva o načinu izrade seminarskih radova.
- Tokom realizacije modula Bezbjednost saobraćaja treba posebnu pažnju usmjeriti na jasno izražavanje polaznika i pravilno korišćenje terminologije koja je propisana u ovoj oblasti (član 7 ZOBS-a). Kroz obradu pojedinih tema, polaznicima treba skrenuti pažnju na razvojne karakteristike mladih ljudi i njihovom pristupu.
- Treba akcenat staviti na praktičnu nastavu i podsticati problemsku nastavu kojom ćemo navoditi polaznike da sami dolaze do zaključaka prilikom rješavanja problema, čime im se omogućava povezivanje teorijskih znanja sa praktičnom primjenom. Praktična nastava se realizacije tako što se polaznicima daju problemski zadaci u vidu scenarija, koje polaznici rješavaju individualno, u paru ili malim grupama - timovima. Praktični dio nastave se realizuje u bezbjednom okruženju na poligonu za praktičnu nastavu Akademije.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.
- U cilju uspješnije realizacije nastavnog sadržaja preporučljivo je da se organizuju posjete određenim državnim organima.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Lipovac K., Uviđaj saobraćajnih nezgoda – Elementi saobraćajne trasologije, Viša škola unutrašnjih poslova, Zemun, 2000.
- Lipovac K., Uviđaj saobraćajnih nezgoda – Izrada skica i situacionih planova, Viša škola unutrašnjih poslova, Zemun, 1994.
- Miletić B., Kontrola i regulisanje saobraćaja - priručnik, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 2001.
- Miletić B., Kontrola i regulisanje saobraćaja - praktikum, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 2001.
- Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima.
- Zakon o unutrašnjim poslovima.
- Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju.
- Krivični zakonik Crne Gore.
- Pravilnik o bližim uslovima koje moraju da ispunjavaju vozila u saobraćaju na putevima.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Motorno vozilo	4

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
4.	Ručni radar	2
5.	Fluorescentni narukavi	po potrebi
6.	Fluorescentni prsluci	po potrebi
7.	Nesesar za vršenje uviđaja saobraćajnih nezgoda	4
8.	Fotoaparati	4
9.	Pantljičke	15
10.	Metar	15
11.	Plastični držači za papir sa štipaljkom	28
12.	Gumeni čunjevi - plastični	30
13.	Laptop/ tablet	28
14.	LCD projektor	1
15.	Televizor	1
16.	Alkotest	4
17.	Usnici za alkotest	po potrebi
18.	Test za utvrđivanje prisustva psihoaktivnih supstanci	28
19.	Stop tablica	28
20.	Pištaljke	28
21.	Razna pismena	po potrebi
22.	Razni tragovi i predmeti saobraćajnih nezgoda (otpali djelovi i tragovi vozila)	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Specijalno fizičko obrazovanje II
- Engleski jezik u policiji II
- Poslovi granične policije
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi opšte nadležnosti
- Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata
- Saradnja u upravljanju granicama
- Organizovani kriminalitet

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višezječnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti bezbjednosti saobraćaja na stranom jeziku i dr. i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom primjene i sprovođenja ovašenja u saobraćaju; razvijanje sposobnosti prostornog snalaženja prilikom kontrole i regulisanja saobraćaja i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i korišćenja podataka iz oblasti bezbjednosti saobraćaja prilikom izrade prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanje pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih propisa i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti bezbjednosti saobraćaja, predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.15. POSLOVI GRANIČNE POLICIJE

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	66		132	198	10

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa odredbama nacionalnog, EU i međunarodnog zakonodavstva koje se odnosi na poslove Granične policije, kao i okvirom saradnje Granične policije Crne Gore sa relevantnim nacionalnim i međunarodnim organizacijama u oblasti zaštite i upravljanja državnom granicom. Osposobljavanje za primjenu pravila i standarda zakonitog sprovođenja poslova Granične policije Crne Gore. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Izvrši graničnu provjeru u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima
2. Izvrši nadzor državne granice na kopnu u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima
3. Izvrši nadzor državne granice na moru i unutrašnjim vodama u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima
4. Izvrši sprovođenje odredbi o strancima, vizama i pružanju međunarodne zaštite u Crnoj Gori u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima
5. Analizira prijetnje u borbi protiv prekograničnog kriminala, oblasti kriminalističko-obavještajnog rada i integrisani model analize rizika
6. Identifikuje okvir saradnje između EU, susjednih država, Crne Gore i granične policije u kontekstu aktivnosti zaštite državne granice, u skladu sa strateškim dokumentima

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši graničnu provjeru u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni organizacionu strukturu Sektora granične policije Crne Gore u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Crne Gore	Organizaciona struktura Sektora granične policije Crne Gore: Odsjek za graničnu kontrolu, Odsjek za strance i suzbijanje nezakonitih migracija, Odsjek za suzbijanje prekograničnog kriminala, Odsjek za logistiku i podršku, Koordinacioni centar, Regionalni centar granične policije "Sjever" - Bijelo Polje, Regionalni centar granične policije "Centar" - Podgorica i Regionalni centar granične policije "Jug" - Bar
2. Definiše osnovne pojmove vezane za poslove granične kontrole, granične prelaze i prelazak državne granice sa posebnim fokusom na granične provjere u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom	Osnovni pojmovi: državna granica, oznake i signalizacija, granična linija, bezbjednost na graničnoj liniji, uređenje prostora uz državnu granicu, granična kontrola, granične provjere, granični prelaz, zajednički granični prelaz, identifikaciona oznaka, izdavanje i oduzimanje identifikacione dozvole, operator, mjesto obavljanja graničnih provjera, obaveze podvrgavanja graničnim provjerama, prelazak državne granice na graničnom prelazu i van graničnog prelaza, prelazak u slučaju elementarne nepogode i dr.
3. Objasni dužnosti lica prilikom namjeravanog prelaska državne granice, minimalne i detaljne granične provjere , u skladu sa nacionalnim i međunarodnim zakonodavstvom	Dužnosti lica prilikom namjeravanog prelaska državne granice: stavljanje na uvid isprave propisane za prelazak državne granice; podvrgavanje graničnoj provjeri; nenapuštanje područja graničnog prelaza dok se ne izvrši granična provjera; ne pokušavanje i ne izbjegavanje granične provjere na zahtjev policijskog službenika; davanje dodatnih objašnjenja, podataka i dokumentacije u vezi prelaska državne granice i postupanje po upozorenjima i naređenjima graničnog policajca; zaustavljanje saobraćajnog sredstva na određenom prostoru graničnog prelaza na kojem se vrši granična provjera i napuštanje područja graničnog prelaza saobraćajnim sredstvom poslije završene provjere i dr. Minimalne granične provjere: provjera identiteta lica, vjerodostojnosti i važenja putne isprave upotrebom tehničkih sredstava i provjerom u evidencijama; provjera saobraćajnog sredstva upotrebom tehničkih sredstava i uvidom u evidencije i dr. Detaljne granične provjere: detaljna granična provjera na ulazak u Crnu Goru (provjera uslova za ulazak stranaca propisanih posebnim zakonom; provjera putnih isprava radi utvrđivanja znakova falsifikovanja; provjera ulaznih i izlaznih štambilja u putnim ispravama u cilju provjere prekoračenja trajanja odobrenog boravka; provjera mjesta polaska i mjesta namjeravanog boravka

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da izvrši graničnu provjeru u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	i po potrebi, odgovarajućih pratećih isprava; provjera potrebnih novčanih sredstava za vrijeme trajanja i u svrhu namjeravanog boravka, za povratak u državu porijekla ili tranzit do treće države u kojoj mu je zagarantovan prihvata ili da ta sredstva može zakonito steći; provjera da lice, njegovo prevozno sredstvo i stvari koje nosi sa sobom neće ugroziti bezbjednost državne granice, javni poredak i javno zdravlje i dr.) i detaljna granična provjera na izlazu iz Crne Gore (posjedovanja važeće putne isprave za prelazak državne granice; provjera znakova falsifikovanja na putnoj ispravi; provjera posjedovanja važeće vize, odnosno dozvole privremenog ili stalnog boravka; provjera da lice nije boravilo duže od odobrenog vremena boravka; upozorenja o licima i predmetima iz odgovarajuće baze podataka i dr.)
4. Definiše vrste graničnih prelaza, područja gdje se provode granične provjere , prvu i drugu liniju provjera na kopnenoj, morskoj i vazdušnoj granici	Vrste graničnih prelaza: stalni, zajednički, sezonski i privremeni Područja gdje se provode granične provjere: područja određena za prelazak državne granice u drumskom, željezničkom, vazdušnom, pomorskom, jezerskom i riječnom saobraćaju i dr.
5. Objasni poslove i postupak sprovođenja graničnih provjera na području graničnog prelaza, unos podataka u putne isprave i odstupanje od redovnog režima granične provjere u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Crne Gore	Poslovi i postupak sprovođenja graničnih provjera: granična provjera lica, stvari, saobraćajnog sredstva, prevoznih sredstava registrovanih u inostranstvu i dr.
6. Objasni posebna pravila graničnih provjera u različitim vrstama međunarodnog saobraćaja , postupak sprovođenja kompenzacionih mjera i upotrebu službenih pasa	Vrste međunarodnog saobraćaja: željeznički, vazdušni, pomorski, jezerski, riječni i dr.
7. Definiše vrste i tipove putnih isprava crnogorskih i stranih državljana i drugih dokumenata koja se koriste za prelazak državne granice, ispitivanje bezbjedonosnih karakteristika dokumenata na kopnenoj, morskoj i vazdušnoj granici i kategorije lica koje imaju prioritet prilikom prelaska državne granice	Vrste i tipovi putnih isprava: pasoš, diplomatski pasoš, putni list, pomorska knjižica, putna isprava za izbjeglice, putna isprava za lica bez državljanstva (apatridi) i putni list u specifičnim situacijama Bezbjedonosne karakteristike dokumenata: osnovne karakteristike i standardi putnih dokumenata i izmjene podloga na dokumentima; štamparske tehnike i izmjene na dokumentima u vezi sa štampom; bezbjednosne karakteristike i izmjene na putnim dokumentima; post-press karakteristike; tehnike personalizacije i izmjene na putnim dokumentima; ocjena autentičnosti biometrijskih

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši graničnu provjeru u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	<p>podataka iz putnog dokumenta; indikatori prisutni u putnim dokumentima u slučaju falsifikovanog, lažnog ili na prevaru izdatog originalnog dokumenta, ukradenog blanko ili fantazijskog dokumenta; tumačenje informacija dobijenih iz putne dokumentacije vezane za prelazak granice; profilisanje u toku aktivnosti graničnih provjera; otkrivanje impostor slučajeva korišćenja dokumenata i dr.</p> <p>Kategorije lica: predstavnici drugih država i članovi njihovih delegacija, piloti i drugi članovi posade, pomorci, lica sa diplomatskim statusom i dr.</p>
8. Objasni postupak granične provjere maloljetnih lica, unosa i tranzita oružja i municije preko državne granice, izdavanja odobrenja za ulazak u uniformi sa službenim vatrenim oružjem i vozilom pripadnicima stranih službi bezbjednosti i prenosa posmrtnih ostataka	
9. Opiše specifične nacionalne, EU i međunarodne sisteme za upravljanje informacijama i podacima za kontrolu granica, zajedno sa procedurama kao što su popunjavanje obrazaca i baza podataka , način rukovanja tehničkim sredstvima i specijalističkom opremom u postupku granične provjere na kopnenoj, morskoj i vazdušnoj granici i vođenje evidencija, poštujući odredbe nacionalnog zakonodavstva o zaštiti ličnih podataka	<p>Specifični nacionalni, EU i međunarodni sistemi: Jedinstveni nacionalni prozor u pomorstvu (National Single Maritime Window), Prethodne informacije o putniku (Advanced Passenger Information – API), Evidencija imena putnika (Passanger Name Records – PNR), Sistem ulaza/izlaza (Entry/Exit System - EES), Evropski sistem za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (European Travel Information and Authorisation System - ETIAS) –, Vizni informacijski sistem (Visa Information System - VIS), Evropska baza podataka otisaka prstiju (European Asylum Dactyloscopy Database – EURODAC), Schengenski informacijski sistem (Schengen Information System - SIS) –, Evropski informacijski sistem krivičnih evidencija (European Criminal Records Information System – Third-Country Nationals - ECRIS-TCN) i dr.</p> <p>Baze podataka: nacionalne baze podataka o licima, prevoznim sredstvima i stvarima koja su predmet potrage, INTERPOL baze podataka, Zahtjev za dopunskim informacijama na nacionalnim ulazima (Supplementary Information Request at the National Entries - SIRENE), Mrežna aplikacija za bezbjednu razmjenu informacija (Secure information Exchange Network Application - SIENA) internetski sistem za krivotvorene i vjerodostojne isprave (False and Authentic Documents Online sistem - IFADO), Javni</p>

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da izvrši graničnu provjeru u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	<p>registar vjerodostojnih ličnih i putnih isprava Vijeća EU (Public Register of Authentic Identity and Travel Documents Online - PRADO) i dr.</p> <p>Tehnička sredstva i specijalistička oprema: čitač isprava (ručni i stacionarni), uređaji za provjeru dokumenata na prvoj liniji provjera (lupa sa različitim izvorima svjetlosti) i uređaji za provjeru dokumenata na drugoj liniji provjera (mikroskop stereo sa izvorom svjetlosti, regula i dr.), detektor otkućaja srca, čitač registarskih oznaka, čitač identifikacionog broja vozila, detektor krijumčarene robe - mjerac gustine, detektor metala, detektor CO₂, detektor radijacije, detektor za otkrivanje narkotika, uređaji za pregled šupljina i skrivenih mjesta (videoskop i fiberskop), inspekcijско teleskopsko ogledalo sa baterijskom lampom i dr.</p>
<p>10. Demonstrira sprovođenje poslova graničnih provjera na prvoj i drugoj liniji provjera u različitim vrstama međunarodnog saobraćaja koristeći tehničku i specijalističku opremu, uređaje i sisteme za upravljanje informacijama i podacima za kontrolu granica, u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim zakonodavstvom, na konkretnom primjeru</p>	<p>Poslovi granične provjere na prvoj liniji provjera: ostvarivanje prvog kontakta sa licem koje je u namjeravanom prelasku državne granice; unos podataka u propisane evidencije u toku graničnih provjera na prvoj liniji provjera; profilisanje osoba koje prelaze državnu granicu u skladu sa indikatorima rizika; upravljanje podacima tokom granične provjere na prvoj liniji provjera; korišćenje raspoložive specijalističke opreme u toku graničnih provjera na prvoj liniji u cilju ispitivanja dokumenata; obraćanje pažnje na ranjive osobe, djecu i osobe u potrebi za međunarodnom zaštitom; obraćanje pažnje na uslove koje stranac treba da ispuni kako bi ušao, boravio ili obavio tranzit preko teritorije Crne Gore; upućivanje na drugu liniju provjera sumnjivih lica, prevoznih sredstava i drugih poslova za koje procjeni da se sprovode na prvoj liniji provjera i dr.</p> <p>Poslovi granične provjere na drugoj liniji provjera: sprovođenje dodatnih graničnih provjera koja zahtijevaju duža čekanja; obavješćavanje linijom rukovođenja o sprovedenim aktivnostima i daljim aktivnostima u vezi sa sprovođenjem krivičnog ili prekršajnog postupka; upućivanje predmeta drugom nadležnom organu i dr.</p>
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
<p>U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 9. Za kriterijum 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.</p>	

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši graničnu provjeru u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Odredbe nacionalnog, EU i međunarodnog zakonodavstva u vezi poslova graničnih provjera - Specifični sistemi za upravljanje informacijama i podacima za kontrolu granica i baze podataka - Sprovođenje graničnih provjera koristeći tehnička sredstva i specijalističku opremu - Postupak sprovođenja graničnih provjera lica i prevoznih sredstava 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši nadzor državne granice na kopnu u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Definiše zadatke Granične policije Crne Gore u nadzoru državne granice , u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom	Zadaci Granične policije Crne Gore u nadzoru državne granice: provjera državne pripadnosti plovnog objekta na teritorijalnom moru i unutrašnjim vodama; zaustavljanje i pretresanje plovnog objekta; pregledanje odgovarajućih isprava; gonjenje, zadržavanje i sprovođenje u najbližu luku ili pristanište plovnog objekta koji se ne pridržava propisa Crne Gore, međunarodnih ugovora i međunarodnih običaja; postavljanje rampe i druge prepreke na putevima koji nijesu u funkciji graničnog prelaza, radi sprečavanja nezakonitog prelaska državne granice; postavljanje rampe ili druge prepreke na nepokretnostima u privatnoj svojini; vršenje pretresa u skladu sa zakonom kojim se uređuje krivični postupak, bez naredbe suda i dr.
2. Objasni funkcionisanje sistema za nadzor državne granice, vrste patrole, korišćenje opreme, prevoznih i tehničkih sredstava od strane patrole u nadzoru kopnene granice	Prevozna sredstva: motorna vozila, ATV vozila, motorne sanke i ostala prevozna sredstva namijenjena za nadzor državne granice Tehnička sredstva: dvogled (dnevni i noćni), termovizijska kamera, mobilni multisenzor, dron, set za detekciju prelazaka državne granice (SMARTDEC), sredstvo za prinudno zaustavljanje motornih vozila, GPS ručni uređaj, ručna baterijska lampa i dr.
3. Objasni zadatke i odgovornosti organa u okviru saradnje sa Graničnom policijom Crne Gore u nadzoru kopnene granice koji se odnose na aktivnosti u blizini državne granice , kao i obaveze vlasnika ili korisnika zemljišta	Aktivnosti u blizini državne granice: lov; ribolov; korišćenje zrakoplova, oružja i eksploziva; fotografisanje u blizini državne granice i dr.
4. Objasni graničnu kontrolu lica, stvari i saobraćajnih sredstava u cilju sprečavanja nezakonitog prelaska državne granice i prekograničnog kriminala u nadzoru kopnene granice	Granična kontrola lica, stvari i saobraćajnih sredstava: osnovna kontrola (kontrola putničkih vozila, autobusa, taksi vozila, teretnih vozila; provjera ispravnosti i autentičnosti isprava za vozilo; kontrola ličnih stvari i prtljaga; vizuelni pregled stvari i dr.) i detaljna kontrola (provjera saobraćajnog sredstva u bazi podataka ili nadležnog Odjeljenja bezbjednosti i preduzimanje traženih mjera od nadležnog organa ako se lice nalazi u bazi podataka; provjera isprava saobraćajnog sredstva korišćenjem tehničkih sredstava; pregled ili pretres saobraćajnog sredstva korišćenjem tehničkih sredstava i dr.)
5. Objasni elemente plana aktivnosti za nadzor državne granice i oblike	Elementi plana aktivnosti: procjena stepena ugroženosti; karakteristike graničnog područja; saradnja sa stanovništvom i organima unutar države, kao i

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši nadzor državne granice na kopnu u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	graničnim službama susjedne države; postojanje i organizovanost kriminalnih grupa unutar države i u susjednoj državi; stanje prekograničnog kriminala i kriminalnih grupa koje bi mogle ugroziti bezbjednost državne granice i dr.
6. Sprovede poslove nadzora kopnene granice, u skladu sa okvirom saradnje uspostavljenim sa akterima u državi i akterima susjednih država , na konkretnom primjeru	Okvir saradnje uspostavljen sa akterima u državi i akterima susjednih država: protokoli o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu sa susjednim državama; sporazumi o saradnji sa drugim upravama i preduzećima u nadzoru državne granice i dr.
7. Objasni definicije graničnog incidenta i povrede državne granice	
8. Opiše evidencije i dokumentaciju koja se koristi prilikom obavljanja poslova nadzora državne granice	Evidencije: evidencije o ilegalnom prelasku državne granice i druge evidencije Dokumentacija: patrolni list, službena zabilješka, izvještaj o patroliranju, odnosno osmatranju i dr.
9. Demonstrira sprovođenje poslova nadzora državne granice, korišćenjem patrolne opreme, kao i popunjavanje propisane dokumentacije i evidencija u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom, na konkretnom primjeru	
10. Demonstrira postupak kontrole lica, stvari i prevoznih sredstava u nadzoru državne granice u skladu sa zakonskim okvirom, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 4, 5, 7 i 8. Za kriterijume 6, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Odredbe nacionalnog, EU i međunarodnog zakonodavstva o poslovima nadzora državne granice na kopnu - Poslovi nadzora državne granice - Izvještaji i evidencije o nadzoru i zaštiti državne granice 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši nadzor državne granice na moru i unutrašnjim vodama u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni ključne odredbe nacionalnog i međunarodnog zakonodavstva koje se odnose na aktivnosti nadzora državne granice na moru, rijekama i jezerima	
2. Opiše ključne karakteristike sistema za nadzor morske granice u Crnoj Gori, u skladu sa zakonskim okvirom i ključne indikatore i profile rizika relevantne za nadzor državne granice na moru, unutrašnjim vodama i jezerima	Indikatori rizika: prijetnja, ranjivost i uticaj
3. Opiše ulogu, zadatke i odgovornosti Granične policije Crne Gore vezane za saradnju sa državnim organima i organizacijama u Crnoj Gori, EU agencijama, centrima i sistemima nadzora morske granice , u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom	Organi i organizacije u Crnoj Gori: Granična policija, Mornarica, Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama (Jedinstveni nacionalni prozor u pomorstvu - National Maritime Single Window), Carina i dr. EU agencije, centri i sistemi nadzora morske granice: EMSA - Evropska agencija za pomorsku sigurnost, MAOC - Centar za pomorske analize i operacije (CleanSeaNet - Evropski sistem za satelitsku detekciju naftnih mrlja na moru), EU LRIT Data Centar - Evropski data centar za satelitsko praćenje brodova, SafeSeaNet - Evropski sistem za razmjenu podataka o pomorskom saobraćaju, IMS - Integrirani pomorski sistem i dr.
4. Objasni konkretne procedure i metode nadzora državne granice na Jadranskom moru, Skadarskom jezeru i rijeci Bojani, u skladu sa zakonskim odredbama međunarodnog, EU i zakonodavstva Crne Gore	
5. Objasni pravila i procedure korišćenja službenih plovila u nadzoru državne granice, pravila ponašanja i korišćenja tehničkih sredstava i opreme u toku patroliranja službenim plovilima, u skladu sa zakonskim odredbama međunarodnog, EU i zakonodavstva Crne Gore	Tehnička sredstva i oprema: tehnička sredstva za nadzor koja su instalirana na plovnom sredstvu (multifunkcijski sistem- radar, GPS, termovizijska kamera), reflektor, ručna sredstva za nadzor (dvočlani, termovizijska kamera, ručne lampe) i dr.
6. Objasni postupak nadzora na morskoj granici, u kontekstu pomorskih operacija koordinisanih od strane Evropske agencije za graničnu i obalsku stražu (FRONTEX), u skladu sa EU Regulativom o nadzoru morskih granica	
	Način vršenja provjere zastave plovnog objekta: poziv pomoću svjetlosnog ili zvučnog signala, poziv

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da izvrši nadzor državne granice na moru i unutrašnjim vodama u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
7. Objasni prava i obaveze stranih brodova koji ulaze u Crnu Goru i način vršenja provjere zastave plovnog objekta u određenim slučajevima u skladu sa zakonskim odredbama međunarodnog, EU i zakonodavstva Crne Gore	putem radio uređaja, poziv putem megafona i neposrednom komunikacijom Slučajevi: slučaj kada na plovnom objektu nije istaknuta zastava, slučaj kada zapovjednik ili član posade plovnog objekta odbija da istakne zastavu ili slučaj kada plovni objekat nema državnu pripadnost
8. Demonstrira obavljanje patrolne djelatnosti na moru i unutrašnjim vodama, koristeći odgovarajuća plovna i tehnička sredstva i opremu u nadzoru državne granice na moru, jezerima i rijekama, u skladu sa zakonskim odredbama međunarodnog, EU i zakonodavstva Crne Gore, na konkretnom primjeru	Plovna sredstva: patrolni brodovi, patrolni čamci i patrolni skuteri
9. Sprovede aktivnosti nadzora morske granice u saradnji sa uključenim međunarodnim učesnicima, u skladu sa zakonskim okvirom uspostavljenim za međunarodnu saradnju i definisanim smjericama i procedurama, na konkretnom primjeru	
10. Demonstrira organizovanje zasjede i osmatranje na moru i unutrašnjim vodama, koristeći odgovarajuća plovna i tehnička sredstva, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum od 1 do 7. Za kriterijume od 8 do 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Međunarodno, EU i zakonodavstva Crne Gore o nadzoru morske granice - Nadzor državne granice na moru i u unutrašnjim vodama - Saradnja sa institucijama, agencijama i organizacijama u nadzoru državne granice na moru i u unutrašnjim vodama 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da izvrši sprovođenje odredbi o strancima, vizama i pružanju međunarodne zaštite u Crnoj Gori u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni osnovne pojmove i zakonski okvir koji se odnosi na ulazak, kretanje, boravak i rad stranaca u Crnu Goru i vrste viza koje se izdaju strancima	<p>Osnovni pojmovi: stranac, lice bez državljanstva, strana putna isprava, država porijekla, prevoznik, poslodavac, strano privredno društvo, davalac smještaja, državljanin treće države, vize i dr.</p> <p>Vrste viza: aerodromsko-tranzitna viza (viza A), viza za kratki boravak (viza C) i viza za duži boravak (viza D)</p>
2. Objasni opšte uslove za ulazak, kretanje i boravak stranaca u Crnoj Gori, kao i nadležnost i postupak po zahtjevima za izdavanje viza u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom	<p>Opšti uslove za ulazak, kretanje i boravak stranaca: ulazak, kretanje i boravak u Crnoj Gori sa važećom stranom putnom ispravom u koju je unesena viza ili važećom stranom putnom ispravom uz koju ima dozvolu za privremeni boravak; dozvola za privremeni boravak i rad, odnosno dozvola za stalni boravak sa važećom ličnom kartom koju je izdao nadležni organ druge države, odnosno drugom ispravom na osnovu koje se može utvrditi njihov identitet i državljanstvo i dr.</p>
3. Objasni procedure odbijanja ulaska strancu koji ne ispunjava uslove za ulazak u Crnu Goru i obaveze prevoznika koji je dovezao stranca na granični prelaz ili teritoriju Crne Gore koji ne ispunjava propisane uslove za ulazak	<p>Ne ispunjavanje uslova za ulazak u Crnu Goru: neposjedovanje važeće putne isprave ili druge isprave propisane za ulazak u Crnu Goru; upotreba tuđe, nevažeće, odnosno falsifikovane putne ili druge isprave; ne posjedovanje važeće vize ili dozvole boravka; upotreba tuđe, nevažeće, odnosno falsifikovane vize ili dozvole boravka; neposjedovanje dokaza koji opravdava svrhu i uslove namjeravanog boravka; prekoračenje dozvoljenog boravka; neposjedovanje dovoljno sredstava za izdržavanje za vrijeme namjeravanog boravka u Crnoj Gori i za povratak u državu iz koje je došao ili za putovanje u treću državu; na snazi mjera bezbjednosti protjerivanje stranca iz zemlje; zaštitna mjera protjerivanja stranca sa teritorije Crne Gore ili mjera protjerivanja ili izrečena zabrana ulaska iz razloga nacionalne, odnosno unutrašnje bezbjednosti ili javnog zdravlja i dr.</p> <p>Obaveze prevoznika: provjera dokumenata, obaveza odvoženja, alternativni prevoz i troškovi</p>
4. Objasni vrste boravka stranca u Crnoj Gori , uslove za izdavanje dozvole za stalni boravak, otkaz boravka i uslove na osnovu kojih djeca ostvaruju pravo na stalni boravak u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim okvirom	<p>Vrste boravka stranca u Crnoj Gori: boravak do 90 dana, privremeni boravak i stalni boravak</p> <p>Uslovi na osnovu kojih djeca ostvaruju pravo na stalni boravak: jedan roditelj u trenutku rođenja djeteta je crnogorski državljanin i ima prebivalište u Crnoj Gori; oba roditelja u trenutku rođenja djeteta imaju odobren stalni boravak i jedan roditelj u trenutku rođenja djeteta</p>

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da izvrši sprovođenje odredbi o strancima, vizama i pružanju međunarodne zaštite u Crnoj Gori u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	ima odobren stalni boravak, a drugi roditelj je nepoznat ili je umro
5. Objasni nacionalno zakonodavstvo i međunarodne standarde u vezi sa nezakonitim ulaskom, boravkom, povratkom, readmisijom, udaljenjem, protjerivanjem, prinudnim udaljenjem, ograničenjem slobode kretanja i dobrovoljnim napuštanjem sa posebnim fokusom na načelo non-refoulement, osnovna prava i obaveze tokom sprovođenja postupaka	
6. Objasni postupak izdavanja, poništavanja ili ukidanja vize na državnoj granici	
7. Objasni nacionalni i međunarodni okvir, vrste zaštite i osnovne pojmove u vezi procedure za olakšavanje pristupa međunarodnoj zaštiti, u skladu sa zakonskim okvirim	Vrste zaštite: azil, supsidijarna zaštita, privremena zaštita Osnovni pojmovi: azilant, stranac pod supsidijarnom zaštitom, stranac pod privremenom zaštitom, stranac u transferu, zemlja porijekla, treća zemlja, ranjive grupe maloljetnik bez pratnje i dr.
8. Objasni aktivnosti o postupku sa licem koje je izrazilo namjeru za međunarodnom zaštitom, kao i evidencije koje vodi policija, Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore i Centar za prihvata u pogledu međunarodne zaštite, poštujući odredbe o zaštiti ličnih podataka stranca	Aktivnosti: zaprimanje zahtjeva stranca koji je izrazio namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu; izvještavanje nadređenog (usmeno i pismeno) o licima koja su izrazila namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu na graničnom prelazu; sačinjavanje zapisnika o povredama, tetovažama i drugim detaljima na tijelu lica koje je izrazilo namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnom zaštitom; predaja lica organu nadležnom za odobravanje međunarodne zaštite i dr.
9. Objasni ulogu i odgovornosti policijskih službenika Granične policije Crne Gore u vezi olakšavanja pristupa proceduri međunarodne zaštite, kao i saradnju sa nadležnim institucijama i organizacijama za osiguranje pristupa proceduri međunarodne zaštite, u skladu sa zakonskim okvirom	
10. Demonstrira omogućavanje pristupa izražavanju namjere za pružanje međunarodne zaštite tokom aktivnosti Granične policije Crne Gore, u skladu sa zakonskim okvirom i međunarodnim standardima	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da izvrši sprovođenje odredbi o strancima, vizama i pružanju međunarodne zaštite u Crnoj Gori u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
sa naglaskom na princip zabrane vraćanja (non-refoulement), na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 9. Za kriterijum 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Odredbe nacionalnog i EU zakonodavstva vezano za ulazak, izlazak, boravak i rad stranca u Crnoj Gori - Načelo non-refoulement - Odredbe o vizama u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom - Odredbe o pružanju međunarodne zaštite u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom 	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Analizira prijetnje u borbi protiv prekograničnog kriminala, oblasti kriminalističko-obavještajnog rada i integrirani model analize rizika	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni pojavne oblike i karakteristike prekograničnog kriminala	
2. Objasni načine izvršenja krivičnih djela vezanih za državnu granicu i postupak sprovođenja istrage, u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom	
3. Prepozna krivična djela koja se dovode u vezu sa prekograničnim kriminalom, u skladu sa nacionalnom i EU zakonodavstvom, na konkretnom primjeru	Krivična djela: krijumčarenje roba; terorizam i radikalizacija; trgovina ljudima; krijumčarenje ljudi; krijumčarenje vozila; nezakonit promet naoružanja i municije; zloupotreba opojnih droga i dr.
4. Opiše funkcinisanje INFOSTREAM sistema razmjene operativnih informacija po modelu 4x4	
5. Opiše komponente i indikatore rizika u kontekstu aktivnosti sprečavanja i borbe protiv prekograničnog kriminala, u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom	
6. Opiše sistem zajedničkog modela godišnje analize rizika zemalja Zapadnog Balkana za izradu analize rizika (Western Balkan Countries for Risk Analysis Network – WB RAN)	
7. Objasni postupak prikupljanja informacija u vezi sa indikatorima i primijenjenim zajedničkim integriranim modelom analize rizika CIRAM 2.1, u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom	
8. Razmijeni informacije prikupljene u toku aktivnosti granične kontrole, sa posebnim fokusom na komponente bezbjednosne prijetnje, u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom, na konkretnom primjeru	
9. Izradi analizu bezbjednosne prijetnje, primjenom modela CIRAM 2.1, u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom, na konkretnom primjeru	
10. Popuni izvještaje na propisanim obrascima, propisane evidencije i aplikaciju INFOSTREAM, u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom, na konkretnom primjeru	

Ishod 5 - Polaznik će biti sposoban da Analizira prijetnje u borbi protiv prekograničnog kriminala, oblasti kriminalističko-obavještajnog rada i integrisani model analize rizika	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4, 5, 6 i 7. Za kriterijume 3, 8, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Prekogranični kriminal - Obavještajni rad - Analiza rizika 	

Ishod 6 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje okvir saradnje između EU, susjednih država, Crne Gore i granične policije u kontekstu aktivnosti zaštite državne granice, u skladu sa strateškim dokumentima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni ključne procedure u ostvarivanju međunarodne saradnje i koordinaciju sa drugim državama, u skladu sa zakonskim, podzakonskim i međunarodnim pravnim propisima	Međunarodna saradnja: saradnja kroz Konvenciju o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi (PCC SEE Convention), saradnja sa susjednim državama u skladu sa važećim sporazumima i protokolima o radu zajedničkih centara za policijsku saradnju, saradnja zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu i dr.
2. Nabroji međunarodne institucije, agencije i organizacije sa kojima Granična policija Crne Gore saraduje u vezi sa upravljanjem granicom	Međunarodne institucije, agencije i organizacije: Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu (European Border and Coast Guard Agency – FRONTEX), Evropska policijska kancelarija (European Police Office – EUROPOL), Agencija Evropske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (European Union Agency for Law Enforcement Training - CEPOL), Evropska kancelarija za podršku azilu (European Union Agency for Asylum - EUAA), Evropska agencija za operativno upravljanje IT sistemima velikog obima (European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems in the Area of Freedom, Security and Justice eu-LISA), Evropska Multidisciplinarna Platforma protiv kriminalnih prijetnji (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats – EMPACT), Evropska agencija za pomorsku sigurnost (European Maritime Safety Agency - EMSA), Međunarodna organizacija za migracije (International Organization for Migration – IOM), Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo (International Civil Aviation Organization - ICAO) i dr.
3. Objasni zakonski okvir međunarodne saradnje kroz Sporazume potpisane između Crne Gore, INTERPOL-a i EUROPOL-a u borbi protiv prekograničnog kriminala i načine razmjene podataka	Načini razmjene podataka: pristupanje bezbjednom komunikacijskom kanalu EUROPOL, korišćenje Interpolovih baza podataka u borbi protiv kriminala, razmjenjivanje informacija Policije Crne Gore i INTERPOL-a i dr.
4. Opiše uredbe i strategije EU u vezi nadležnosti, uloge i glavnih zadataka FRONTEX-a, kao i modalitete saradnje Granične policije Crne Gore i FRONTEX-a	Uredbe i strategije EU: Uredba (EU) 2019/1896 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13.11.2019. godine o evropskoj granici i obali, Uredba Komisije (EU) 2021/581 od 09.04.2021. godine o Evropskom sistemu nadzora granice (EUROSUR), Frontexova strategija osnovnih prava i njen akcioni plan i dr. Saradnja Granične policije Crne Gore i FRONTEX-a: saradnja sa FRONTEX u oblasti zajedničkih operacija i akcija, saradnja sa FRONTEX u oblasti analize rizika, saradnja sa FRONTEX u oblasti obuka i dr.

Ishod 6 - Polaznik će biti sposoban da	
Identifikuje okvir saradnje između EU, susjednih država, Crne Gore i granične policije u kontekstu aktivnosti zaštite državne granice, u skladu sa strateškim dokumentima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
5. Definiše konkretne mjere , u cilju efikasne razmjene podataka između Koordinacionog centra i njegovih organizacionih jedinica sa FRONTEX-om	Konkretne mjere: uspostavljanje jedinstvene digitalne platforme; razvijanje zajedničkih protokola za krizne situacije; simulacija kriznih događaja i obuke; efektivna međuinstitucionalna koordinacija i komunikacija; praćenje i procjena rizika; povećanje kadrovskih kapaciteta i razvoj međunarodne saradnje i dr.
6. Objasni istorijski razvoj zajedničke politike zaštite granice u EU i ulogu relevantnih institucija EU za rad Evropske agencije za graničnu i obalsku stražu – FRONTEX	Relevantne institucije: Evropski parlament, Evropsko vijeće, Vijeće EU, Evropska komisija i dr.
7. Opiše koncept i strateške komponente integrisanog upravljanja granicom Crne Gore, obim saradnje i povezanost sa evropskim integrisanim upravljanjem granicom, u skladu sa nacionalnim i EU uredbama i strategijama	EU uredbе i strategije: Uredba (EU) 2019/1896 o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži; FRONTEX-ova tehnička i operativna Strategija za evropske integracije upravljanja granicom; FRONTEX-ova strategija i akcijski plan osnovnih prava i dr.
8. Objasni glavne ciljeve šengenskog pravnog nasljeđa u vezi sa poslovima FRONTEX-a, koji se odnose na osobe koje traže međunarodnu zaštitu	Šengensko pravno nasljeđe: Šengenski kodeks o granicama; Uredba (EU) 2019/1896 Evropskog parlamenta i Savjeta iz 2019 o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži (EBCG regulativa); Šengenski katalog i dr.
9. Definiše EU instrumente koji mogu biti primjenjivi u Crnoj Gori, a koji daju podršku važećim EU strategijama na spoljašnjim granicama, u cilju olakšavanja zakonitog kretanja preko granice	EU instrumenti: prethodne informacije o putniku (Advanced Passenger Information – API); evidencija imena putnika (Passenger Name Records – PNR); sistem ulaza/izlaza (Entry/Exit System - EES); evropski sistem za informacije o putovanjima i odobravanju putovanja (European Travel Information and Authorisation System - ETIAS); vizni informacioni sistem (Visa Information System - VIS); evropska baza podataka otisaka prstiju (European Asylum Dactyloscopy Database – EURODAC); šengenski informacioni sistem (Schengen Information System - SIS); evropski informacioni sistem krivičnih evidencija (European Criminal Records Information System – Third-Country Nationals - ECRIS-TCN) i dr.
10. Objasni ključne procedure i procese za saradnju i koordinaciju u vezi sa zaštitom i upravljanjem državnom granicom, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom	Saradnja: saradnja u okviru integrisanog upravljanja granicom; saradnja sa drugim organizacionim jedinicama unutar Uprave policije; saradnja sa organima nadležnim za upravljanje u kriznim situacijama; saradnja sa unutardržavnim i međunarodnim službama na vazdušnoj, kopnenoj i morskoj granici; saradnja sa lokalnom zajednicom i dr.

Ishod 6 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje okvir saradnje između EU, susjednih država, Crne Gore i granične policije u kontekstu aktivnosti zaštite državne granice, u skladu sa strateškim dokumentima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum od 1 do 10.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Međunarodna saradnja - Međuagencijska saradnja - Obim saradnje sa Evropskom graničnom i obalskom stražom (FRONTEX) 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Poslovi granične policije je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. U izradi određenih kriterijuma i ishoda učenja korišćen je Zajednički okvirni nastavni plan i program osnovne obuke službenika granične i obalske straže u EU (Common Core Curriculum (CCC) for Border and Coast Guard Basic Training in the EU,) definisan u Uredbi Frontex i Zakoniku o Šengenskim granicama. Prilikom realizacije ovog modula, polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalan i timski rad. Preporučljivo je da tokom realizacije određenih tema polaznici samostalno ili u timu izrađuju prezentacije i da ih nakon toga usmeno prezentuju, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim polaznicima i nastavnikom. Tokom prezentacije polaznici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju koju koristi Evropska granična i obalska straža – FRONTEX. Polaznici mogu sami da obrade odgovarajuće teme u vidu seminarskog ili projektnog zadatka. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu određenog sadržaja ili problema, polaznici treba da pokažu sposobnost da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora, i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu.
- Prilikom izvođenja pojedinih praktičnih vježbi treba koristiti simulaciju i izrađene scenarije kako bi se polaznicima približila određena nastavna materija. U nastavi, je preporučljivo da polaznici praktične vježbe rade individualno ili timski, a za postizanje ishoda učenja i kriterijuma za praktične vještine potrebno je pripremiti testno okruženje graničnog prelaza sa opremom i uređajima za obavljanje graničnih provjera na prvoj i drugoj liniji provjera i simulaciju terena u nadzoru državne granice sa opremom, uređajima, patrolnim vozilima za nadzor državne granice.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.
- U cilju uspješnije realizacije nastavnog sadržaja preporučljivo je da se organizuju posjete određenim državnim organima.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Zakoni: Zakon o unutrašnjim poslovima, Zakon o graničnoj kontroli, Zakon o strancima, Zakon o putnim ispravama, Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, Zakon o oružju, Zakon o prekršajima, Krivični zakonik, Zakon o krivičnom postupku, Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe.
- Pravilnici: Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji MUP-a, Pravilnik o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja evidencija za potrebe vršenja granične kontrole, Pravilnik o stavljanju otiska štambilja u putnu ispravu i obrascima potvrda i posebnog lista o ulasku i izlasku iz Crne Gore; Pravilnik o načinu postupanja policije u utvrđivanju i rješavanju graničnog incidenta i povrede državne granice; Pravilnik o načinu vršenja nadzora državne granice; Pravilnik o obliku, sadržini i izgledu oznaka i signalizacije kojima se upozorava na približavanje graničnoj liniji i označava njeno područje; Pravilnik o obrascu identifikacione oznake lica zaposlenih u privrednom društvu, pravnom licu i kod preduzetnika koji obavljaju djelatnost na području graničnog prelaza; Pravilnik o vizama i viznim obrascima; Pravilnik o izmjenama pravilnika o obrascima, bližim uslovima i načinu izdavanja dozvole za privremeni boravak i rad.
- Kodeks policijske etike.
- Konvencija o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi – PCC SEE.
- Uredbe EU: Uredba (EU) 2019/1896 Evropskog parlamenta i Savjeta iz 2019. o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži (EBCG regulativa); Uredba (EU) 2016/794 o Agenciji Evropske unije za saradnju u sprovođenju zakona - Europol); Uredba (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Savjeta o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Šengenski kodeks o granicama).
- Sporazumi i protokoli: Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane i Republike Crne Gore, sa druge strane; Sporazum između Crne Gore i EU o operativnim aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu (FRONTEX); Sporazum o policijskoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade republike Albanije; Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o sprovođenju graničnih provjera na zajedničkim prelazima; Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o regulisanju režima pograničnog saobraćaja, Protokol o privremenom režimu uz južnu granicu zaključen između Vlade SRJ (u aktuelnom vremenu) i Vlade Republike

Hrvatske; Protokol o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu između Crne Gore i Bosne i Hercegovine; Protokol o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu između Crne Gore i Srbije.

- Memorandum o jačanju saradnje o upravljanju granicom i migracijama u borbi protiv nezakonitosti i krijumčarenju migranata na moru potpisan između Uprave policije Crne Gore i Nacionalne policije Italije.
- Standardne operativne procedure: Standardne operativne procedure o postupanju policijskih službenika u nadzoru državne granice u slučaju otkrivanja počinioca prekršaja i krivičnih djela; Standardne operativne procedure u vezi sa nezakonitim migrantima; Standardne operativne procedure o postupanju policijskih službenika sa tražiocima međunarodne zaštite; Standardne operativne procedure o postupanju policijskih službenika angažovanih na poslovima nadzora državne granice prilikom sprovođenja policijskih taktičko-operativnih mjera i radnji; Standardne operativne procedure u vezi sa upotrebom prevoznih sredstava; Standardne operativne procedure u vanrednim situacijama; Standardne operativne procedure službenika nadležnih za obuku vođača i dresuru službenih pasa; Standardne operativne procedure u vezi sa saradnjom; Standardne operativne procedure u vezi sa upotrebom službenih plovila.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporučiti polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Patrolna vozila	2
4.	Pincete	2
5.	Lupa sa različitim izvorima svjetlosti	2
6.	Uređaj za provjeru dokumenata na II liniji provjera (regula)	2
7.	Specimeni dokumenata	10
8.	Zbirka falsifikovanih dokumenata	50
9.	Flip chart	1
10.	Videoskop/ fibroskop	2
11.	Detektor krijumčarene robe-mjerač gustine	2
12.	Ogledalo za pregled	2
13.	Ručna baterijska lampa	2
14.	Set za prvu liniju graničnih provjera (set se sastoji od računara i čitača pasoša)	2
15.	Termovizijske kamere	1
16.	Dvogled za dnevno/ noćno osmatranje	2

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
17.	Mobilni telefoni/radio stanica	2
18.	GPS uređaj ručni	2
19.	Set za detekciju prelazaka državne granice (SMARTDEC i lovačke kamere)	1
20.	Dron	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Specijalno fizičko obrazovanje II
- Engleski jezik u policiji II
- Bezbjednost saobraćaja
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi opšte nadležnosti
- Psihologija kriznih situacija
- Saradnja u upravljanju granicama
- Organizovani kriminalitet

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti poslova granične policije, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti poslova granične policije, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom sprovođenja poslova granične policije; razvijanje sposobnosti prostornog snalaženja prilikom sprovođenja poslova granične kontrole i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i korišćenja podataka iz oblasti poslova granične policije prilikom izrade prezentacija na zadatu temu; razvijanje

svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanje pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)

- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih propisa i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti poslova granične policije, predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.16. POLICIJSKI POSLOVI BORBE I SUZBIJANJA KRIMINALITETA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	16		149	165	9

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje osnovnih znanja o prikupljanju i obradi informacija, kriminalističko taktičkim i dokaznim mjerama i radnjama, kao i elementima i postupcima podnošenja prekršajne ili krivične prijave. Osposobljavanje za prikupljanje i obradu informacija, primjenu kriminalističko taktičkih i dokaznih mjera i radnji, obezbjeđivanju mjesta prekršaja i krivičnog djela, prikupljanje materijalnih tragova, predmeta i dokaza, kao i za preduzimanje mjera i radnji u cilju rasvjetljavanja prekršaja i krivičnih djela. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Izvrši prikupljanje i obradu informacija u vezi operativno interesantnih lica, događaja, pojava ili predmeta prekršaja ili krivičnog djela
2. Izvrši kriminalističko taktičke i dokazne mjere i radnje u cilju sprečavanja vršenja prekršaja i krivičnih djela
3. Izvrši obezbjeđenje mjesta prekršaja i krivičnog djela, kao i prikupljanje materijalnih tragova, predmeta i dokaza
4. Preduzme mjere i radnje u cilju rasvjetljavanja prekršaja i krivičnih djela

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da izvrši prikupljanje i obradu informacija u vezi operativno interesantnih lica, događaja, pojava ili predmeta prekršaja ili krivičnog djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni vrste kriminaliteta i prekršaje	Vrste kriminaliteta: opšti, privredni, politički, maloljetnički, delikventni, povratnički, organizovani i dr.
2. Prepozna vrste i elemente krivičnog djela, na konkretnom primjeru	Vrste: krivična djela protiv života i tijela, protiv sloboda i prava čovjeka i građanina, protiv zdravlja ljudi, protiv imovine, protiv državnih organa, protiv polne slobode, protiv službene dužnosti, protiv bezbjednosti saobraćaja, protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore, protiv javnog reda i mira, protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenim međunarodnim pravom Elementi: biće krivičnog djela, subjekat, objekat, radnja, posljedicu, uzročnu vezu i mjesto, izvršenje krivičnog djela i dr.
3. Objasni značaj i metode prikupljanja operativnih informacija , neposrednog opažanja pojava , događaja i kretanja operativno interesantnih lica i prepoznavanje određenih atipičnosti	Metode: pasivno i digitalno prikupljanje, digitalna analiza, profilisanje i dr. Operativne informacije: identitet lica koja se dovode u vezu sa kriminalnim aktivnostima, navike lica, kretanja lica, finansijski tokovi, povezanost sa drugim licima, podaci o lokacijama gdje se sumnja da se vrši kriminalna aktivnost, rute kretanja lica, prelazak granice, podaci o komunikaciji, obavještenja od građana i dr. Pojave i događaji: bezbjednosno interesantni događaji, ponašanje lica, sumnjiva dešavanja u okruženju i dr.
4. Sačini operativnu informaciju u vezi operativno interesantnih lica, događaja, pojava ili predmeta prekršaja ili krivičnog djela, na konkretnom primjeru	
5. Sačini izvještaj u vezi operativno interesantnih lica, događaja, pojava ili predmeta prekršaja ili krivičnog djela na osnovu podataka iz postojećih baza, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 3. Za kriterijume 2, 4 i 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Prikupljanje i obrada informacija u vezi operativno interesantnih lica, događaja, pojava ili predmeta prekršaja ili krivičnog djela	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši kriminalističko taktičke i dokazne mjere i radnje u cilju sprečavanja vršenja prekršaja i krivičnih djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni mjere i radnje u odnosu na okolnosti bezbjednosno-interesantnog događaja u skladu sa ovlašćenjima i zakonom	Mjere i radnje: preventivne i represivne
2. Demonstrira taktiku lišenja slobode lica, na konkretnom primjeru	
3. Opiše mjere i radnje koje doprinose suzbijanju prekršaja i krivičnih djela, u skladu sa ovlašćenjima i zakonom	Mjere i radnje: prikupljanje obavještenja; upućivanje na poligrafsko testiranje; antiterostički pregled; ograničenje kretanje lica; pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga; preduzimanje mjera u cilju pronalaska lica i predmeta u vezi krivičnih djela; pregled određenih objekata i prostorija; utvrđivanje identiteta lica i istovjetnosti predmeta; učestvovanje u potrazi za licima i predmetima; privremeno oduzimanje predmeta i stvari koji su u vezi sa krivičnim djelima i prekršajima; obrada podataka o ličnosti i drugih podataka; pozivanje; dovođenje; privremeno ograničenje slobode kretanja; davanje upozorenja; izdavanje naređenja i dr.
4. Demonstrira mjere i radnje koje doprinose suzbijanju prekršaja i krivičnih djela, u skladu sa ovlašćenjima i zakonom, na konkretnom primjeru	
5. Opiše mjere i radnje u cilju obezbjeđenja dokaza za vođenje prekršajnog ili krivičnog postupka, u skladu sa ovlašćenjima i zakonom	Mjere i radnje: obezbjeđenje lica mjesta; uviđaj; pretres lica, prevoznih sredstava, putnika, prtljaga, stana i drugih prostorija; privremeno oduzimanje predmeta; priprema zahtjeva za odgovarajuća vještačenja; sprovođenje pripremnih radnji za primjenu mjera tajnog nadzora; primjena mjera tajnog nadzora i druge radnje po naredbi tužioca
6. Demonstrira mjere i radnje u cilju obezbjeđenja dokaza za vođenje prekršajnog ili krivičnog postupka, u skladu sa ovlašćenjima i zakonom, na konkretnom primjeru	
7. Opiše kriminalističko taktičke mjere i radnje i posebne policijske radnje u cilju obezbjeđenja dokaza za vođenje krivičnog i prekršajnog postupka i pronalaženja izvršilaca prekršaja i krivičnih djela, u skladu sa ovlašćenjima i zakonom	Kriminalističko taktičke mjere i radnje: blokada, racija, potjera, pretres terena i zemljišta, zasjeda, osmatranje, praćenje, potraga za licima i predmetima i dr.

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši kriminalističko taktičke i dokazne mjere i radnje u cilju sprečavanja vršenja prekršaja i krivičnih djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
8. Demonstrira kriminalističko taktičke mjere i radnje i posebne policijske radnje u cilju obezbjeđenja dokaza za vođenje krivičnog i prekršajnog postupka i pronalaženja izvršilaca prekršaja i krivičnih djela, u skladu sa ovlašćenjima i zakonom, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 5 i 7. Za kriterijume 2, 4, 6 i 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Kriminalističko taktičke mjere i radnje - Dokazne mjere i radnje 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da izvrši obezbjeđenje mjesta prekršaja i krivičnog djela, kao i prikupljanje materijalnih tragova, predmeta i dokaza	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše postupak sprovođenja mjera i radnji po učinjenom prekršaju ili krivičnom djelu u skladu sa ovlaštenjima, procedurom i propisima	
2. Demonstrira postupak zaštite materijalnih tragova na mjestu izvršenja prekršaja ili krivičnog djela, na konkretnom primjeru	Tragovi: tragovi ljudskog, životinjskog i biljnog porijekla, tragovi predmeta i dejstva sile i dr.
3. Demonstrira postupak obezbjeđenja mjesta izvršenja prekršaja ili krivičnog djela, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira postupak zadržavanja lica zatečenog u izvršenju prekršaja ili krivičnog djela i upućivanje kod državnog tužioca, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira uzimanje usmene izjave od žrtve ili oštećenog prilikom nastanka prekršaja ili krivičnog djela, na konkretnom primjeru	
6. Sačini određena pismena o materijalnim tragovima i predmetima prekršaja i krivičnog djela	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Obezbjeđenje mjesta prekršaja i krivičnog djela - Materijalni tragovi 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Preduzme mjere i radnje u cilju rasvjetljavanja prekršaja i krivičnih djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni postupak obavještanja nadležnih policijskih službenika i tužilaštva u slučaju izvršenja prekršaja ili krivičnog djela	Nadležni policijski službenici: dežurna služba, linijski inspektor, kriminalistički inspektor, vođa bezbjednosnog sektora i dr.
2. Demonstrira postupak obavještanja nadležnih policijskih službenika i tužilaštva, koristeći odgovarajuća sredstva za komunikaciju, na konkretnom primjeru	
3. Objasni postupak i taktiku lišavanja slobode počinioca prekršaja ili krivičnog djela u skladu sa ovlaštenjima i zakonom	
4. Demonstrira postupak lišavanja slobode počinioca prekršaja ili krivičnog djela, na konkretnom primjeru	
5. Objasni elemente , postupak podnošenja prekršajne ili krivične prijave nadležnom državnom organu i potrebne priloge koji se podnose uz prijavu	Elementi: ime i prezime policijskog službenika, naziv organizacione jedinice, podaci o događaju, pravni osnov, način saznanja, mjesto, vrijeme, sredstva i motiv izvršenja, nastale posljedice, preduzete mjere i radnje, dokazi o krivičnom djelu i sumnji da je lice protiv koga se podnosi krivična prijava učinilac krivičnog djela i dr. Prilozi: zapisnik o uviđaju, zapisnik o pretresanju stana i drugih prostorija, potvrda o privremeno oduzetim predmetima, foto elaborat, skica lica mjesta i situacioni plan, video snimak događaja sa lica mjesta, službena zabilješka o lišenju slobode, zapisnik o zaprimljenoj krivičnoj prijavi, zapisnik o prikupljanju obavještenja od građana, službena zabilješka o obezbjeđenju lica mjesta, nalaz i mišljenje vještaka i dr.
6. Sačini prekršajnu ili krivičnu prijavu sa potrebnim priložima, na konkretnom primjeru	
7. Navede podatke potrebne za podnošenje prijave po privatnoj tužbi	Podaci: ime i prezime počinioca krivičnog djela, podaci o događaju, pravni osnov, način saznanja, mjesto, vrijeme, sredstva, nastale posljedice, preduzete mjere i radnje, dokazi o krivičnom djelu i sumnji da je lice protiv koga se podnosi krivična prijava učinilac krivičnog djela i dr.
8. Demonstrira postupak izdavanja potrebnih podataka na zahtjev lica, za prekršaj ili krivično djelo koja se goni po privatnoj tužbi, na konkretnom primjeru	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Preduzme mjere i radnje u cilju rasvjetljavanja prekršaja i krivičnih djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 3, 5 i 7. Za kriterijume 2, 4, 6 i 8 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Prekršajne i krivične prijave	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Preporučljivo je da se u toku realizacije nastavnog sadržaja koriste aktivne metode učenja i da se polaznici podstiču na samostalan i timski rad, kao i da se koriste važeći propisi koji regulišu ovu oblast. Prilikom obrade određenih tematskih sadržaja polaznicima se mogu dati da rade individualno ili u timu. Prilikom izrade pismena koji obuhvata analizu nekog sadržaja ili problema, polaznici treba da pokažu sposobnost kako da na pravilan način demonstriraju i urade, i da na osnovu toga sami sačine pismena simulacije. Polaznici svoja pismena treba da javno prezentuju ostalim polaznicima u odjeljenju ili grupi i da pruže odgovore na postavljena pitanja. Nastavnici treba da daju uputstva polaznicima o metodama pri izradi pismena.
- U okviru ovog modula za dio koji se odnosi na Poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta predviđena je realizacija praktične nastave, koja će pomoći polazniku da bolje savlada nastavnu materiju i da stiče praktične vještine. Praktični dio nastave treba realizovati na poligonu za praktičnu nastavu. Školski poligon treba da bude adekvatno opremljen i da omogući bezbjedan rad polaznika prilikom izvođenja vježbi i radnji. Rad u sportskoj sali, teretani i na školskom poligonu je jedan od načina da se pokaže poznavanje nastavne materije, što zahtijeva optimalno vremensko usklađivanje teorijske obrade nastavnih jedinica i praktičnog rada. Polaznici treba da realizuju praktične vježbe individualno, kada se podstiče samostalni rad.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.
- U cilju uspješnije realizacije nastavnog sadržaja preporučljivo je da se organizuju posjete određenim državnim organima.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Redžepagić H., Uvod u policijsku kriminalistiku, Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore, Podgorica, 2001.
- Krivokapić V.; Žarković M., Kriminalistička taktika, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 1999.
- Žarković M. i grupa autora., Kriminalistika, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 1999.
- Maksimović R., Kriminalistička tehnika, Policijska akademija, Beograd, 2000.
- Stupar Lj., Kriminalistika, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 1999.
- Basarić M.; Vejzagić N., Kriminalistika II, Fakultet kriminalističkih nauka, Sarajevo, 1998.
- Busarčević M.; Cvetković Lj.; Poljak Đ., Osnovi kriminalističkih vještačenja, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije, Beograd, 2001.
- Krivični zakonik Crne Gore.
- Zakonik o krivičnom postupku.
- Zakon o unutrašnjim poslovima.
- Zakon o zaštiti od nasilja u porodici.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Motorno vozilo	3

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
4.	Neseser za uviđaje	1
5.	Policajska oprema (opasači, palica, sredstva za vezivanje, pištolj, sprej sa nadražujućim dejstvom)	15
6.	Kamera	1
7.	Fotoaparar	4

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Specijalno fizičko obrazovanje II
- Engleski jezik u policiji II
- Bezbjednost saobraćaja
- Poslovi granične policije
- Policijski poslovi opšte nadležnosti
- Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata
- Psihologija kriznih situacija
- Saradnja u upravljanju granicama
- Organizovani kriminalitet

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti policijskih poslova borbe i suzbijanja kriminaliteta, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti policijskih poslova borbe i suzbijanja kriminaliteta i poznavanja zakonodavnih okvira iz ove oblasti i istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti policijskih poslova borbe i suzbijanja kriminaliteta i dr.)

- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize i statistike krivičnih djela u suzbijanju kriminaliteta i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i korišćenja podataka iz oblasti policijskih poslova borbe i suzbijanja kriminaliteta prilikom izrade prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanje pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih propisa i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti policijskih poslova borbe i suzbijanja kriminaliteta; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.17. POLICIJSKI POSLOVI OPŠTE NADLEŽNOSTI

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	16		149	165	9

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje neophodnih znanja o poslovima pozorničke i patrolne djelatnosti, dežurne službe, bezbjednosnom sektoru, mjerama i radnjama za obezbjeđivanje javnih okupljanja i priredbi, odbijanja napada i otklanjanja opasnosti od naoružanog lica i taktike upada u objekat. Osposobljavanje za postupanje po učinjenom prekršaju i krivičnom djelu prilikom obavljanja pozorničke i patrolne djelatnosti, primjenu mjera i radnji za obezbjeđenje javnih okupljanja i priredbi, odbijanja napada i otklanjanja opasnosti od naoružanog lica, kao i postupaka taktike upada u objekat i otklanjanja neposredne opasnosti u zatvorenom prostoru. Razvijanje preciznosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, timskog duha, odgovornosti i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Izvrši poslove na pozoričkom i patrolnom reonu, dežurnoj službi i bezbjednosnom sektoru, kao i pružanje pomoći u izvršenjima odluka državnih i drugih organa
2. Izvrši obezbjeđivanje zadržanih lica i lica lišenih sloboda
3. Primijeni mjere i radnje u cilju odbijanja napada i otklanjanja opasnosti od naoružanog lica
4. Primijeni postupke taktike upada u objekat i otklanjanja neposredne opasnosti u zatvorenom prostoru

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da izvrši poslove na pozoričkom i patrolnom reonu, dežurnoj službi i bezbjednosnom sektoru, kao i pružanje pomoći u izvršenjima odluka državnih i drugih organa	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše način vršenja pozoričke i patrolne djelatnosti, rad dežurne službe, rad na bezbjednosnom sektoru, pružanje pomoći i sačinjavanje pismena	
2. Obiđe pozoričke i patrolne reone i državne objekte , kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	Reoni: stalni, povremeni i sezonski rejoni Državni organi: škole, vrtići, objekti tužilaštva i dr.
3. Demonstrira rad u dežurnim službama i na bezbjednosnom sektoru, kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	Dežurne službe: operativno komunikacioni centar (OKC), dežurne službe u centrima bezbjednosti, dežurne službe u odjeljenjima bezbjednosti i dežurne službe u stanicama jedinica policije
4. Demonstrira davanje naloga i uputstava prilikom razjašnjavanja događaja, asistiranje patrolama policije na mjestu događaja i obezbjeđenje povratne informacije sa mjesta izvršenja događaja, kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira pružanje pomoći (asistencija) u izvršenjima odluka državnih i drugih organa, kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	
6. Demonstrira postupak i taktiku pregleda i pretresa lica, vozila, prostorija i terena, kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	
7. Demonstrira sprovođenje radnji prilikom dovođenja lica u službene prostorije i mjera u cilju sprečavanja narušavanja javnog reda i mira i uspostavljanja narušenog javnog reda i mira, kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	Radnje: provjera podataka o licu koje se dovodi u službene prostorije, dolazak na naznačenu adresu lica, utvrđivanje identiteta i dovođenje lica do službenih prostorija Mjere: preventivne i represivne, davanje upozorenja, upotreba sredstava prinude, sačinjavanje prekršajnih naloga, sastavljanje prekršajnih prijava i dr.
8. Demonstrira postupak obezbjeđenja mjesta izvršenja prekršaja ili krivičnog djela i zaštitu materijalnih tragova, kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	
9. Demonstrira sprovođenje poslova policije u lokalnoj zajednici, na konkretnom primjeru	Poslovi: davanje uputstva građanima na ulici, upućivanje građana na odgovarajuće javne službe, provjera situacije kod male djece, pružanje pomoći u

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši poslove na pozoričkom i patrolnom reonu, dežurnoj službi i bezbjednosnom sektoru, kao i pružanje pomoći u izvršenjima odluka državnih i drugih organa	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	zaštiti određenim osobama, prenošenje hitnih poruka, upoznavanje građana sa programom rada policije i dr.
10. Sačini pismena u vezi obavljanja policijskih poslova, na konkretnom primjeru	Pismena: patrolni list, službena zabilješka, izvještaji, potvrda o privremeno oduzetim predmetima, prekršajna prijava, krivična prijava i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1. Za kriterijume od 2 do 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Poslovi na pozoričkom i patrolnom reonu - Dežurna služba - Bezbjednosni sektor - Pružanje pomoći (asistencije) u izvršenjima odluka državnih i drugih organa 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši obezbjeđivanje zadržanih lica i lica lišenih sloboda	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni zakonski osnov za zadržavanje lica ili lišenje slobode u prostorijama nadležnog organa	
2. Objasni prava lica koje je lišeno slobode, odnosno zadržano u službenim prostorijama Uprave policije	Prava: pravo na advokata, pravo na ćutanje, pravo na obavještanje porodice, pravo na obavještanje konzulata (ako je strani državljanin) i dr.
3. Navede mjere i radnje u cilju sprečavanja bjekstva ili samopovređivanja zadržanih lica ili lica lišenih slobode, kao i sprečavanja napada na policijske službenike	Mjere i radnje: oduzimanje predmeta pogodnih za napad, oduzimanje predmeta pogodnih za bjekstvo, oduzimanje predmeta pogodnih za samopovređivanje, (kaiš, pertle i dr.), sastavljanje potvrde o oduzetim predmetima i dr.
4. Demonstrira postupak pregleda zadržanih lica ili lica lišenih slobode, kao i njihovih stvari, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira oduzimanje predmeta od zadržanih lica ili lica lišenih slobode pogodnih za bjekstvo, samopovređivanje i napad, na konkretnom primjeru	
6. Sastavi pismena i zapisnik o zadržavanju ili lišavanju lica i oduzetim predmetima, na konkretnom primjeru	
7. Demonstrira postupak i način sprovođenja opštih i stručnih mjera zaštite zadržanih ili lica lišenih slobode, na konkretnom primjeru	
8. Demonstrira postupak organizacije pružanja prve pomoći zadržanom ili licu lišenom slobode, na konkretnom primjeru	
9. Demonstrira načine sprovođenja zadržanih lica ili lica lišena slobode do nadležnog organa, na konkretnom primjeru	
10. Popuni sprovednički list, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijume od 4 do 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši obezbjeđivanje zadržanih lica i lica lišenih sloboda	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
- Obezbeđivanje zadržanih lica i lica lišenih sloboda	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni mjere i radnje u cilju odbijanja napada i otklanjanja opasnosti od naoružanog lica	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše opasnosti i vrste prijetnji	Vrste prijetnji: aktivni napadač, zabarikadirano lice, talačka situacija i dr.
2. Objasni taktiku postupanja u situacijama otklanjanja neposredne opasnosti od naoružanog lica u zatvorenom i otvorenom prostoru	
3. Demonstrira taktiku postupanja u situacijama otklanjanja neposredne opasnosti od naoružanog lica u zatvorenom i otvorenom prostoru, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira usvojene tehnike kontrole stresa i taktike pregovaranja na simulacionim vježbama, na konkretnom primjeru	
5. Objasni vrste, značaj, pravilno postavljanje i provjeravanje balističke opreme	Balistička oprema: balistički prsluk sa balističkim pločama, balističke kacige, balistički štitovi, zaštitne naočare i dr.
6. Izvrši pravilno postavljanje i provjeravanje balističke opreme, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 5. Za kriterijume 3, 4 i 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Primjena policijskih ovlašćenja - Upotreba sredstava prinude 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni postupke taktike upada u objekat i otklanjanja neposredne opasnosti u zatvorenom prostoru	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše principe i postupak ulaska u objekat i lišenja slobode lica u zatvorenom prostoru	
2. Demonstrira taktiku ulaska u objekat i lišenje slobode lica, kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	
3. Izradi sadržaj plana postupanja kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	Sadržaj plana postupanja: bezbjednosna procjena, podaci o objektu, podaci o licima protiv kojih se preduzima akcija i dr.
4. Opiše ključne komponente taktike upada u objekat	
5. Demonstrira primjenu taktike upada u objekat, koristeći balističku opremu , kroz simulacione vježbe, na konkretnom primjeru	Balistička oprema: balistički prsluk sa balističkim pločama, balističke kacige, balistički štitovi, zaštitne naočare, hemijska sredstva i dr.
6. Sačini pismena u vezi primjene policijskih ovlaštenja prilikom upada u objekat, na konkretnom primjeru	Pismena: Plan postupanja, patrolni list, službena zabilješka, izvještaji, potvrda o privremeno oduzetim predmetima, prekršajna prijava, krivična prijava i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 4. Za kriterijume 2, 3, 5 i 6 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Taktika upada u objekat	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Policijski poslovi opšte nadležnosti je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Sadržaje je potrebno obrađivati i realizovati uz visok stepen angažovanosti i aktivnosti polaznika i simulaciju konkretnih situacija, uz primjenu metoda kojima se podstiče samostalnost polaznika u izvršavanju konkretnih radnih zadataka. U skladu sa tim moguće je prilikom realizacije nastavne jedinice prilagoditi grupi tempo rada, kontinuitet izvođenja kao i metode. Tokom realizacije modula treba posebnu pažnju usmjeriti na jasno izražavanje polaznika i pravilno korišćenje terminologije koja je opšteprihvaćena iz ove oblasti. Treba podsticati problemsku nastavu kojom se navode polaznici da sami dolaze do zaključaka prilikom rješavanja problema, čime se omogućava povezivanje teorijskih znanja sa praktičnom primjenom. Nastavu je potrebno što je moguće više individualizovati zbog različitog tempa i brzine savladavanja sadržaja i razlika u predznanjima polaznika.
- U okviru ovog modula predviđena je realizacija praktične nastave, koja će pomoći polazniku da bolje savlada nastavnu materiju i da stiče praktične vještine. Praktični dio nastave treba realizovati na poligonu za praktičnu nastavu. Školski poligon treba da bude adekvatno opremljen i da omogući bezbjedan rad polaznika prilikom izvođenja vježbi i radnji. Rad u sportskoj sali, teretani i na školskom poligonu je jedan od načina da se pokaže poznavanje nastavne materije, što zahtijeva optimalno vremensko usklađivanje teorijske obrade nastavnih jedinica i praktičnog rada. Polaznici treba da realizuju praktične vježbe individualno, kada se podstiče samostalni rad.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.
- Prilikom obrade određenih tematskih sadržaja polaznicima se mogu dati problemski zadaci, koje mogu raditi individualno ili u timu.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Dinić B., Oblici delatnosti i način postupanja pripadnika milicije u vršenju službe, Viša škola unutrašnjih poslova, Beograd, 1981.
- Krivokapić V., Kriminalistička taktika, Policijska akademija, Beograd, 1999.
- Stajić Lj.; Stevanović O., Građanski neredi, Policijska akademija, Beograd, 1995.
- Maksimović R.; Todorović U., Kriminalistička tehnika, Policijska akademija, Beograd, 1995.
- Miletić B., Policijsko pravo II, Policijska akademija, Beograd, 2000.
- Perić V., Oblici operativne djelatnosti službe javne sigurnosti, Zagreb, 1987.
- Tmušić V.; Ašanin N.; Konatar Lj., Policijsko pravo, policijski poslovi, ovlašćenja i dužnost - Priručnik, Policijska akademija, Danilovgrad, 2026.
- Zakon o unutrašnjim poslovima; Zakonik o krivičnom postupku; Krivični zakonik; Zakon o prekršajima.
- Zakon o javnom redu i miru; Zakon o javnim okupljanjima, Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama; Zakon o ličnoj karti; Zakon o Oružju.
- Pravilnik o uslovima i načinu pružanja pomoći državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave i pravnim licima u postupku izvršenja njihovih odluka.
- Pravilnik o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova.
- Uputstvo o radu Operativno komunikacionog centra i Dežurnih službi Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Motorno vozilo	1
4.	Intervencijska zaštitna oprema (kaciga sa viziorom, zaštitni prsluk, štitnici za ruke i noge, intervencijski štiti, zaštitna maska (gas maska), rukavice, ručni sprej sa nadražujućim dejstvom, sredstva za vezivanje, službena palica, hemijska sredstva, ručne hemijske bombe, hemijska municija, hemijske puške i pištolji, vatreno oružje i dr.)	po 40
5.	Balistička zaštitna oprema (balistički prsluk sa balističkim pločama, balističke kacige, balistički štitovi, zaštitne naočare, hemijska sredstva i dr.)	po 40

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Specijalno fizičko obrazovanje II
- Engleski jezik u policiji II
- Bezbjednost saobraćaja
- Poslovi granične policije
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata
- Psihologija kriznih situacija
- Saradnja u upravljanju granicama
- Organizovani kriminalitet

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti policijskih poslova opšte nadležnosti, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i

obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)

- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize ponašanja i komunikacije, korišćenje računara za elektronsku i pisanu komunikaciju i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti policijskih poslova opšte nadležnosti, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz edukaciju i diskusiju, izradu projektnih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih sredstava u radu, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka; poštovanje pravila bezbjednosti i zaštite na radu prilikom izvođenja praktičnih vježbi i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti policijskih poslova opšte nadležnosti; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.1.18. POLICIJSKI POSLOVI OBEZBJEĐENJA LIČNOSTI I OBJEKATA**1. Broj časova i kreditna vrijednost:**

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	33		99	132	7

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje neophodnih znanja o poslovima i ovlaštenjima policajca za obezbjeđenje ličnosti i objekata, obezbjeđenju ličnosti i objekata, kao i poslovima zaštite lica i imovine u slučaju vanrednih događaja i situacija. Osposobljavanje za pripremu radnog mjesta, obezbjeđivanje ličnosti, objekata i prostora, kao i sprovođenje mjera zaštite lica i imovine u slučaju vanrednih događaja i situacija. Razvijanje preciznosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, odgovornosti i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Pripremi radno mjesto za obavljanje policijskih poslova obezbjeđenja ličnosti i objekata
2. Sprovede obezbjeđenje štićenih ličnosti
3. Sprovede obezbjeđenje štićenih objekata i prostora
4. Sprovede mjere zaštite lica i imovine u slučaju vanrednih događaja i situacija

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Pripremi radno mjesto za obavljanje policijskih poslova obezbjeđenja ličnosti i objekata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše poslove i ovlašćenja policajca za obezbjeđenje ličnosti i objekata u skladu sa propisima kojima se reguliše oblast i poslovi obezbjeđivanja ličnosti, objekata i prostora i vrste evidencija	<p>Poslovi i ovlašćenja: obezbjeđenje štice ličnosti, obezbjeđivanje štice objekata i prostora, ukazivanje prve pomoći u slučaju povrede štice ličnosti ili lica u štice objektu, djelovanje u slučaju vanrednih događaja i vanrednih situacija, poslovi po učinjenom krivičnom djelu ili prekršaju, upoznavanje sa dnevnim rasporedom i nalogima nadređenih u cilju planiranja aktivnosti i neophodnih resursa za realizaciju policijskih poslova obezbjeđivanja ličnosti i objekata, pregled i ažuriranje dokumentacije i evidencija o stanju na terenu i dr.</p> <p>Propisi: nacionalni (ustav, zakon, podzakonski akti i dr.) i međunarodni (međunarodne konvencije, međunarodna dokumenta o ljudskim pravima i slobodama, međunarodna dokumenta o pravima djeteta, propisi o pravima osjetljivih grupa i propisi o zabrani diskriminacije)</p> <p>Vrste evidencija: evidencija o učinocima prekršaja i krivičnih djela; evidencija o licima za kojima se traga; evidencija o licima za koje je sproveden postupak utvrđivanja identiteta; evidencija o operativnim informacijama; evidencija o licima prema kojima su preduzete mjere tajnog nadzora; evidencija o rezultatima DNK analize; evidencija o događajima; evidencija o licima kojima je po bilo kom osnovu ograničena ili oduzeta sloboda; evidencija o pritužbama lica; evidencija o upotrijebljenim sredstvima prinude; evidencija o fotografisanim licima; evidencija o privremeno oduzetim, izgubljenim i nađenim predmetima; evidencija o kriminalističko-obavještajnim podacima, terorizmu i međunarodnom organizovanom kriminalu; evidencija o mjerama preduzetim u skladu sa zakonom kojim se uređuje krivični postupak; evidencija o video i audio zapisima i dr.</p>
2. Objasni elemente plana za obavljanje radnih zadataka i postupke prilikom preuzimanja dužnosti	<p>Postupci: upoznavanje sa dnevnim rasporedom i nalogima nadređenih, pregled i ažuriranje dokumentacije i evidencije o stanju na terenu, upoznavanje sa dokumentacijom, dnevnim zaduženjima i uputstvima za rad opreme, uređaja i sredstava koja se koristi u radu</p>
3. Izradi plan za realizaciju policijskih poslova obezbjeđivanja ličnosti, objekata i prostora	

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Pripremi radno mjesto za obavljanje policijskih poslova obezbjeđenja ličnosti i objekata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
4. Demonstrira upotrebu uređaje, opreme i sredstva koja koristi prilikom obavljanja policijskih poslova obezbjeđivanja ličnosti i objekata	Uređaji, oprema i sredstva: ručni sprej sa nadražujućim dejstvom, službena palica, sredstva za vezivanje, specijalna vozila, službeni psi, službeni konji, sredstva za zaprečavanje, uređaji za izbacivanje mlazeva vode, hemijska sredstva, posebne vrste oružja i eksplozivnih sredstava, vatreno oružje, sredstva veze, balistička i zaštitna oprema, posebna motorna vozila i dr.
5. Demonstrira postupke i mjere za zaštitu i zdravlje na radu i zaštitu okoline prilikom obavljanja policijskih poslova obezbjeđenja ličnosti i objekata, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume od 3 do 5 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Državni organi koji se bave poslovima bezbjednosti i njihova organizaciona struktura - Poslovi i ovlašćenja policajca za obezbjeđivanje ličnosti i objekata - Plan obezbjeđenja ličnosti i objekata - Uređaji, oprema i sredstva koja koristi prilikom obavljanja policijskih poslova obezbjeđivanja ličnosti i objekata - Zaštita i zdravlje na radu i zaštita okoline 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Sprovede obezbjeđenje šticehnih ličnosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede domaće i strane šticehne ličnosti u skladu sa propisima i način odricanja od zaštite bezbjednosti lica koje ima status šticehne ličnosti, kao i obaveze prema šticehnoj ličnosti po prestanku funkcije	<p>Domaće šticehne ličnosti: predsjednik Crne Gore, predsjednik Skupštine, predsjednik Vlade, potpredsjednik Vlade za bezbjednost, ministar pravde, ministar unutrašnjih poslova, ministar vanjskih poslova, vrhovni državni tužilac, glavni specijalni tužilac, predsjednik Vrhovnog suda, direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost i direktor Uprave policije</p> <p>Strane šticehne ličnosti: šef strane države, predsjednik parlamenta strane države, predsjednik vlade strane države, predstavnik međunarodnih organizacija, ministri unutrašnjih poslova, odbrane i vanjskih poslova, ostale ličnosti i delegacije ako imaju status šticehne ličnosti.</p>
2. Objasni obavezne elemente plana za obezbjeđenje šticehne ličnosti	<p>Elementi plana: formiranje tima, profil šticehne ličnosti, sistem komunikacije tokom obezbjeđivanja šticehne ličnosti, prethodni obilazak, vrijeme boravka šticehne ličnosti u objektima, trasa puta prilikom prevoza i kretanja pješke, pojavljivanje šticehne ličnosti u javnosti, reakcija na incident, evakuacije šticehne ličnosti u slučaju napada ili vanrednih okolnosti, vremenska dinamika, analiza, izvještaj i dr.</p>
3. Izradi plan obezbjeđenja šticehne ličnosti u skladu sa procenom bezbjednosne situacije i potencijalnim rizicima u odnosu na prikupljene informacije	<p>Rizici: fizički (napad vatrenim oružjem, napad hladnim oružjem, fizički kontakt, eksplozivne naprave i dr.); psihološki i medijski (verbalne provokacije, medijske manipulacije, lažne prijetnje i dr.); logistički (zagušenje rute, kašnjenje pratnje, tehnički kvarovi i dr.); bezbjednosni propusti (neovlašćeni pristup, nedovoljna kontrola okruženja, neadekvatna reakcija tima i dr.); sajber (praćenje lokacije, hakerski napad, lažni nalozi i dezinformacije) i dr.</p> <p>Prikupljene Informacije: prohodnost puteva, saobraćajne gužve i saobraćajne nezgode, radovi na putevima, razne pojave koje mogu uticati na bezbjednost šticehne ličnosti, dnevni događaji na teritoriji države, prisustvo operativno interesantnih lica i dr.</p>
4. Demonstrira fizičko obezbjeđenje šticehne ličnosti u različitim situacijama i mjere koje se preduzimaju radi izbjegavanja neprihvatljivih rizika i prijetnji po bezbjednost šticehne ličnosti, na konkretnom primjeru	<p>Različite situacije: prilikom ulaska i izlaska iz objekta, vozila i vozila javnog prevoza; tokom boravka u objektima; prilikom kretanja pješke; prilikom prisustva na javnim mjestima i događajima; tokom boravka u inostranstvu; prilikom prevoza šticehne ličnosti posebnim vozilom; prilikom upotrebe sredstava prinude u slučaju napada na šticehnu ličnost, u skladu sa ovlašćenjima i zakonom; prilikom legitimisanja i bezbjednosne kontrole/</p>

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Sprovede obezbjeđenje šticeenih ličnosti	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	<p>provjere lica koja se kreću u neposrednoj blizini šticeene ličnosti ili objekta u kom šticeena ličnost boravi</p> <p>Mjere: promjena ruta putovanja, promjena mjesta boravka i dr.</p>
5. Objasni način vršenja procjene ugroženosti šticeene ličnosti i mogućnosti preduzimanja odgovarajućih mjera i radnji u slučaju vršenja prekršaja, krivičnih djela i drugih inkriminiranih djela u neposrednoj blizini šticeene ličnosti	
6. Izvrši procjenu ugroženosti šticeene ličnosti i mogućnosti preduzimanja odgovarajućih mjera i radnji, na konkretnom primjeru	
7. Demonstrira odgovarajuće mjere i radnje u slučaju vršenja prekršaja, krivičnih djela i drugih inkriminiranih djela u neposrednoj blizini šticeene ličnosti	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
<p>U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1, 2 i 5. Za kriterijume 3, 4, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.</p>	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Propisi koji regulišu oblast šticeenih ličnosti - Plan za obezbjeđenje šticeene ličnosti - Obezbjeđenje šticeene ličnosti 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Sprovede obezbjeđenje šticehnih objekata i prostora	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojasnjenje označenih pojmova)
1. Navede šticehne objekte u skladu sa propisima	Šticehni objekti: objekti državne uprave; objekti u kojima rade i žive ličnosti pod mjerama zaštite shodno Odluci o odredivanju ličnosti: objekti i prostor koje obezbjeđuje Uprava policije; diplomatsko-konzularna predstavništva stranih država u Crnoj Gori i njihove rezidencije; misije međunarodnih organizacija u Crnoj Gori i objekti na osnovu bezbjednosne procjene stepena ugroženosti i drugih podataka i saznanja iz nadležnosti Uprave policije, a shodno Odluci o odredivanju ličnosti, objekata i prostora koje obezbjeđuje Uprava policije
2. Prikupi informacije u odnosu na bezbjednost šticehnihi objekata i prostora, u skladu sa ovlašćenjima i zakonom, na konkretnom primjeru	Informacije: informacije u vezi bezbjednosti šticehnih objekata i prostora, kroz kontakte sa operativnim vezama u državi i inostranstvu, kao i na druge načine propisane zakonom, sa težištem na informacije o licima koja mogu ugroziti bezbjednost šticehnih objekata i prostora; informacije o oblicima i izvorima ugrožavanja bezbjednosti; informacije o pojavama; informacije o događajima; informacije o načinima praćenja namjera, planova i metoda djelovanja subjekata koji na bilo koji način mogu ugroziti bezbjednost šticehnih objekata i prostora i dr.
3. Objasni elemente plana obezbjeđivanja šticehnog objekta i prostora	
4. Izvrši bezbjednosne kontrole šticehnog objekta, prostora i imovine, u skladu sa planom obezbjeđivanja, ovlašćenjima i zakonom korišćenjem odgovarajućih tehničkih uređaja kroz različite postupke , na konkretnom primjeru	Bezbjednosne kontrole: kontrola neposrednim obilaskom; kontrola ulaska i izlaska lica i vozila iz šticehnog objekta i prostora, njihovo legitimisanje, evidentiranje i kontrola njihovog prtljaga i stvari; neposredna kontrola i kontrola putem savremenih tehničkih uređaja i opreme za pregled; neposredni obilazak i kontrola bezbjednosti šticehnog objekta i prostora; redovna kontrola šticehnog objekta, prostora i parkinga i postupak davanja usmenog upozorenja o udaljavanju Tehnički uređaji: detektori metala, rentgeni, skeneri, alarmni sistemi, video nadzor i dr. Postupci: postupak kontrole parkiranja u neposrednoj blizini šticehnog objekta i prostora; postupak redovne kontrole šticehnog objekta i neposrednog okruženja; postupak sprečavanja neovlašćenog iznošenja stvari, opreme i sredstava od strane zaposlenih ili trećih lica; postupak legitimisanja i bezbjednosne kontrole/ provjere lica koja se kreću u neposrednoj blizini šticehnog objekta, u skladu sa procjenom i postupak davanja usmenog

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Sprovede obezbjeđenje šticehnih objekata i prostora	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
	upozorenja i naredjenja o udaljenju iz šticehnog objekta i prostora
5. Navede zakonske odredbe koje regulišu korišćenje sistema za video nadzor i distribuciju snimljenog materijala	
6. Objasni namjenu sistema za tehničko bezbjednosnu zaštitu, postupak korišćenja sistema i kontrolu ispravnosti rada alarmnih sistema i drugih uređaja sistema tehničko bezbjednosne zaštite	
7. Izvrši bezbjednosnu kontrolu šticehnog objekta i prostora koristeći sistem tehničko bezbjednosne zaštite, na konkretnom primjeru	
8. Objasni moguće oblike ugrožavanja šticehnog objekta i prostora, lica koja se nalaze u šticehnom objektu i prostoru i postupke preduzimanja neophodnih mjera i radnji radi izbjegavanja rizika, prijetnji i ugrožavanja bezbjednosti šticehnog objekta	Mjere i radnje: primjena policijskih ovlašćenja i sredstava prinude, prekidanje javnog skupa, davanje upozorenja, izdavanje naredbi, evakuacija i dr.
9. Demonstrira intervencije u slučaju protivpravnog, neposrednog i istovremenog napada na šticehni objekat, lica u objektu i prostoru ili sebe primjenjujući sredstva prinude, u skladu sa ovlašćenjima i zakonom, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijum 1, 3, 5, 6 i 8. Za kriterijume 2, 4, 7 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Propisi kojima se definišu šticehni objekti - Prikupljanje informacija u odnosu na bezbjednost šticehnih objekata i prostora 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Sprovede mjere zaštite lica i imovine u slučaju vanrednih događaja i situacija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni sadržaj plana obezbjeđenja šticeenih ličnosti, objekata i prostora u slučaju nastanka vanrednih događaja i značaj pravovremenog dojavljivanja i uzbunjivanja prisutnih u šticeenom objektu i prostoru	Vanredni događaji: poplave, zemljotresi, eksplozije, isticanje gasa, olujno nevrijeme i dr.
2. Demonstrira uzbunjivanje u slučaju vanrednih događaja kada je ugrožena bezbjednost šticeene ličnosti, šticeenog objekta i prostora i drugih lica u okviru šticeenog objekta i prostora, na konkretnom primjeru	Uzbunjivanje u slučaju vanrednih događaja: uzbunjivanja prisutnih u šticeenom objektu; uključivanje ručnog javljača požara, sirene ili zvona; uzbunjivanje glasom i dr.
3. Demonstrira izvlačenje šticeene ličnosti ili lica u šticeenom objektu i prostoru u slučaju vanrednih događaja u skladu sa planom za evakuaciju , na konkretnom primjeru	Plan za evakuaciju: postupak održavanja prohodnosti komunikacija (ulazi, izlazi, hodnici, stepeništa i dr.); postupak održavanja prohodnosti prilaza šticeenom objektu i prostoru za vozila hitnih službi (služba zaštite i spašavanja, hitna medicinska pomoć i policija); procedure evakuacije šticeene ličnosti i drugih lica iz šticeenog objekta i prostora; mjere koje se preduzimaju u cilju održavanja reda i sprečavanja panike tokom evakuacije iz šticeenog objekta i prostora i dr.
4. Definiše gorenje i požar, kao i osnovne uslove za nastajanje gorenja (požara)	Uslovi: prisustvo gorive materije, kiseonika i toplote
5. Navede opasnosti prilikom razvoja požara u zatvorenom prostoru i osnovna sredstva za gašenje , njihove karakteristike i mjere lične zaštite	Opasnosti: otrovni gasovi, toplota, električna energija, urušavanje objekata, plameni udari, eksplozije, panika i dr. Sredstva za gašenje: voda, prah, ugljendioksid, priručna sredstva i dr.
6. Demonstrira prijavljivanje nastanka požara dežurnoj službi i drugim nadležnim službama, linijom obavještanja u skladu sa odgovarajućom procedurom, na konkretnom primjeru	Prijavljivanje nastanka požara: postupak prilikom uočavanja ili dobijanja saznanja o nastalom požaru u šticeenom objektu i prostoru, potrebne informacije koje treba da saopšti nadležnim sužbama prilikom prijavljivanja požara u šticeenom objektu i prostoru, tačna adresa, dio objekta gdje je nastao požar i koji je zahvaćen požarom, ima li povrijeđenih ili ugroženih osoba, postoje li dodatne opasnosti-prisustvo plinskih boca ili drugih opasnosti, identitet lica koje vrši dojavu i dr.
7. Demonstrira postupke gašenje požara odgovarajućim sredstvima, opremom i uređajima za gašenje požara i mjere za sprečavanje širenja	Sredstva, oprema i uređaji: aparati za početno gašenje požara, hidrantska mreža, priručna sredstva- čebad, pijesak, kante, lopate i dr.

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Sprovede mjere zaštite lica i imovine u slučaju vanrednih događaja i situacija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
požara vodeći računa o mjerama lične zaštite, na konkretnom primjeru	Mjere za sprečavanje širenja požara: isključivanje električne energije, zatvaranje prostorija u kojima je izbio požar, zatvaranje dovoda goriva ili gasa, uklanjanje zapaljivih materija i stvari i dr.
8. Objasni zakonske uslove za zadržavanje lica, privremenog ograničenja slobode kretanja i lišavanja slobode počinitelaca zatečenih u izvršenju prekršaja ili krivičnog djela koji su učinjeni na štetu šticećenih ličnosti ili lica u šticećenom objektu i prostoru	
9. Demonstrira postupak zadržavanja, privremenog ograničenja slobode kretanja i lišavanja slobode počinioca prekršaja ili krivičnih djela na štetu šticećenih ličnosti ili lica u šticećenom objektu i prostoru, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 4, 5 i 8. Za kriterijume 2, 3, 6, 7 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Zaštita lica i imovine u slučaju vanrednih događaja i situacija	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Sadržaje je potrebno obrađivati i realizovati uz visok stepen angažovanosti i aktivnosti polaznika i korišćenjem simulacija konkretnih situacija, uz primjenu metoda kojima se podstiče samostalnost polaznika u izvršavanju konkretnih radnih zadataka. U skladu sa tim moguće je prilikom realizacije nastavne jedinice prilagoditi grupi tempo rada, kontinuitet izvođenja kao i metode. Tokom realizacije modula treba posebnu pažnju usmjeriti na jasno izražavanje polaznika i pravilno korišćenje terminologije koja je opšteprihvaćena iz ove oblasti. Kroz obradu pojedinih tema, polaznicima treba skrenuti pažnju na razvojne karakteristike mladih ljudi i njihovom pristupu. Treba podsticati problemsku nastavu i navoditi polaznike da sami dolaze do zaključaka prilikom rješavanja problema, čime se omogućava povezivanje teorijskih znanja sa praktičnom primjenom. Nastavu je potrebno što je moguće više individualizovati zbog različitog tempa i brzine savladavanja sadržaja i razlika u predznanjima polaznika.
- Praktičnu nastavu realizovati uz primjenu odgovarajućih nastavnih metoda, simulacijom stvarnih situacija koje imaju problemski karakter sa težištem na rješavanju problema u skladu sa naučenim teorijskim sadržajem i zakonima. Praktična obuka treba da omogući dalji napredak u razvoju znanja, vještina i stavova polaznika. Praktična obuka kod poslodavca, u područni jedinicama Uprave policije, je segment praktične nastave i sprovodi se u četvrtom kvalifikacionom periodu, nakon završetka teorijske i praktične obuke na Policijskoj akademiji. Treba da omogući da se polaznici nakon stečenih znanja i vještina na Policijskoj akademiji detaljnije upoznaju sa poslovima koji se obavljaju u organizacionim jedinicama Uprave policije uz postepeno uvođenje u organizaciju i način rada policijskih poslova, počevši od početnog upoznavanja sa organizacijom i radom, bezbjednosnom problematikom, radom određenih organizacionih jedinica, sve do neposrednog rada na konkretnim zadacima.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstakne polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Moračanin Z.; Jahić J., „Bliska zaštita VIP ličnosti“, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2015.
- Zakoni: Zakon o unutrašnjim poslovima, Krivični zakonik, Zakonik o krivičnom postupku, Zakon o javnom redu i miru, Zakon o prekršajima i zakon o oružju.
- Pravilnik o načinu vršenja policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova.
- Bečka konvencija o diplomatskim odnosima.
- Bečka konvencija o konzularnim poslovima.
- Odluka o određivanju ličnosti objekata i prostora koje obezbjeđuje Uprava policije.
- Uputstvo o sadržaju mjera i stepenima zaštite ličnosti, objekata i prostora koje obezbjeđuje Uprava policije.
- Plan obezbjeđenja štice ličnosti i objekata.
- CPT preporuke.
- Instrukcija o postupanju prema licima lišenim slobode i zadržanim licima.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	16
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
3.	Motorno vozilo	3
4.	Štampač	1
5.	Tehnička sredstva za komunikaciju (radio veza i druga sredstva komunikacije)	1
6.	Tehnički uređaji i oprema za pregled i kontrolu lica, vozila, stvari i prtljaga (metal detektori i drugi uređaji za detekciju, tehnička sredstva za video nadzor, monitoring, sredstva za uzbunjivanje, kontrola pristupa-kartice, šifre, biometrija, detektori pokreta, interfon sistemi, sigurnosne brave, rešetke na prozorima, sigurnosna vrata, sefovi i dr.)	po 5
7.	Sredstva protivpožarne zaštite i zaštite na radu (različite vrste PP aparata - ručni aparat-prah, CO ₂ , pjena, voda, zidni hidrant, spoljašnji hidrant, prah, naprtnjače, protiv požarni alarm, detektori dima i toplote, ručni javljači požara, instalacije i sistemi-Sprinkler sistemi, Stabilni sistem za gašenje požara, protivpožarna vrata, signalizacija za izlazak u slučaju opasnosti, protivpožarne stepenice, zaštitne rukavice, zaštitna odijela, zaštitne kacige, zaštitna obuća, zaštita za sluh, zaštitna maska i druga sredstva za gašenje požara i dr.)	po 5
8.	Sredstva prinude (službena palica, lisice, suzavac, elektrošoker, pištolj, automatsko oružje, biber sprej i dr.)	po 28
9.	Sredstva za pružanje prve pomoći (sterilne gaze-komprese, zavoji (elastični i obični), flasteri, hanzaplast - flaster u traci, trokutasta marama, vata, alkohol, hidrogen, jod, antiseptičke marame, makaze, pinceta, sigurnosne igle, termometar, rukavice za jednokratnu upotrebu, elastični zavoj za uganuće, folija za utopljanje, zaštitna maska za vještačko disanje, aparat za mjerenje pritiska, priručna sredstva za imobilizaciju i dr.)	po 28

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Specijalno fizičko obrazovanje II
- Engleski jezik u policiji II
- Bezbjednost saobraćaja
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi opšte nadležnosti

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti policijskih poslova obezbjeđenja ličnosti i objekata, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize ponašanja i komunikacije, korišćenje računara za elektronsku i pisanu komunikaciju i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti policijskih poslova obezbjeđenja ličnosti i objekata, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz edukaciju i diskusiju, izradu projektnih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih sredstava u radu, pravilnim odlaganjem otpada nakon izvedenih praktičnih zadataka; poštovanje pravila bezbjednosti i zaštite na radu prilikom izvođenja praktičnih vježbi i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje praktičnih zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti policijskih poslova obezbjeđenja ličnosti i objekata; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2. IZBORNI MODULI

3.2.1. MALOLJETNIČKA DELINKVENCIJA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	72			72	3

2. Cilj modula:

- Sticanje teorijskih znanja o uzrocima maloljetničke delinkvencije, položaju maloljetnika kroz istorijska razdoblja i njihovom sadašnjem statusu u različitim državama, obimu i vrstama krivičnih djela, kao i krivično-pravnim mjerama koje se primjenjuju prema maloljetnim licima počiniocima krivičnih djela. Razvijanje kritičkog mišljenja, analitičkog pristupa i sposobnosti komparativnog sagledavanja položaja maloljetnika i društvenih odgovora na maloljetničku delinkvenciju.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje uzroke maloljetničke delinkvencije
2. Analizira položaj maloljetnika kroz istorijska razdoblja i njihov sadašnji status u različitim državama
3. Identifikuje obim i vrste krivičnih djela izvršenih od strane maloljetnih lica
4. Analizira krivično-pravne mjere koje se primjenjuju prema maloljetnim licima počiniocima krivičnih djela

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje uzroke maloljetničke delinkvencije	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Definiše maloljetničku delinkvenciju u skladu sa stručnom i zakonskom terminologijom	
2. Navede uzroke maloljetničke delinkvencije	Uzroci: porodični faktori, socijalni faktori, individualne karakteristike, školski faktori, društveno okruženje i dr.
3. Klasifikuje faktore rizika i zaštitne faktore na razvoj delinkventnog ponašanja	
4. Objasni uticaj porodičnog okruženja na razvoj delinkventnog ponašanja	
5. Objasni uticaj vršnjačkih grupa i društvenog okruženja na razvoj delinkventnog ponašanja	
6. Objasni uticaj delinkvencije na uspjeh u školi i probleme u ponašanju	
7. Obrazloži međusobnu povezanost različitih faktora rizika na delinkventno ponašanje	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Predmet i zadaci maloljetničke delinkvencije - Mikrosocijalni i makrosocijalni faktori kriminaliteta 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Analizira položaj maloljetnika kroz istorijska razdoblja i njihov sadašnji status u različitim državama	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni istorijski razvoj krivično-pravnog položaja maloljetnika	
2. Opiše položaj maloljetnika kroz istorijska razdoblja	Istorijska razdoblja: Stari vijek, Srednji vijek, XIX i XX vijek
3. Objasni krivično-pravni položaj maloljetnika u zakonodavstvu stranih država	Države: Francuska, Njemačka, Engleska, Rusija, Turska, Švedska, SAD i dr.
4. Objasni krivično-pravni položaj maloljetnika u Crnoj Gori kroz istorijsko razdoblje	
5. Objasni uticaj savremenih mjera prema maloljetnicima na suzbijanje maloljetničke delikvencije	Mjere: alternativne sankcije, institucionalni tretman i dr.
6. Objasni sličnosti i razlike između nacionalnog zakonodavstva i međunarodnih standarda	
7. Obrazloži položaj maloljetnika u savremenom dobu u odnosu na ranija istorijska razdoblja	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Uporedni pregled položaja maloljetnika u stranom zakonodavstvu - Položaj maloljetnika u Crnoj Gori - Krivično pravni tretmani maloljetnika u Crnoj Gori - Uticaj vaspitnih mjera prema maloljetnicima 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje obim i vrste krivičnih djela izvršenih od strane maloljetnih lica	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni opšti prikaz kriminaliteta maloljetnika	
2. Opiše fenomenološke karakteristike krvnih delikata maloljetnika	
3. Opiše fenomenološke karakteristike maloljetnih izvršilaca krvnih delikata	
4. Objasni etiološke teorije o kriminalitetu maloljetnika	Teorije: antropološka, biološka, psihološka, psihopatološka, sociološka i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Fenomenologija krvnih delikata učinjenih od starne maloljetnih lica - Uzroci kriminalnog ponašanja maloljetnih lica (povratnika) 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da	
Analizira krivično-pravne mjere koje se primjenjuju prema maloljetnim licima počiniocima krivičnih djela	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede vrste krivično-pravnih mjera prema maloljetnicima počiniocima krivičnih djela	
2. Objasni svrhu i principe kažnjavanja maloljetnih počinilaca krivičnih djela	
3. Objasni vaspitne mjere, kazne za maloljetnike i alternativne sankcije kao krivično-pravne mjere koje se primjenjuju prema maloljetnim licima počiniocima krivičnih djela	
4. Objasni zakonske uslove za izricanje pojedinih krivično-pravnih mjera prema maloljetnim licima počiniocima krivičnih djela	
5. Objasni primjenu zakonskih normi, prema maloljetnim licima počiniocima krivičnih djela, na konkretnim primjerima studija slučaja	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
- Primjena Krivičnog zakonika Crne Gore u sprečavanju i suzbijanju kriminaliteta	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Maloljetnička delinkvencija je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih znanja iz ove oblasti. Prilikom realizacije ovog modula, polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalan i timski rad.
- Prilikom određenih sadržaja treba koristiti simulaciju konkretnih studija slučaja kako bi se polaznicima približila određena nastavna materija. Preporučljivo je da analize primjera studije slučaja polaznici usmeno prezentuju, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim polaznicima i nastavnikom. Polaznici mogu sami da obrade odgovarajuće teme u vidu seminarskog ili projektnog zadatka. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu određenog sadržaja ili problema, polaznici treba da pokažu sposobnost da na pravilan način prikupе informacije iz relevantne literature i drugih izvora i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu. Tokom prezentacije polaznici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Vručinić Ž., Maloljetnička delinkvencija, Fakultet bezbjednosnih nauka, Fakultet u Banja Luci, 2021.
- Macanović N. i saradnici, Maloljetnička delinkvencija – prevencija i resocijalizacija, Udruženje nastavnika i saradnika Univerziteta u Banja Luci, 2022.
- Kovačević M. i saradnici, Delinkvencija djece i maloljetnika: prevencija i društvena reakcija, Univerzitet u Beogradu - Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju (ICF), 2024.
- Dr. Marković T., Maloljetnička delinkvencija i njeno suzbijanje, Stručna biblioteka službe javne bezbjednosti, Beograd, 1973.
- Dr. Golubović V., Krvni delikti maloljetnika u Crnoj Gori, Oktoih, Podgorica, 2000.
- Prof. dr. Uzelac S., Prvi kontakti sa maloljetnikom, Edukacijsko rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, (Save the Children UK, Program u Crnoj Gori), Podgorica, 2005.
- Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Štampač	1
4.	Video sadržaji	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.

- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU
- Osnove prava i državnog uređenja
- Krivično pravo i rad policije u izviđaju
- Kriminalistika i kriminologija
- Policijski poslovi i ovlaštenja
- Policijska psihologija i taktička komunikacija
- Engleski jezik u policiji I

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti maloljetničke delikvencije, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti maloljetničke delikvencije prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti maloljetničke delikvencije na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize mjera izrečenih maloljetnim delikventima i različitih primjera studije slučaja iz oblasti maloljetnička delikvencija i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti maloljetničke delikvencije, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)

- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti maloljetničke delikvencije; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.2. MEHANIZMI CIVILNE ZAŠTITE EU

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	72			72	3

2. Cilj modula:

- Sticanje neophodnih znanja o osnovama, pravnom okviru, institucijama, operativnim tijelima i mehanizmima, osnovnim komponentama i funkcijama, kao i glavnim mjerama i zadacima u cilju otklanjanja prijetnji u vanrednim i kriznim situacijama. Razvijanje preciznosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, timskog duha, odgovornosti i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje institucionalnu strukturu EU za upravljanje u vanrednim i kriznim situacijama
2. Identifikuje institucije, operativna tijela i mehanizme saradnje u sistemu civilne zaštite EU
3. Identifikuje osnovne komponente i funkcije sistema civilne zaštite
4. Identifikuje glavne mjere i zadatke u cilju otklanjanja prijetnji u vanrednim i kriznim situacijama

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje institucionalnu strukturu EU za upravljanje u vanrednim i kriznim situacijama	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše istorijat nastanka i uspostavljanje organizacione strukture sistema civilne zaštite u Crnoj Gori i Evropskoj uniji (EU)	Sistemi civilne zaštite: Ministarstvo unutrašnjih poslova, direktorat za zaštitu i spašavanje, opštinske jedinice, specijalističke jedinice i dr.
2. Objasni mehanizme civilne zaštite EU	Mehanizmi: instrumenti pomoći i solidarnosti u EU; koordinacija nacionalnih kontakt tačaka i odgovornost država članica; multi sektorska saradnja: zdravstvena zaštita, zaštita životne sredine, energetska stabilnost, održavanje kritične infrastrukture i dr.
3. Opiše položaj Crne Gore u mehanizmu civilne zaštite EU	
4. Objasni odnos civilne zaštite EU i međunarodnih organizacija u kriznim situacijama	Međunarodne organizacije: UN, OCHA, NATO, IFRC, Frontex, Europol, ECHO i dr.
5. Opiše studije slučaja u kriznim situacijama	Studije slučaja: Poplave 2014, COVID-19, požari 2021 i 2023, klizišta i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Sistemi civilne zaštite u Crnoj Gori i Evropskoj uniji - Mehanizmi civilne zaštite EU - Međunarodne organizacije u kriznim situacijama 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje institucije, operativna tijela i mehanizme saradnje u sistemu civilne zaštite EU	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše glavne institucije i operativna tijela civilne zaštite Evropske unije	Institucije i operativna tijela: generalni direktorat za evropsku civilnu zaštitu, koordinacioni centar za odgovor na hitne situacije i dr.
2. Opiše mehanizme saradnje i integraciju resursa civilne zaštite EU	Mehanizmi saradnje: evropski fond civilne zaštite, mehanizam civilne zaštite EU, zajednički komunikacioni informacioni sistem i dr.
3. Opiše alate za prevenciju i jačanje dugoročne otpornosti civilne zaštite EU	Alati: sistem za rano upozoravanje, mreža znanja o civilnoj zaštiti i dr.
4. Objasni finansiranje strateških rezervi i resursa civilne zaštite EU	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Institucije i operativna tijela civilne zaštite EU - Mehanizmi saradnje civilne zaštite EU 	

**Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da
Identifikuje osnovne komponente i funkcije sistema civilne zaštite**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše osnovne funkcije sistema civilne zaštite	Civilna zaštita: zaštite i spašavanja ljudi, zaštita materijalnih i kulturnih dobara, zaštita od tehničko-tehnoloških nesreća i dr.
2. Objasni glavne zadatke djelovanja sistema civilne zaštite	Glavni zadaci: planiranje i preventiva, operativno djelovanje, evakuacija, pružanje prve pomoći, spašavanje iz ruševina i dr.
3. Opiše ključne stubove koji omogućavaju funkcionisanje sistema civilne zaštite	Ključni stubovi: štabovi za rukovođenje i koordinaciju, operativne jedinice, vatrogasci, timovi za rad na vodi, aktiviranje sistema 112 i dr.
4. Opiše zadatke specijalističkih i specijalizovanih dobrovoljnih jedinica civilne zaštite	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4.

Predložene teme

- Sistemi civilne zaštite

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje glavne mjere i zadatke u cilju otklanjanja prijetnji u vanrednim i kriznim situacijama	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni značaj mjera i radnji u cilju otklanjanja prijetnji u vanrednim i kriznim situacijama	
2. Objasni značaj premještanja građana iz ugroženih područja u sigurne objekte u vanrednim i kriznim situacijama	
3. Opiše mjere zaštite od požara i poplava i asanaciju terena nakon vanrednih i kriznih situacija	Mjere zaštite od požara i poplava: redovno održavanje električnih instalacija, održavanje i tehnička kontrola opreme za gašenje, uređenje terena i dr.
4. Objasni značaj osmatranja i obavješćavanja u cilju pravovremenog upozoravanja javnosti na nadolazeće opasnosti u vanrednim i kriznim situacijama	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4.	
Predložene teme	
- Upravljanje u vanrednim i kriznim situacijama	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Mehanizmi civilne zaštite EU je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih znanja iz ove oblasti. Sadržaje je potrebno obrađivati i realizovati uz visok stepen angažovanosti i aktivnosti polaznika, uz primjenu metoda kojima se podstiče samostalnost polaznika u izvršavanju konkretnih radnih zadataka. U skladu sa tim moguće je prilikom realizacije predviđenog gradiva prilagoditi grupi tempo rada, kontinuitet izvođenja kao i metode.
- Tokom realizacije modula treba posebnu pažnju usmjeriti na jasno izražavanje polaznika i pravilno korišćenje terminologije koja je opšteprihvaćena iz ove oblasti. Podsticati problemsku nastavu u kojoj treba navoditi polaznike da sami dolaze do zaključaka. Nastavu je potrebno što je moguće više individualizovati zbog različitog tempa i brzine savladavanja sadržaja i razlika u predznanjima polaznika. Prilikom obrade određenih tematskih sadržaja polaznicima se mogu dati problemski zadaci, koje mogu raditi individualno ili u timu.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Cvetković V., Upravljanje rizikom od katastrofa, Fakultet bezbjednosti Univerziteta u Beogradu, Beograd 2024.
- Keković Z., Upravljanje u kriznim situacijama, Fakultet bezbjednosti Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2012.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Video sadržaji	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU
- Policijska psihologija i taktička komunikacija

- Informaciono-komunikacioni sistemi policije
- Engleski jezik u policiji I

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti civilne zaštite, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje osnovne stručne terminologije na stranom jeziku iz oblasti civilne zaštite; korišćenje relevantnih izvora i priručnika na stranom jeziku u skladu sa potrebama nastave)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize fenomena civilne zaštite, korišćenje računara za elektronsku i pisanu komunikaciju i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti civilne zaštite, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz edukaciju i diskusiju, izradu projektnih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti civilne zaštite, predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.3. PROFILISANJE I ANALIZA PONAŠANJA LICA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
I	18		54	72	3

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa odredbama nacionalnog, EU i međunarodnog zakonodavstva koje se odnosi na poslove profilisanja i analize ponašanja lica, otkrivanja impostor i morfing slučajeva korišćenja dokumenata. Osposobljavanje za primjenu pravila i standarda zakonitog sprovođenja poslova i nadležnosti policije Crne Gore u cilju profilisanja i analize ponašanja lica. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Primijeni metodologiju profilisanja i upoređivanja lica sa fotografijom u dokumentu
2. Utvrdi impostor i morfing slučajeve tokom postupka profilisanja lica
3. Analizira ponašanja lica u cilju otkrivanja izvršilaca i žrtvi trgovine ljudima, kao i lica sklonih ekstremnom nasilju i radikalizmu
4. Primijeni odredbe u vezi sa profilisanjem i analizom ponašanja lica u kontekstu bezbjednosti aerodroma i morskih luka

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni metodologiju profilisanja i upoređivanja lica sa fotografijom u dokumentu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni svrhu profilisanja lica tokom sprovođenja redovnih poslova i zadataka	
2. Opiše ključne karakteristike lica u cilju precizne identifikacije osobe	Karakteristike lica: oblik glave, karakteristike čela, opis obrva; dijelovi, pozicija, udaljenost i otvorenost očiju; uglovi očiju i opis oka u slučaju anomalije; djelovi i opis nosa; djelovi i opis usta; opis brade; opis i djelovi ušiju; bore; posebne individualne karakteristike lica; ožiljci i dr.
3. Objasni pojmove koji se odnose na anatomsku i opštu orijentaciju ili položaj određenih karakteristika lica	Anatomska orijentacija: medijan, medijalno, superiorno, inferiorno, lateralno, posteriorno i anteriorno
4. Objasni trisekcije lica u cilju lakšeg i preciznijeg poređenja lica sa fotografijom	Trisekcija lica: predio čela, predio nosa i predio brade
5. Objasni sistemski pristup od vrha prema dnu lica za poređenje fotografije sa dokumenta i osobe u cilju utvrđivanja morfoloških sličnosti ili razlika	
6. Objasni karakteristike fotografije i njenu upotrebljivost za pouzdanu identifikaciju kod profilisanja	Karakteristike fotografije: osvjetljenje, rezolucija, ugao i dr.
7. Objasni uticaj faktora na promjenu izgleda lica koje se profilise u odnosu na fotografiji	Faktori: starenje, osvjetljenje, ugao profilisanja i dr.
8. Koristi standardne operativne procedure tokom profilisanja lica i fotografije, na konkretnom primjeru	
9. Demonstrira postupak profilisanja lica i fotografije korišćenjem standardnih operativnih procedura, na konkretnom primjeru	
10. Popuni izvještaj o autentičnosti na osnovu prikupljenih dokaza o identitetu lica nakon sprovedenog profilisanja lica i fotografije, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 7. Za kriterijume od 8 do 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni metodologiju profilisanja i upoređivanja lica sa fotografijom u dokumentu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
- Metodologija profilisanja lica	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Utvrđi impostor i morfing slučajeve tokom postupka profilisanja lica	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	
1. Definiše impostor slučaj kao metodu prevare kod utvrđivanja identiteta lica	
2. Demonstrira postupak izdvajanja najmanje tri biometrijske karakteristike koje se ne mogu podudarati na fotografiji i licu u cilju otkrivanja impostor slučajeve, na konkretnom primjeru	
3. Definiše morfing kao metodu prevare kod utvrđivanja identiteta lica	
4. Objasni tehnološki proces digitalnog stapanja dvije fotografije u jednu koja zadržava karakteristike oba lica	
5. Demonstrira postupak otkrivanja slučajeva morfinga vizuelnom identifikacijom specifičnih grešaka , na konkretnom primjeru	Specifične greške: zamućenja (dvostruke linije na rubovima očiju, ušiju ili kose), gubitak teksture (neprirodno glatka koža na prelaznim zonama lica), geometrijske nepravilnosti (asimetrija zjenica ili neprirodne sjene unutar nosnica koje se ne podudaraju sa izvorom svjetlosti) i dr.
6. Sačini izvještaje o otkrivenim slučajevima impostor i morfing, na konkretnom primjeru	
7. Prezentuje analizu da li predloženi dokument pripada osobi, argumentovano obrazlažući sumnju na impostor ili morfing, korišćenjem stručne terminologije, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 3 i 4. Za kriterijume 2, 5, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
- Otkrivanje slučajeva impostor	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Analizira ponašanja lica u cilju otkrivanja izvršilaca i žrtvi trgovine ljudima, kao i lica sklonih ekstremnom nasilju i radikalizmu	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	
1. Opiše profile potencijalnih žrtava trgovine ljudima, sa posebnom pažnjom na djeci i ostale ranjive grupe lica	
2. Opiše profile izvršilaca krivičnog djela trgovine ljudima	
3. Prepozna, na osnovu analize ponašanja lica, potencijalne žrtve trgovine ljudima, sa posebnom pažnjom na djecu i ostale ranjive grupe, na konkretnom primjeru	
4. Objasni profile lica ili grupa sklonih vršenju ekstremnog nasilja	
5. Objasni indikatore za identifikaciju potencijalnih terorista i stranih boraca tokom profilisanja	
6. Sprovede sigurnosne mjere u slučajevima povezanim sa potencijalnim terorizmom i radikalizmom, nakon izvršene analize ponašanja lica sklonih navedenim aktivnostima, na konkretnom primjeru	
7. Sačini izvještaje i analizu rizika na osnovu rezultata dobijenih analizom ponašanja lica, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4 i 5. Za kriterijume 3, 6 i 7 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza ponašanja izvršilaca i žrtvi trgovine ljudima - Analiza ponašanja lica sklonih ekstremnom nasilju, radikalizmu i terorizmu 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni odredbe u vezi sa profilisanjem i analizom ponašanja lica u kontekstu bezbjednosti aerodroma i morskih luka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše ključne pokazatelje i profile rizika izrađene na osnovu analize ponašanja određenih lica, relevantne za bezbjednost aerodroma	
2. Izvrši analizu ponašanja lica u kontekstu bezbjednosti aerodroma, u skladu sa definisanim smjernicama, na konkretnom primjeru	
3. Razmijeni informacije sa organima bezbejdnosti, prikupljene analizom ponašanja određenih grupa lica na aerodromima u cilju sprečavanja prekograničnog kriminala i terorizma, na konkretnom primjeru	
4. Opiše ključne indikatore rizika tokom profilisanja i analize ponašanja lica relevantne za granične provjere na aerodromima	
5. Obavi profilisanje tokom aktivnosti na aerodromima, u skladu sa definisanim smjernicama, na konkretnom primjeru	
6. Opiše ključne pokazatelje rizika prikupljene analizom ponašanja lica relevantne za aktivnosti na morskoj granici	
7. Demonstrira analizu ponašanja lica u toku aktivnosti na morskoj granici, u skladu sa definisanim smjernicama, na konkretnom primjeru	
8. Opiše ključne pokazatelje rizika tokom profilisanja i analize ponašanja lica relevantne za nadzor morske granice	
9. Podnese izvještaje o prikupljenim informacijama u vezi ponašanja određenih grupa lica na morskoj granici i aerodromima, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 4, 5, 6 i 8. Za kriterijume 2, 3, 7 i 9 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni odredbe u vezi sa profilisanjem i analizom ponašanja lica u kontekstu bezbjednosti aerodroma i morskih luka	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
- Profilisanje i analiza ponašanja lica u kontekstu bezbjednosti aerodroma i morskih luka	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Profilisanje i analiza ponašanja lica je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. U izradi određenih kriterijuma i ishoda učenja korišćen je Zajednički okvirni nastavni plan i program osnovne obuke službenika granične i obalske straže u EU (Common Core Curriculum (CCC) for Border and Coast Guard Basic Training in the EU,) definisan u Uredbi Frontex i Zakoniku o Šengenskim granicama. Prilikom realizacije ovog modula, polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalan i timski rad. Preporučljivo je da tokom realizacije određenih tema polaznici samostalno ili u timu izrađuju prezentacije i da ih nakon toga usmeno prezentuju, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim polaznicima i nastavnikom. Tokom prezentacije polaznici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju koju koristi Evropska granična i obalska straža – FRONTEX. Polaznici mogu sami da obrade odgovarajuće teme u vidu seminarskog ili projektnog zadatka. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu određenog sadržaja ili problema, polaznici treba da pokažu sposobnost da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora, i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu.
- Prilikom izvođenja pojedinih praktičnih vježbi treba koristiti simulaciju i izrađene scenarije kako bi se polaznicima približila određena nastavna materija. U nastavi, je preporučljivo da polaznici praktične vježbe rade individualno ili timski, a za postizanje ishoda učenja i kriterijuma za praktične vještine potrebno je pripremiti testno okruženje graničnog prelaza sa opremom i uređajima za obavljanje graničnih provjera na prvoj i drugoj liniji provjera i simulaciju terena u nadzoru državne granice sa opremom, uređajima, patrolnim vozilima za nadzor državne granice.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Zakoni: Zakon o unutrašnjim poslovima, Zakon o graničnoj kontroli, Zakon o strancima, Zakon o putnim ispravama, Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, Zakon o oružju, Zakon o prekršajima, Krivični zakonik, Zakon o krivičnom postupku, Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe.
- Pravilnici: Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji MUP-a, Pravilnik o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja evidencija za potrebe vršenja granične kontrole, Pravilnik o stavljanju otiska štambilja u putnu ispravu i obrascima potvrda i posebnog lista o ulasku i izlasku iz Crne Gore; Pravilnik o načinu vršenja nadzora državne granice; Pravilnik o vizama i viznim obrascima; Pravilnik o izmjenama pravilnika o obrascima, bližim uslovima i načinu izdavanja dozvole za privremeni boravak i rad.
- Kodeks policijske etike.
- Konvencija o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi – PCC SEE.
- Uredbe EU: Uredba (EU) 2019/1896 Evropskog parlamenta i Savjeta iz 2019. o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži (EBCG regulativa); Uredba (EU) 2016/794 o Agenciji Evropske unije za saradnju u sprovođenju zakona - Europol); Uredba (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Savjeta o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Šengenski kodeks o granicama).
- Sporazumi i protokoli: Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Crne Gore, sa druge strane; Sporazum između Crne Gore i EU o operativnim aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu (FRONTEX); Sporazum o policijskoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade republike Albanije; Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o sprovođenju graničnih provjera na zajedničkim prelazima; Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o regulisanju režima pograničnog saobraćaja, Protokol o privremenom režimu uz južnu granicu zaključen između Vlade SRJ (u aktuelnom vremenu) i Vlade Republike Hrvatske; Protokol o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu između Crne Gore i Bosne i Hercegovine; Protokol o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu između Crne Gore i Srbije.
- Standardne operativne procedure: Standardne operativne procedure o postupanju policijskih službenika u nadzoru državne granice u slučaju otkrivanja počinioca prekršaja i krivičnih djela; Standardne operativne procedure u vezi sa nezakonitim migrantima; Standardne operativne procedure o postupanju policijskih

službenika sa tražiocima međunarodne zaštite; Standardne operativne procedure o postupanju policijskih službenika angažovanih na poslovima nadzora državne granice prilikom sprovođenja policijskih taktičko-operativnih mjera i radnji; Standardne operativne procedure u vezi sa saradnjom; Standardne operativne procedure za analizu rizika.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Priručnici	16

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU
- Osnove prava i državnog uređenja
- Krivično pravo i rad policije u izvidaju
- Kriminalistika i kriminologija
- Policijski poslovi i ovlašćenja
- Naoružanje sa nastavom gađanja
- Policijska psihologija i taktička komunikacija
- Informaciono-komunikacioni sistemi policije
- Engleski jezik u policiji I

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti profilisanja i analize ponašanja lica, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom,

- prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti profilisanja i analize ponašanja lica, istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu na stranom jeziku i dr.)
  - Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom sprovođenja poslova profilisanja i analize ponašanja lica; razvijanje sposobnosti prostornog snalaženja prilikom sprovođenja poslova profilisanja i analize ponašanja lica i dr.)
  - Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i korišćenja podataka iz oblasti poslova profilisanja i analize ponašanja lica prilikom izrade prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanje pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
  - Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
  - Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih propisa i dr.)
  - Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje zadataka i dr.)
  - Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti profilisanja i analize ponašanja lica, predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.4. PSIHOLOGIJA KRIZNIH SITUACIJA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	33		33	66	3

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Sticanje osnovnih znanja o karakteristikama kriznih situacija i osoba koje izazivaju krizu, elementima borbenog stresa i deeskalacije konflikta. Osposobljavanje za policijsko pregovaranje, samokontrolu tokom borbenog stresa, procjenu lica opasnih po bezbjednost, kao i za primjenu postupka deeskalacije konflikta u cilju smirivanja kriznih situacija. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje karakteristike kriznih situacija
2. Primijeni model policijskog pregovaranja u cilju smirivanja kriznih situacija
3. Izvrši samokontrolu tokom borbenog stresa i procjenu lica opasnih po bezbjednost
4. Primijeni postupak deeskalacije konflikta

**Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da
Identifikuje karakteristike kriznih situacija**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni karakteristike pseudotalačkih situacija	
2. Objasni karakteristike samoubilačkih situacija	
3. Objasni karakteristike talačkih situacija	
4. Objasni karakteristike konflikta visokog rizika	
5. Objasni karakteristike situacija sa zabarikadiranim licima	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.

Predložene teme

- Pregovarački proces
- Psihologija pregovaranja
- Krizne situacije
- Suicid
- Emotivni naboj

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Primijeni model policijskog pregovaranja u cilju smirivanja kriznih situacija	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Definiše karakteristike osoba koje izazivaju krizu	
2. Objasni model uticaja policijskog službenika na ponašanje izazivača krize	
3. Objasni ulogu posrednika u pregovaranju	
4. Demonstrira model uticaja policijskog službenika na ponašanje izazivača krize, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijum 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Psihologija ličnosti - Bihevioralna psihologija - Krizne situacije 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši samokontrolu tokom borbenog stresa i procjenu lica opasnih po bezbjednost	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Navede elemente borbenog stresa izazvanog potencijalnim i/ili realnim napadom	
2. Navede karakteristike lica opasnih po bezbjednost	
3. Demonstrira samokontrolu tokom borbenog stresa, na konkretnom primjeru	
4. Demonstrira procjenu lica opasnih po bezbjednost, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1 i 2. Za kriterijume 3 i 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Fiziologija nervnog sistema - Biofidbek - Samosvjesnost - Psihologija opažanja 	

**Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da
Primijeni postupak deeskalacije konflikta**

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni nastanak interpersonalnih konflikata	
2. Objasni neverbalnu komunikaciju tokom konflikta	
3. Objasni elemente deeskalacije konflikta	
4. Demonstrira postupak deeskalacije konflikta, na konkretnom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 3. Za kriterijum 4 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Neverbalna komunikacija
- Interpersonalni konflikti

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Psihologija kriznih situacija je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. Prilikom realizacije ovog modula, polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalan i timski rad. Preporučljivo je da tokom vježbi polaznici samostalno ili u timu, rješavaju zadatke i da ih nakon toga usmeno prezentuju, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim polaznicima i nastavnikom. Tokom prezentacije polaznici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju.
- Prilikom izvođenja pojedinih vježbi treba koristiti simulaciju kako bi se polaznicima približila određena nastavna materija. Polaznici mogu sami da obrade odgovarajuće teme u vidu seminarskog ili projektnog zadatka. Prilikom izrade seminarskog rada koji obuhvata analizu određenog sadržaja ili problema, polaznici treba da pokažu sposobnost da na pravilan način prikupe informacije iz relevantne literature i drugih izvora, i da na osnovu toga sami donesu lični zaključak o analiziranoj materiji ili problemu.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Grupa autora., Osnovna obuka za policijske pregovarače – priručnik. Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije, Beograd, 2008.
- Royce T., Critical Incidents: Staging and Process in Crisis Negotiations, Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism, 2009.
- Fife J., Guidelines for police administrators: the techniques, functions and processes of police hostage negotiations, Galveston police department, Galveston Texas, november 1995.
- Klein G., Thinking SWAT, Journal of Police Crisis Negotiations, 2003.
- Vecchia G.; Van Hasselb V.; Romano S., Crisis (hostage) negotiation: current strategies and issues in high-risk conflict resolution, Aggression and Violent Behavior, 2004.
- Miller L., 4821 Hostage Negotiation: Psychological Principles and Practices, International Journal of Emergency Mental Health, Vol. 7, No. 4, pp. 277-298, Chevron Publishing ISSN 1522, 2005.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Štampač	1
4.	Tehnička sredstva za komunikaciju (telefonski uređaj)	1
5.	Video sadržaji	po potrebi

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.

- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Engleski jezik u policiji II
- Poslovi granične policije
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi opšte nadležnosti
- Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata
- Saradnja u upravljanju granicama
- Organizovani kriminalitet

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti psihologija kriznih situacija, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti psihologija kriznih situacija prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti poslovna komunikacija i korespondencija na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize i rješavanja problema iz oblasti oslovna komunikacija i korespondencija i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti psihologija kriznih situacija, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarских radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom

- rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti poslovna komunikacija i korespondencija; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.5. SARADNJA U UPRAVLJANJU GRANICAMA

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	33		33	66	3

Praktična nastava: Odjeljenje se dijeli na grupe do 16 polaznika.

2. Cilj modula:

- Upoznavanje sa odredbama nacionalnog, EU i međunarodnog zakonodavstva tokom sprovođenja zajedničkih aktivnosti Granične policije Crne Gore, stalnog korpusa FRONTEX-a i susjednih država u sprovođenju poslova zaštite državne granice sa posebnim fokusom na ranjive i radikalizovane grupe migranata. Osposobljavanje za primjenu odredbi nacionalnog, EU i međunarodnog zakonodavstva tokom sprovođenja zajedničkih aktivnosti Granične policije Crne Gore, stalnog korpusa FRONTEX-a i susjednih država u sprovođenju poslova zaštite državne granice sa posebnim fokusom na osnovna ljudska prava, ranjive i radikalizovane grupe migranata. Razvijanje preciznosti, kreativnosti, kritičkog mišljenja, tačnosti, odgovornosti, sistematičnosti u radu i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Uspostavi saradnju i komunikaciju sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima
2. Izvrši odredbe poštovanja ljudskih prava različitih kategorija migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije zajedno sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država
3. Izvrši neophodne radnje u slučaju masovnog priliva migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima
4. Izvrši sprovođenje operativnih ovlaštenja Granične policije Crne Gore i FRONTEX-a u cilju otkrivanja falsifikovanih dokumenata, prekograničnog kriminala i postupanja sa migrantima bez dokumenata

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Uspostavi saradnju i komunikaciju sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše sporazume i konvencije između Granične policije Crne Gore i FRONTEX-a, kao i Crne Gore i susjednih država o operativnoj saradnji sa posebnim fokusom postupanja sa ranjivim kategorijam migranata	Sporazumi i konvencije: Sporazum između Evropske unije i Crne Gore o operativnim aktivnostima koje Agencija za evropsku graničnu i obalnu stražu sprovodi u Crnoj Gori, Konvencija o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi, sporazumi o saradnji u nadzoru granice sa susjednim državama i dr.
2. Objasni oblike operativne interoperabilnosti Granične policije Crne Gore u kontekstu aktivnosti zaštite državne granice	Oblici operativne interoperabilnosti: zajedničke operacije, zajedničke patrole, vruće potjere, formiranje zajedničkih centara za policijsku saradnju, standardizacija i obuka i dr.
3. Objasni principe, vrijednosti i standarde ponašanja policijskih službenika u zajedničkom radu Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a u skladu sa etičkim kodeksima	Kodeksi: FRONTEX-ov kodeks ponašanja i etički kodeks policije Crne Gore
4. Nabroji ključne koristi i izazove u postizanju jedinstvenih etičkih vrijednosti granične policije Crne Gore i pripadnika stalnog korpusa FRONTEX-a	
5. Objasni operativna ovlašćenja pripadnika stalnog korpusa FRONTEX-a tokom sprovođenja poslova granične kontrole sa predstavnicima granične policije Crne Gore, u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom	
6. Objasni operativna ovlašćenja graničnih policija susjednih država kada učestvuju u radu zajedničkih patrola na granici	
7. Demonstrira primjenu operativnih ovlašćenja tokom obavljanja poslova granične kontrole sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država, na konkretnom primjeru	
8. Demonstrira komunikaciju sa stalnim korpusom FRONTEX-a koristeći engleski jezik tokom aktivnosti granične kontrole na kopненоj, morskoj i vazdušnoj granici, na konkretnom primjeru	
9. Demonstrira efektivne vještine timskog rada sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država u različitim	

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Uspostavi saradnju i komunikaciju sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	
aktivnostima zaštite državne granice, na konkretnom primjeru	
10. Pripremi izvještaje zajedno sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država o aktivnostima vezanim za državnu granicu, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6. Za kriterijume od 7 do 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Odredbe nacionalnog zakonodavstva u vezi operativne interoperabilnosti - Odredbe EU zakonodavstva u vezi operativne interoperabilnosti - Odredbe zakonodavstva susjednih država u vezi operativne interoperabilnosti 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da	
Izvrši odredbe poštovanja ljudskih prava različitih kategorija migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije zajedno sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni ulogu i odgovornosti Granične policije Crne Gore, stalnog korpusa FRONTEX-a i graničnih policija susjednih država u zaštiti osnovnih prava svih lica i sprečavanju njihovih kršenja	
2. Objasni uticaj stereotipova na ljudske odnose u kontekstu saradnje Granične policije Crne Gore i FRONTEX-a i graničnih policija susjednih država prilikom postupanja sa migrantima	
3. Opiše odgovarajuće metode za rješavanje konflikata tokom sprovođenja aktivnosti zaštite državne granice uz puno poštovanje ljudskih prava sa posebnim fokusom na ranjive kategorije migranata	
4. Sprovede mjere za rješavanje konflikata u cilju deeskalacije nekompleksnih i predvidljivih konfliktnih situacija u kontekstu zaštite granica, na konkretnom primjeru	
5. Demonstrira interakciju sa ljudima iz različitih kultura u toku aktivnosti granične kontrole, u skladu sa principima kulturološke različitosti, etičkim i profesionalnim standardima i principom nediskriminacije, na konkretnom primjeru	
6. Sprovede mjere za osiguranje osnovnih prava svih lica i sprečavanje njihovih kršenja prilikom obavljanja rutinskih, nekompleksnih aktivnosti zaštite granice, u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim zakonodavstvom, na konkretnom primjeru	
7. Opiše osnovna ljudska prava propisana Poveljom EU o osnovnim pravima, u vezi sa rutinskim, nekompleksnim aktivnostima zaštite državne granice	
8. Prepozna slučajeve kršenja osnovnih ljudskih prava uspostavljenih Poveljom EU o osnovnim pravima, u kontekstu aktivnosti zaštite granice, na konkretnom primjeru	
9. Objasni obavezu propisanu Uredbom o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži, kao i principe i metode	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši odredbe poštovanja ljudskih prava različitih kategorija migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije zajedno sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	
praćenja i izvještavanja o kršenjima osnovnih ljudskih prava, ozbiljnom incidentu i postupcima žalbenog mehanizma, u skladu sa nacionalnim i EU propisima	
10. Prijavi potencijalna kršenja osnovnih ljudskih prava u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom, na konkretnom primjeru	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 3, 7 i 9. Za kriterijume 4, 5, 6, 8 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Ljudska prava različitih kategorija migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije - Mehanizmi izvještavanja o kršenju ljudskih prava 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši neophodne radnje u slučaju masovnog priliva migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše metode i tehnike uključivanja, kontrole ili uticaja na masu u cilju usmjeravanja njenog ponašanja u toku aktivnosti nadzora državne granice	
2. Opiše profesionalno ponašanje Granične policije Crne Gore, stalnog korpusa FRONTEX-a i graničnih policija susjednih država u slučaju masovnog priliva migranata, u skladu sa etičkim kodeksom, procedurama i smjernicama	
3. Demonstrira metode i tehnike za održavanje mase mirnom i poslušnom u nadzoru državne granice, zajedno sa stalnim korpusom FRONTEX-a ili graničnim policijama susjednih država, na konkretnom primjeru	
4. Opiše prepreke za efektivnu komunikaciju sa migrantima u cilju zaštite državne granice, uključujući stereotipne pretpostavke i sklonosti	
5. Sprovede efektivnu komunikaciju uz poštovanje polnih, starosnih i kulturoloških različitosti, na konkretnom primjeru	
6. Opiše geopolitičke i socioekonomske činjenice, push i pull faktore i druge glavne uzroke koji utiču na migraciju iz određenih zemljama	
7. Objasni razliku između migranskog profila zemalja iz kojih migranti stalno odlaze i onih iz kojih migranti povremeno odlaze, koje se uklapaju u kontekst migracionog profila	
8. Opiše operativne situacije povezane sa poslovima granične kontrole u kojima se granični policajac suočava sa etičkom dilemom zasnovanom na kulturi, etničkoj pripadnosti, vjeri i istoriji određenih država, pri donošenju odluka na osnovu ponašanja migranata	
9. Demonstrira postupanje u različitim situacijama sa migrantima koristeći engleski jezik tokom aktivnosti zaštite državne granice, na konkretnom primjeru	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da izvrši neophodne radnje u slučaju masovnog priliva migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije u skladu sa nacionalnim, EU i međunarodnim propisima

Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
10. Demonstrira postupak donošenja etički i moralno opravdane odluke u zahtjevnim situacijama, na konkretnom primjeru	

Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja

U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2, 4, 6, 7 i 8. Za kriterijume 3, 5, 9 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.

Predložene teme

- Odredbe nacionalnog zakonodavstva u slučaju masovnog priliva migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije
- Odredbe EU zakonodavstva u slučaju masovnog priliva migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije
- Odredbe međunarodnog zakonodavstva u slučaju masovnog priliva migranata sa posebnim fokusom na ranjive kategorije

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši sprovođenje operativnih ovlaštenja Granične policije Crne Gore i FRONTEX-a u cilju otkrivanja falsifikovanih dokumenata, prekograničnog kriminala i postupanja sa migrantima bez dokumenata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Objasni zaštitne elemente putnih isprava u zajedničkim aktivnostima Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a	Elementi: vodeni žig, kinegram, UV zaštita i dr.
2. Objasni različite tipove falsifikovanja putnih isprava u zajedničkim aktivnostima Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a	
3. Prezentuje indikatore prisutne u putnim dokumentima u slučaju falsifikovanog, lažnog ili na prevaru izdatog originalnog dokumenta sa i bez opreme za ispitivanje dokumenata u zajedničkim aktivnostima Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a, na konkretnom primjeru	Oprema za ispitivanje dokumenata: lupa sa različitim izvorima svjetlosti, regula, doculus lumus, mikroskop, specimene dokumenata i dr.
4. Demonstrira proceduru izvještavanja predviđenu operativnim planom u pogledu autentičnosti putnih isprava u zajedničkim aktivnostima Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a, na konkretnom primjeru	
5. Prepozna ključne razlike između krivičnih djela krijumčarenja migranata i trgovine ljudima u zajedničkim aktivnostima Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a, na konkretnom primjeru	
6. Sprovede taktike zaustavljanja, pregleda i provjere vozila kroz dostupne baze u nadzoru državne granice, poštujući podjelu nadležnosti između Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a, na konkretnom primjeru	Pregled i provjera vozila: vizuelni pregled vozila, provjera unutrašnjosti vozila, provjera gepeka, provjera dokumentacije za vozilo, provjera VIN broja na vozilu, dodatna provjera kroz baze potraga i dr.
7. Demonstrira korišćenje opreme u nadzoru državne granice u zajedničkim aktivnostima Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a, na konkretnom primjeru	
8. Demonstrira pravilnu razmjenu operativnih informacija o prekograničnom kriminalu putem dogovorenih komunikacionih kanala u zajedničkim aktivnostima Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a, na konkretnom primjeru	Komunikacioni kanali: EUROSUR, lokalne kontakt tačke i dr.

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Izvrši sprovođenje operativnih ovlaštenja Granične policije Crne Gore i FRONTEX-a u cilju otkrivanja falsifikovanih dokumenata, prekograničnog kriminala i postupanja sa migrantima bez dokumenata	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	Kontekst (Pojašnjenje označenih pojmova)
9. Objasni inicijalni intervju (skrining) migranata bez dokumenata u cilju utvrđivanja državljanstva i rute kretanja, uz podršku prevodilaca ili stalnog korpusa FRONTEX-a	
10. Demonstrira postupak prepoznavanja i upućivanja ranjivih grupa nadležnim organima u zajedničkim aktivnostima Granične policije Crne Gore i stalnog korpusa FRONTEX-a, na konkretnom primjeru	Ranjive grupe: maloljetnici bez pratnje, žrtve nasilja, žrtve trgovine ljudima i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume 1, 2 i 9. Za kriterijume 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 10 potrebne su ispravno urađene praktične vježbe sa usmenim obrazloženjem.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Otkrivanje falsifikovanih dokumenata - Borba protiv prekograničnog kriminala - Skrining 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Saradnja u upravljanju granicama je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz ove oblasti. U izradi određenih kriterijuma i ishoda učenja korišćen je Zajednički okvirni nastavni plan i program osnovne obuke službenika granične i obalske straže u EU (Common Core Curriculum (CCC) for Border and Coast Guard Basic Training in the EU,) definisan u Uredbi Frontex i Zakoniku o Šengenskim granicama. Prilikom realizacije ovog modula, polaznike treba motivisati na aktivno učenje, samostalan i timski rad. Preporučljivo je da tokom vježbi polaznici samostalno ili u timu, rješavaju zadatke i da ih nakon toga usmeno prezentuju, uz obrazloženje vlastitog stava i da o istom diskutuju sa drugim polaznicima i nastavnikom. Tokom prezentacije polaznici treba da se jasno izražavaju i pravilno koriste stručnu terminologiju koju koristi Evropska granična i obalska straža – FRONTEX.
- Prilikom izvođenja pojedinih praktičnih vježbi treba koristiti simulaciju i izrađene scenarije kako bi se polaznicima približila određena nastavna materija. U nastavi, je preporučljivo da polaznici praktične vježbe rade individualno ili timski, a za postizanje ishoda učenja i kriterijuma za praktične vještine potrebno je pripremiti testno okruženje graničnog prelaza sa opremom i uređajima za obavljanje graničnih provjera na prvoj i drugoj liniji provjera i simulaciju terena u nadzoru državne granice sa opremom, uređajima, patrolnim vozilima za nadzor državne granice.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Zakoni: Zakon o unutrašnjim poslovima, Zakon o graničnoj kontroli, Zakon o strancima, Zakon o putnim ispravama, Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, Zakon o oružju, Zakon o prekršajima, Krivični zakonik, Zakon o krivičnom postupku, Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe.
- Pravilnici: Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji MUP-a, Pravilnik o načinu obavljanja određenih policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja evidencija za potrebe vršenja granične kontrole, Pravilnik o stavljanju otiska štambilja u putnu ispravu i obrascima potvrda i posebnog lista o ulasku i izlasku iz Crne Gore; Pravilnik o načinu postupanja policije u utvrđivanju i rješavanju graničnog incidenta i povrede državne granice; Pravilnik o načinu vršenja nadzora državne granice; Pravilnik o obliku, sadržini i izgledu oznaka i signalizacije kojima se upozorava na približavanje graničnoj liniji i označava njeno područje; Pravilnik o obrascu identifikacione oznake lica zaposlenih u privrednom društvu, pravnom licu i kod preduzetnika koji obavljaju djelatnost na području graničnog prelaza; Pravilnik o vizama i viznim obrascima; Pravilnik o izmjenama pravilnika o obrascima, bližim uslovima i načinu izdavanja dozvole za privremeni boravak i rad.
- Kodeks policijske etike.
- Konvencija o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi – PCC SEE.
- Uredbe EU: Uredba (EU) 2019/1896 Evropskog parlamenta i Savjeta iz 2019. o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži (EBCG regulativa); Uredba (EU) 2016/794 o Agenciji Evropske unije za saradnju u sprovođenju zakona - Europol); Uredba (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Savjeta o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Šengenski kodeks o granicama).
- Sporazumi i protokoli: Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Crne Gore, sa druge strane; Sporazum između Crne Gore i EU o operativnim aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu (FRONTEX); Sporazum o policijskoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade republike Albanije; Sporazum između Vlade Crne Gore i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o sprovođenju graničnih provjera na zajedničkim prelazima; Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije o regulisanju režima pograničnog saobraćaja, Protokol o privremenom režimu uz južnu granicu zaključen između Vlade SRJ (u aktuelnom vremenu) i Vlade Republike Hrvatske; Protokol o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu između Crne Gore i Bosne i Hercegovine; Protokol o sprovođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu između Crne Gore i Srbije.
- Memorandum o jačanju saradnje o upravljanju granicom i migracijama u borbi protiv nezakonitosti i krijumčarenju migranata na moru potpisan između Uprave policije Crne Gore i Nacionalne policije Italije.

- Standardne operativne procedure: Standardne operativne procedure o postupanju policijskih službenika u nadzoru državne granice u slučaju otkrivanja počinioca prekršaja i krivičnih djela; Standardne operativne procedure u vezi sa nezakonitim migrantima; Standardne operativne procedure o postupanju policijskih službenika sa tražiocima međunarodne zaštite; Standardne operativne procedure o postupanju policijskih službenika angažovanih na poslovima nadzora državne granice prilikom sprovođenja policijskih taktičko-operativnih mjera i radnji; Standardne operativne procedure u vezi sa upotrebom prevoznih sredstava; Standardne operativne procedure u vanrednim situacijama; Standardne operativne procedure službenika nadležnih za obuku vođača i dresuru službenih pasa; Standardne operativne procedure u vezi sa saradnjom; Standardne operativne procedure u vezi sa upotrebom službenih plovila.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1
3.	Patrolna vozila	2
4.	Pincete	2
5.	Lupa sa različitim izvorima svjetlosti	2
6.	Uređaj za provjeru dokumenata na II liniji provjera (regula)	2
7.	Specimeni dokumenata	10
8.	Zbirka falsifikovanih dokumenata	50
9.	Flip chart	1
10.	Videoskop/ fibroskop	2
11.	Detektor krijumčarene robe-mjerač gustine	2
12.	Ogledalo za pregled	2
13.	Ručna baterijska lampa	2
14.	Set za prvu liniju graničnih provjera (set se sastoji od računara i čitača pasoša)	2
15.	Termovizijske kamere	1
16.	Dvogled za dnevno/ noćno osmatranje	2
17.	Mobilni telefoni/ radio stanica	2
18.	GPS uređaj ručni	2

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
19.	Set za detekciju prelazaka državne granice (SMARTDEC i lovačke kamere)	1
20.	Dron	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Specijalno fizičko obrazovanje II
- Engleski jezik u policiji II
- Bezbjednost saobraćaja
- Poslovi granične policije
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi opšte nadležnosti
- Psihologija kriznih situacija
- Organizovani kriminalitet

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i koncepata iz oblasti zajedničkih aktivnosti Granične policije Crne Gore, FRONTEX-a i susjednih država u sprovođenju poslova zaštite državne granice, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višejezičnosti (razumijevanje stručne terminologije iz oblasti zajedničkih aktivnosti Granične policije Crne Gore, FRONTEX-a i susjednih država u sprovođenju poslova zaštite državne granice, prilikom istraživanja različitih stručnih tekstova na Internetu; korišćenje literature i različitih informacija iz oblasti zajedničkih aktivnosti Granične policije Crne Gore, FRONTEX-a i susjednih država u sprovođenju poslova zaštite državne granice na stranom jeziku i dr.)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize odredbi nacionalnog, EU i međunarodnog zakonodavstva tokom sprovođenja zajedničkih aktivnosti Granične policije Crne Gore, stalnog korpusa FRONTEX-a i susjednih država u sprovođenju poslova zaštite državne granice; razvijanje sposobnosti prostornog snalaženja prilikom obavljanja poslova granične kontrole i dr.)

- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i korišćenja podataka iz oblasti zajedničkih aktivnosti Granične policije Crne Gore, FRONTEX-a i susjednih država u sprovođenju poslova zaštite državne granice prilikom izrade prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanje pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz vršnjačku edukaciju i diskusiju, izradu domaćih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim; razvijanje svijesti o značaju održivog razvoja i odgovornog ponašanja prema prirodi i životnoj sredini, racionalnom primjenom odgovarajućih propisa i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti; planiranje i organizacija resursa i materijala za izvođenje zadataka i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti zajedničkih aktivnosti Granične policije Crne Gore, FRONTEX-a i susjednih država u sprovođenju poslova zaštite državne granice; predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

3.2.6. ORGANIZOVANI KRIMINALITET

1. Broj časova i kreditna vrijednost:

Godina	Oblici nastave			Ukupno	Kreditna vrijednost
	Teorijska nastava	Vježbe	Praktična nastava		
II	66			66	3

2. Cilj modula:

- Sticanje neophodnih znanja o organizovanom kriminalitetu kao društvenoj pojavi, kroz sveukupnost, strukturalnost i organizaciona obilježja svih krivičnih djela izvršenih na organizovan način u određenom društvu, a koji se posmatra kao negativna društvena pojava sa ciljem sticanja moći i profita. Razvijanje preciznosti, analitičkog i logičkog rasuđivanja, timskog duha, odgovornosti i pozitivnog odnosa prema struci.

3. Ishodi učenja

Po završetku ovog modula polaznik će biti sposoban da:

1. Identifikuje poslove, modele i pojavne oblike djelovanja organizovanog kriminaliteta
2. Identifikuje elemente, krivična djela i reagovanje pravnog sistema na pojavu organizovanog kriminaliteta
3. Identifikuje posebne dokazne radnje i normativne mogućnosti za oduzimanje nezakonito stečene imovinske koristi putem organizovanog kriminaliteta
4. Identifikuje finansijske istrage i forenzičku reviziju u borbi protiv organizovanog kriminaliteta

Ishod 1 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje poslove, modele i pojavne oblike djelovanja organizovanog kriminaliteta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše istorijat nastanka i teorijsko objašnjenje, kao i organizaciju kriminalnog podzemlja	
2. Objasni poslove kojima se organizovani kriminalitet bavi	Poslovi: reket, trgovina drogom, trgovina ljudima, pranje novca, lihvarjenje, građevinarstvo, kockanje, ekološki kriminalitet i dr.
3. Opiše veze organizovanog kriminaliteta sa nosiocima javnih funkcija u državi	Veze: obavljanje „prljavih poslova“ za državu, korumpiranje nosilaca javnih funkcija i dr.
4. Objasni modele i normativne osnove za suzbijanje organizovanog kriminaliteta	Normativne osnove: norme materijalnog krivičnog prava, elektronsko prisluškivanje i snimanje, zaštita svjedoka i dr.
5. Opiše pojavne oblike transnacionalnog organizovanog kriminaliteta	Pojavni oblici: multinacionalni, prekogranični, međunarodni organizovani kriminalitet i dr.
6. Objasni djelatnosti transnacionalnog organizovanog kriminaliteta	Djelatnosti: međunarodna trgovina narkoticima, međunarodna trgovina ljudima, pranje novca, sajber kriminalitet i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 6.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Organizovani kriminalitet - Korupcija 	

Ishod 2 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje elemente, krivična djela i reagovanje pravnog sistema na pojavu organizovanog kriminaliteta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše organizovani kriminalitet sa stanovišta krivičnog, materijalnog i procesnog prava	
2. Objasni karakteristike organizovane kriminalne grupe u krivično pravnom smislu	Karakteristike: broj članova, vremenski kontinuitet, cilj i dr.
3. Opiše elemente organizovanog kriminaliteta i saučesništvo u njemu	Elementi: saizvršilaštvo, podstrekavanje, pomaganje, zločinačka udruženja i dr.
4. Objasni krivična djela čije je izvršenje karakteristično za aktivnost organizovanog kriminaliteta	Krivična djela: pranje novca, iznuda, otmica, udruživanje, trgovina ljudima, trgovina narkoticima, krijumčarenje, trgovina uticajem, primanje i davanje mita i dr.
5. Objasni krivično-procesne aspekte reagovanja pravnog sistema na organizovani kriminalitet	Pravni sistem: specijano državno tužilaštvo, posebna odjeljenja nadležnih sudova za organizovani kriminalitet, posebne pritvorske jedinice i dr.
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 5.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Organizovani kriminalitet - Terorizam - Korupcija 	

Ishod 3 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje posebne dokazne radnje i normativne mogućnosti za oduzimanje nezakonito stečene imovinske koristi putem organizovanog kriminaliteta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše posebne dokazne radnje u borbi protiv organizovanog kriminaliteta	Posebne dokazne radnje: tajni audio i video nadzor, pružanje simulovanih poslova i usluga, kontrolisana isporuka, svjedok saradnik i dr.
2. Objasni međunarodnopravnu osnovu za primjenu specijalnih istražnih tehnika	
3. Objasni normativne mogućnosti za oduzimanje nezakonito stečene imovinske koristi putem organizovanog kriminaliteta	Normativne mogućnosti: privremeno oduzimanje predmeta, privremeno oduzimanje imovinske koristi ili imovine, finansijske istrage, trajno oduzimanje imovine i dr.
4. Objasni postupak za trajno oduzimanje imovine čije zakonito prijeklo nije dokazano	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Organizovani kriminal - Terorizam - Korupcija 	

Ishod 4 - Polaznik će biti sposoban da Identifikuje finansijske istrage i forenzičku reviziju u borbi protiv organizovanog kriminaliteta	
Kriterijumi za dostizanje ishoda učenja	Kontekst
U cilju dostizanja ishoda učenja, polaznik treba da:	(Pojašnjenje označenih pojmova)
1. Opiše osnovne metode finansijskih istraga u krivično-pravnoj teoriji i praksi	Osnovne metode: metod neto vrijednosti, metod dokazivanja osnovnih troškova, analiza bankovnih depozita i dr.
2. Opiše tokove novca i imovine, kao i kriptovaluta koje se mogu oduzeti u borbi protiv organizovanog kriminaliteta	
3. Objasni metode i alate forenzičke revizije u borbi protiv organizovanog kriminaliteta	Forenzička revizija: revizorski postupci, istražne tehnike, finansijske prevare i malverzacije, digitalni dokazi i dr.
4. Objasni način privremenog čuvanja i upravljanja imovinom stečenom kriminalnom djelatnošću	
Način provjeravanja dostignutosti ishoda učenja	
U cilju provjeravanja dostignutosti pomenutog ishoda učenja, potreban je usmeni ili pisani dokaz da je polaznik uspješno realizovao kriterijume od 1 do 4.	
Predložene teme	
<ul style="list-style-type: none"> - Organizovani kriminalitet - Terorizam - Korupcija 	

4. Didaktičke preporuke za realizaciju modula

- Modul Organizovani kriminalitet je tako koncipiran da polaznicima omogućava sticanje teorijskih znanja iz ove oblasti. Sadržaje je potrebno obrađivati i realizovati uz visok stepen angažovanosti i aktivnosti polaznika, uz primjenu metoda kojima se podstiče samostalnost polaznika u izvršavanju konkretnih radnih zadataka. U skladu sa tim moguće je prilikom realizacije predviđenog gradiva prilagoditi grupi tempo rada, kontinuitet izvođenja kao i metode. Tokom realizacije modula treba posebnu pažnju usmjeriti na jasno izražavanje polaznika i pravilno korišćenje terminologije koja je opšteprihvaćena iz ove oblasti. Podsticati problemsku nastavu u kojoj treba navoditi polaznike da sami dolaze do zaključaka. Nastavu je potrebno što je moguće više individualizovati zbog različitog tempa i brzine savladavanja sadržaja i razlika u predznanjima polaznika.
- U cilju podsticanja darovitih polaznika, nastavnik može da koristi viši taksonomski nivo u odnosu na preporučeni, kao i proširene ishode učenja, usmjeravajući darovite polaznike na zaključivanje, razvijanje sposobnosti analize i sinteze, kreativnosti i pozitivnog odnosa prema oblastima koje ih interesuju. Nastavnik treba da podstiče polaznike na razvoj njihovih sposobnosti i interesovanja u cilju pravilne karijerne orijentacije.

5. Okvirni spisak literature i drugih izvora

- Ignjatović Đ.; Škulic M., Organizovani kriminalitet, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2012.
- Ilić G., Korupcija, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2007.
- Ilić G., Korupcija: osnovni pojmovi i mehanizmi za borbu, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2015.
- Vučinić V., Organizovani kriminalitet, korupcija i druga posebno dokaziva djela, Poslovni biro, Beograd, 2015.

Napomena:

Nastavnik treba da koristi i preporuči polaznicima udžbenike odobrene od strane nadležnog Savjeta, važeće propise iz stručne oblasti i relevantne internet stranice na kojima se nalaze korisne informacije.

6. Prostorni i materijalni uslovi za izvođenje nastave

Redni broj	Opis – alati, instrumenti i uređaji	Kom.
1.	Računar	1
2.	Projektor, projekciono platno/ multimedijalna tabla/ TV	1

7. Obavezni načini provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja

- Provjeravanje postignuća polaznika sprovodi se u kontinuitetu radi praćenja polaznika u dostizanju ishoda učenja.
- Vrednovanje postignuća polaznika, odnosno dostizanja ishoda učenja vrši se u skladu sa kriterijumima za dostizanje svakog ishoda učenja posebno.
- Kriterijumi ocjenjivanja za ocjene nedovoljan (1) do odličan (5), kao i udio pojedinih ishoda u konačnoj ocjeni, utvrđuju se na nivou aktiva.
- Predviđeni načini provjere dostignutosti ishoda učenja definisani su za svaki ishod posebno.
- Zaključna ocjena na kraju klasifikacionog perioda izvodi se iz ocjena svih ishoda u tom klasifikacionom periodu.
- Zaključna ocjena na kraju školske godine izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionim periodima.

8. Uslovi za prohodnost i završetak modula

- Pozitivna ocjena na kraju školske godine.

9. Povezanost modula – korelacija

- Specijalno fizičko obrazovanje II
- Engleski jezik u policiji II
- Bezbjednost saobraćaja

- Poslovi granične policije
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi opšte nadležnosti
- Psihologija kriznih situacija
- Saradnja u upravljanju granicama

Napomena:

U cilju usaglašavanja sadržaja, dinamike realizacije i ishoda učenja, nastavnici su obavezni da zajedno vrše planiranje vaspitno-obrazovnog rada.

10. Ključne kompetencije koje se razvijaju ovim modulom

- Kompetencija pismenosti (upotreba stručne terminologije u usmenom i pisanom obliku pravilnim formulisanjem pojmova, činjenica i pravila iz oblasti organizovanog kriminaliteta, izražavanjem argumenata i kritičkog mišljenja na uvjerljiv način primjeren kontekstu; korišćenje različitih izvora znanja pretragom, prikupljanjem i obradom vizuelnih, audio/video i digitalnih informacija; poštovanje pravila i preporuka prilikom prezentovanja zadate teme i dr.)
- Kompetencija višezjezičnosti (razumijevanje osnovne stručne terminologije na stranom jeziku iz oblasti organizovanog kriminaliteta; korišćenje relevantnih izvora i priručnika na stranom jeziku u skladu sa potrebama nastave)
- Matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu (STEM) (razvijanje logičkog načina razmišljanja, osnovnih matematičkih principa i donošenja zaključaka prilikom analize fenomena pojave organizovanog kriminaliteta, korišćenje računara za elektronsku i pisanu komunikaciju i dr.)
- Digitalna kompetencija (korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija radi pretrage, prikupljanja i upotrebe podataka iz oblasti organizovanog kriminaliteta, prepoznavanjem relevantnih stručnih tekstova i video zapisa; upotreba softverskih alata za izradu prezentacija na zadatu temu; razvijanje svijesti o značaju elektronskog učenja kroz različite vidove online nastave i interakcije; korišćenje foruma i društvenih mreža, u cilju razmjene stručnih informacija, poštovanjem pravila bezbjednosti i etike prilikom korišćenja Interneta i dr.)
- Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti (razvijanje tehnika samostalnog učenja, kao i učenja u timu kroz edukaciju i diskusiju, izradu projektnih zadataka, seminarskih radova i prezentacija na zadatu temu; razvijanje sposobnosti izražavanja sopstvenog mišljenja učešćem u konstruktivnoj diskusiji sa uvažavanjem drugačijih stavova; razvijanje tolerancije, kulture dijaloga i poštovanja tuđeg integriteta, u skladu sa etičkim pravilima; razvijanje tehnika istraživanja, sistematizovanja i vrednovanja informacija u cilju nadogradnje prethodno stečenih znanja, kao i otkrivanja novih; razvijanje sposobnosti učenja na sopstvenim greškama kroz samoprocjenu i samoevaluaciju; razvijanje svijesti o značaju vođenja zdravog života i dr.)
- Građanska kompetencija (angažovanje u zajedničkom ili javnom interesu kroz različite društveno odgovorne aktivnosti; poštovanje prava, jednakosti, slobode izražavanja i mišljenja kroz debate, diskusije i podjelu na grupe; razvijanje svijesti o značaju savremenih događaja, kao i njihovu povezanost sa istorijskim i dr.)
- Preduzetnička kompetencija (razvijanje sposobnosti davanja inicijative i pravilnog određivanja prioriteta prilikom rješavanja problema; razvijanje kreativnosti, kao i vještina planiranja i upravljanja vremenom prilikom rješavanja različitih zadataka, samostalno ili u timu, kroz izradu i upravljanje projektima iz stručne ili društveno odgovorne oblasti i dr.)
- Kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja (razvijanje svijesti o značaju poznavanja i poštovanja lokalnih, nacionalnih, regionalnih, evropskih i globalnih kultura kroz povezivanje sa primjerima iz oblasti organizovanog kriminaliteta, predstavljanje ideja putem različitih kulturoloških formi kao što su pisani, štampani ili digitalni tekst, film, dizajn i dr.)

4. DIPLOMSKI ISPIT

Diplomski ispit se organizuje u skladu sa zakonom i odgovarajućim pravilnikom

4.1. ISPITNI KATALOG ZA DIPLOMSKI RAD

1. Moduli na osnovu kojih je urađen ispitni katalog za diplomski rad:

- Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU
- Kriminalistika i kriminologija
- Policijski poslovi i ovlašćenja
- Bezbjednost saobraćaja
- Poslovi granične policije
- Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta
- Policijski poslovi opšte nadležnosti
- Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata

2. Cilj ispita:

- Provjera nivoa postignuća ishoda učenja definisanih u modulima koji čine osnovu za izradu diplomskog rada.
- Provjera pravilne upotrebe stručne terminologije, sposobnosti povezivanja teorijskih i praktičnih znanja, samostalnosti i sistematičnosti u radu, racionalnog korišćenja, materijala, vremena i energije i poznavanja propisa za obezbjeđenje zaštite na radu i zaštite okoline.

3. Teme/Zadaci za diplomski rad

1. Prava manjina i ranjivih grupa
2. Zabrana mučenja i nehumanog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja
3. Etičke dileme u policijskom radu
4. Integritet policije i borba protiv korupcije
5. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teško ubistvo na svirep način
6. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teško ubistvo na podmukao način
7. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teško ubistvo pri bezobzirnom nasilničkom ponašanju
8. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teško ubistvo iz koristoljublja
9. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teško ubistvo radi izvršenja ili prikrivanja drugog krivičnog djela
10. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teško ubistvo iz niskih pobuda
11. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teško ubistvo službenog ili vojnog lica pri vršenju ili u vezi sa vršenjem službene dužnosti
12. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teško ubistvo ljekara pri pružanju ljekarske pomoći ili u vezi sa pružanjem ljekarske pomoći
13. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teško ubistvo lica koje obavlja poslove od javnog značaja u vezi sa obavljanjem tih poslova
14. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela silovanje izvršeno od strane više lica
15. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela silovanje izvršeno na naročito svirep način
16. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela silovanje na naročito ponižavajući način
17. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela silovanje izvršeno prema maloljetnom licu
18. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela silovanje učinjeno prema djetetu
19. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela trgovina ljudima u cilju eksploatacije rada
20. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela trgovina ljudima u cilju seksualne eksploatacije
21. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela trgovina ljudima u cilju sklapanja nedozvoljenog braka
22. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela trgovina ljudima u cilju prosjačenja
23. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela trgovina ljudima izvršeno na organizovan način od strane više lica
24. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teška krađa obijanjem ili provaljivanjem
25. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teška krađa na naročito opasan ili naročito drzak način
26. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela teška krađa kulturnog ili prirodnog dobra

27. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela razbojnička krađa učinjena od strane grupe lica
28. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela razbojnička krađa kada je nekom licu sa umišljajem nanescena teška tjelesna povreda
29. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela razbojnička krađa kada je pri izvršenju neko lice sa umišljajem lišeno života
30. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela razbojništvo učinjeno od strane grupe lica
31. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela razbojništvo kada je nekom licu sa umišljajem nanescena teška tjelesna povreda
32. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela razbojništvo kada je pri izvršenju neko lice sa umišljajem lišeno života
33. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela omogućavanje uživanja opojnih droga učinjeno prema djetetu
34. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela omogućavanje uživanja opojnih droga učinjeno prema više lica
35. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela omogućavanje uživanja opojnih droga učinjeno u vaspitnoj ili obrazovnoj ustanovi
36. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela krijumčarenje opojnih droga
37. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela proizvodnja opojnih droga
38. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela izvršeno požarom
39. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela izvršeno eksplozijom
40. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici zlostavljanjem
41. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici korišćenjem oružja ili opasnog oruđa
42. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici učinjeno prema djetetu
43. Pravni i kriminalistički aspekt krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici pri čemu je nastupila smrt člana porodice ili porodične zajednice
44. Kriminalistička primjena poligrafa
45. Potražna djelatnost
46. Antiteroristički pregled
47. Zaseda
48. Potjera
49. Lišenje slobode lica
50. Pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga
51. Racija
52. Pretresanje stana
53. Prepoznavanje
54. Obezbeđenje lica mjesta krivičnog događaja
55. Uviđaj
56. Kriminalističko-tehnička registracija i identifikacija lica
57. Tragovi papilarnih linija
58. Tragovi stopala
59. Biološki tragovi
60. Tragovi oruđa i alata
61. Tragovi prevoznih sredstava
62. Tragovi vatrenog oružja
63. Identifikacija vozila
64. Mjere zaštite novčanica
65. Prinudna radnja dovođenje i sprovođenje lica
66. Pozornička i patrolna djelatnost kao osnovni vidovi neposrednog preventivnog i represivnog djelovanja
67. Taktika i načela upotrebe sredstava za vezivanje i službene palice
68. Taktika upotrebe službenih pasa kao sredstva prinude
69. Taktika upotrebe vatrenog oružja kao smrtonosne sile od strane policije i prema policijskim službenicima
70. Taktika upotrebe fizičke snage u cilju odbijanja napada, savlađivanja otpora i sprečavanja samopovređivanja lica
71. Taktika davanja upozorenja i izdavanja naređenja
72. Pružanje policijske pomoći u izvršenjima i postupcima vansudskih namirenja (asistencije)
73. Taktika provjere i utvrđivanja identiteta

74. Taktika upotrebe hemijskih sredstava za privremeno onesposobljavanje
75. Taktika upotrebe sredstava za prinudno zaustavljanje vozila
76. Taktika upotrebe električnog paralizatora i raspršivača sa nadražujućim dejstvom
77. Pozivanje i dovođenje lica uz primjenu ručnog raspršivača sa nadražujućim dejstvom
78. Taktika obezbjeđenja određenih ličnosti i objekata
79. Lišenje slobode lica
80. Taktika uspostavljanja javnog reda i mira narušenog u većem obimu
81. Krivičnopravni aspekti upotrebe sredstava prinude i krivičnih djela "iznuđivanje iskaza, zlostavljanje i mučenje".
82. Organizacija i poslovi policije sa posebnim osvrtom na bezbjednosni sektor
83. Organizacija i poslovi stalnog dežurstva policije
84. Uspostavljanje poretka jedinice policije za intervenciju kod narušenog javnog reda i mira u većem obimu
85. Imunitet kao ograničenje u primjeni ovlašćenja lišenja slobode
86. Uloga i zadaci policije u primjeni zakona o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama
87. Taktika dovođenja lica i obrada ličnih i drugih podataka od strane policije
88. Policijski poslovi i dužnosti policijskih službenika
89. Standardi i principi u primjeni policijskih ovlašćenja
90. Taktika pregleda lica, zaustavljanja i pregleda saobraćajnih sredstava
91. Taktika dovođenja i sprovođenja lica
92. Pojam i taktika obavljanja pozorničke i patrolne djelatnosti
93. Primjena policijskih ovlašćenja i taktika upotrebe sredstava za vezivanje i službene palice
94. Normativno pravni aspekti u primjeni policijskih ovlašćenja
95. Taktika policijskih intervencija-kordoni
96. Spoljašnji i unutrašnji mehanizmi kontrole rada policije
97. Izvještavanje, kontrola i odgovornost u vezi sa upotrebom sredstava prinude
98. Taktika prinudnog zaustavljanja vozila sa posebnim osvrtom na sredstva za zaprečavanje
99. Aspekti remećenja javnog reda i mira i najčešći prekršaji shodno zakonu o javnom redu i miru
100. Taktika pozivanja i upućivanja lica
101. Taktika upada u objekat
102. Taktika upotrebe službenog konja kao sredstva prinude
103. Kontrola vozača na putu izvan naselja
104. Kontrola vozača na putu u naselju
105. Kontrola tereta na vozilu – rasuti teret
106. Kontrola tereta na vozilu – šumski sortimenti
107. Utvrđivanje tehničke ispravnosti vozila
108. Kontrola trajanja upravljanja motornim vozilom
109. Kontrola brzine kretanja vozila iz vozila u pokretu
110. Kontrola brzine kretanja vozila ručnim radarom
111. Obezbjeđenje lica mjesta saobraćajne nezgode
112. Uviđaj saobraćajne nezgode – čeon sudar
113. Uviđaj saobraćajne nezgode – bočni sudar
114. Uviđaj saobraćajne nezgode – paralelni sudar
115. Uviđaj saobraćajne nezgode – naleti vozila
116. Utvrđivanje alkoholisanosti kod vozača
117. Uticaj alkohola na sposobnost upravljanja vozilom
118. Utvrđivanje alkoholisanosti kod vozača – učesnika saobraćajne nezgode
119. Nadzor nad odvijanjem saobraćaja u blizini škole
120. Regulisanje saobraćaja na raskrsnici
121. Kontrola vučenja vozila
122. Kontrola zimske opreme vozila
123. Integrisano upravljanje granicom Crne Gore u korelaciji sa Evropskim integrisanim upravljanjem granicom
124. Statusni sporazum o saradnji granične policije Crne Gore i FRONTEX-a
125. Konvencija o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi (PCC SEE)

126. Poslovi graničnih provjera na prvoj i drugoj liniji provjera
127. Poslovi nadzora državne granice na kopnenoj granici
128. Odredbe o vizama i postupci izdavanja i poništavanja vize
129. Pružanje međunarodne zaštite stranaca
130. Ulazak, boravak, povratak, readmisija, udaljenje, protjerivanje, prisilno udaljenje i dobrovoljan povratak sa posebnim fokusom na načelo non-refoulement
131. Poslovi nadzora državne granice na morskoj granici, rijekama i jezerima
132. Rad zajedničkih centara za međunarodnu policijsku saradnju
133. Sprovođenje zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu sa susjednim državama
134. Poslovi Koordinacionog centra Crne Gore
135. Istrage krivičnih djela iz oblasti prekograničnog kriminala i korupcije
136. Postupanje sa migrantima sa fokusom na ranjive kategorije migranata
137. Saradnja granične policije i carine Crne Gore na graničnom prelazu
138. Zajednički integrisani model analize rizika CIRAM
139. Specifični nacionalni i EU sistemi upravljanja informacijama i podacima za kontrolu državne granice Crne Gore i spoljne granice EU
140. Šengensko pravno nasljeđe i obaveze Crne Gore u pogledu pristupanja EU i teritoriju Šengena
141. Baze podataka, tehnička sredstva i specijalistička oprema u postupku sprovođenja graničnih provjera
142. Osnovne bezbjednosne karakteristike dokumenata korišćenih u namjeravanom prelasku državne granice i korišćenje opreme kod otkrivanja falsifikovanih dokumenata
143. Savremeni sistemi tehničke zaštite u službi obezbjeđenja objekata
144. Bezbjednosna kontrola šticeenog objekta
145. Postupak preduzimanja neophodnih mjera i radnji radi izbjegavanja rizika i prijetnji po bezbjednost šticeenog objekta i sprečavanje različitih oblika ugrožavanja šticeenog objekta
146. Procjena ugroženosti objekata od posebnog značaja (objekti kritične infrastrukture)
147. Protivdiverziona i druga zaštita šticeenih ličnosti
148. Protivdiverziona i druga zaštita šticeenih objekata
149. Specifičnosti obezbjeđenja vaspitno-obrazovnih ustanova
150. Zaštita ličnosti (VIP obezbjeđenje)
151. Teme koje obrađuju neposrednu fizičku zaštitu pojedinaca
152. Taktika i metodika neposredne fizičke zaštite određenih ličnosti
153. Operativno-preventivni rad kao osnova za planiranje obezbjeđenja ličnosti
154. Obezbeđenje ličnosti u pokretu (eskort)
155. Psihološki aspekti rada na poslovima obezbjeđenja ličnosti
156. Javni red, mir i krizne situacije
157. Obezbeđenje sportskih manifestacija visokog rizika
158. Postupanje policije i službi obezbjeđenja ličnosti, objekata i prostora u vanrednim i kriznim situacijama (požar, zemljotres, teroristički akt i dr.)
159. Sredstva prinude u obavljanju poslova obezbjeđenja ličnosti, objekata i prostora
160. Prava i obaveze policijskih službenika na poslovima obezbjeđenja ličnosti, objekata i prostora
161. Saradnja javnog i privatnog sektora bezbjednosti u obavljanju poslova obezbjeđenja ličnosti, objekata i prostora
162. Obezbeđenje objekata i kritične infrastrukture

4. Tip ispita

- Polaznik radi diplomski rad praktično, sa pisanim i usmenim obrazloženjem.

5. Dozvoljena pomagala

- U skladu sa zadatkom

6. Literatura i drugi izvori

- U skladu sa literaturom koja je definisana modulima na osnovu kojih je urađen ispitni katalog za diplomski rad

7. Mjerila provjere

- Na osnovu predloženih tema/zadataka u Ispitnom katalogu za diplomski rad, formiraju se zadaci koje polaznici biraju u skladu sa pravilnikom koji reguliše polaganje diplomskog ispita. Na osnovu izabranog zadatka, polaznik samostalno radi diplomski rad, u skladu sa uputstvom i nadzorom nastavnika - mentora. Ispitna komisija određuje početak, završetak i rok predaje diplomskih radova u skladu sa pravilnikom. Sastavni dio diplomskog ispita je pisano i usmeno obrazloženje praktičnog zadatka.

Diplomski rad sa odbranom se boduje na sljedeći način:

- Adekvatan izbor materijala, opreme, alata, zaštitnih sredstava, metoda za analizu i dr. za realizaciju praktičnog zadatka – 15%
- Stručna razrada praktičnog zadatka – 40%
- Funkcionalnost i povezanost zadatka sa praktičnom primjenom – 15 %
- Pisano obrazloženje praktičnog zadatka (teorijska obrada teme i opis toka izrade zadatka) – 15%
- Usmeno obrazloženje praktičnog zadatka – 15%

5. NAČIN IZVOĐENJA OBRAZOVNOG PROGRAMA ZA VIŠE STRUČNO OBRAZOVANJE

5.1. BROJ ČASOVA PO GODINAMA OBRAZOVANJA I OBLICIMA NASTAVE

Redni broj	Naziv modula	Godina	Ukupno časova	Oblici nastave			Broj časova kod kojih se odjeljenje dijeli na grupe		
				T	V	P	T	V	P
Stručni moduli									
1.	Ljudska prava, nacionalna i bezbjednost EU	I	72	72	-	-	-	-	-
2.	Osnove prava i državnog uređenja	I	108	100	-	8	-	-	-
3.	Krivično pravo i rad policije u izviđaju	I	72	54	-	18	-	-	18
4.	Kriminalistika i kriminologija	I	144	108	-	36	-	-	36
5.	Policijski poslovi i ovlašćenja	I	144	36	-	108	-	-	108
6.	Naoružanje sa nastavom gađanja	I	108	18	-	90	-	-	90
7.	Prva pomoć i sudska medicina	I	72	18	-	54	-	-	54
8.	Policajska psihologija i taktička komunikacija	I	72	54	-	18	-	-	18
9.	Informaciono-komunikacioni sistemi policije	I	108	18	-	90	-	-	90
10.	Specijalno fizičko obrazovanje I	I	108	9	-	99	9	-	99
11.	Engleski jezik u policiji I	I	72	36	36	-	-	36	-
12.	Specijalno fizičko obrazovanje II	II	66	9	-	57	9	-	57
13.	Engleski jezik u policiji II	II	66	33	33	-	-	33	-
14.	Bezbjednost saobraćaja	II	198	66	-	132	-	-	132
15.	Poslovi granične policije	II	198	66	-	132	-	-	132
16.	Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta	II	165	16	-	149	-	-	149
17.	Policijski poslovi opšte nadležnosti	II	165	16	-	149	-	-	149
18.	Policijski poslovi obezbjeđenja ličnosti i objekata	II	132	33	-	99	-	-	99
Izborni moduli									
1.	Maloljetnička delikvencija	I	72	72	-	-	-	-	-
2.	Mehanizmi civilne zaštite EU	I	72	72	-	-	-	-	-
3.	Profilisanje i analiza ponašanja lica	I	72	18	-	54	-	-	54
4.	Psihologija kriznih situacija	II	66	33	-	33	-	-	33
5.	Saradnja u upravljanju granicama	II	66	33	-	33	-	-	33
6.	Organizovani kriminalitet	II	66	66	-	-	-	-	-

5.2. PRAKTIČNO OBRAZOVANJE I PROFESIONALNA PRAKSA

5.2.1. PRAKTIČNO OBRAZOVANJE (PRAKTIČNA NASTAVA – PN) U ŠKOLI I KOD POSLODAVCA

- Praktično obrazovanje se obavlja radi primjene teorijskih znanja u praksi i sticanja novih vještina.
- Praktično obrazovanje se izvodi u objektima škole (poligoni, radionice, kabineti ili laboratorije) i u objektima van škole (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Agencija za nacionalnu bezbjednost i dr.)

Spisak modula u okviru kojih se realizuje praktično obrazovanje (praktična nastava – PN) i broj časova u školi i kod poslodavca:

Redni broj	Naziv modula	Godina	Broj časova PN u školi	Broj časova PN kod poslodavca	Ukupan broj časova PN
1.	Osnove prava i državnog uređenja	I	8	-	8
2.	Krivično pravo i rad policije u izvidaju	I	18	-	18
3.	Kriminalistika i kriminologija	I	36	-	36
4.	Policijski poslovi i ovlaštenja	I	108	-	108
5.	Naoružanje sa nastavom gađanja	I	90	-	90
6.	Prva pomoć i sudska medicina	I	54	-	54
7.	Policijska psihologija i taktička komunikacija	I	18	-	18
8.	Informaciono-komunikacioni sistemi policije	I	90	-	90
9.	Specijalno fizičko obrazovanje I	I	99	-	99
Ukupno PN – I godina			521	0	521
10.	Specijalno fizičko obrazovanje II	II	57	-	57
11.	Bezbjednost saobraćaja*	II	66	66	132
12.	Poslovi granične policije*	II	66	66	132
13.	Policijski poslovi borbe i suzbijanja kriminaliteta*	II	70	79	149
14.	Policijski poslovi opšte nadležnosti*	II	70	79	149
15.	Policijski poslovi obezbjeđenja личности i objekata*	II	49	50	99
Ukupno PN – II godina			378	340	718
Ukupno PN – I i II godina			899	340	1239
% zastupljenosti PN u odnosu na ukupan broj časova			40,7	15,4	56,1

Napomena:

Broj časova koji se realizuje kod poslodavca je dat okvirno. Minimalan broj časova koji se realizuje kod poslodavca je 36 u II godini.

5.2.2. PROFESIONALNA PRAKSA

- Profesionalna praksa izvodi se, po pravilu, nakon završetka nastavne godine za polaznike koji su više od jedne trećine praktičnog obrazovanja ostvarili u objektima škole.
- Polaznici I godine nakon završetka nastavne godine obavljaju profesionalnu praksu u trajanju od 10 dana, u skladu sa nastavnim planom. Profesionalna praksa izvodi se u terenskim uslovima. Profesionalna praksa u terenskim uslovima realizuje se na kraju prve nastavne godine, po sistemu stacionarnog logoravanja na prethodno odabranom prostoru, u trajanju od 10 radnih dana. Profesionalna praksa se realizuje kroz predavanja, organizovanje i izvođenje taktičkog uvježbavanja, te kroz organizovanje i izvođenje situacionih (taktičkih) vježbi.
- Za izradu programa profesionalne prakse i njenu realizaciju zadužena je škola. Program profesionalne prakse mora biti u korelaciji sa programom stručnih modula i praktičnog obrazovanja koje se realizuje u okviru modula. O realizaciji programa profesionalne prakse polaznik je obavezan da vodi dnevnik profesionalne prakse. U dnevnik, polaznik po danima upisuje sadržaje rada. Dnevnik profesionalne prakse potpisuje lice zaduženo za realizaciju programa. Podaci o profesionalnoj praksi (ime i prezime polaznika, mjesto i vrijeme izvođenja) evidentiraju se u posebnim rubrikama u odjeljenjskim knjigama).
- Profesionalna praksa se ne ocjenjuje, ali je uslov za završetak godina.

5.3. SLOBODNE/ VANNASTAVNE AKTIVNOSTI

- U školi se organizuju slobodne, odnosno vannastavne aktivnosti polaznika.
- Zadaci i program slobodnih, odnosno vannastavnih aktivnosti razrađuju se godišnjim programom rada škole.
- Slobodne, odnosno vannastavne aktivnosti polaznika se ostvaruju putem: strojeve obuke, predavanja, stručnih ekskurzija, okruglih stolova, društveno korisnog rada i drugih oblika.
- Uspješnost polaznika na slobodnim, odnosno vannastavnim aktivnostima se ne ocjenjuje. Škola je u obavezi da za sve polaznike organizuje najmanje 36 časova slobodnih, odnosno vannastavnih aktivnosti godišnje (33 časa u II godini). Fond časova slobodnih, odnosno vannastavnih aktivnosti ne ulazi u ukupan godišnji fond časova iz Nastavnog plana.

Okvirni program slobodnih, odnosno vannastavnih aktivnosti sastoji se iz dvije cjeline:

- Obavezni sadržaji vezani za stručno područje: stručne ekskurzije, posjete institucijama i preduzećima koja su stručno vezana za obrazovni program, posjete sajmovima naoružanja, policijske opreme, informatike, tehnike i nastavne tehnologije, učešće na stručnim predavanjima i takmičenjima u poznavanju određenih oblasti, karijerna orijentacija i dr.
- Sadržaji po izboru polaznika: učešće u raznim sekcijama (sportska, informatička, Internet klub i dr.)

5.4. STRUČNE EKSKURZIJE

- Stručne ekskurzije treba da omoguće polaznicima uvid u tehničko-tehnološko i radno okruženje u stvarnim uslovima iz oblasti sa kojima nisu bili u mogućnosti da se u potpunosti upoznaju u toku praktičnog obrazovanja. One omogućavaju polaznicima dalju socijalizaciju i razvoj pozitivnog odnosa prema kvalifikaciji za koju se obrazuju. Imaju značajnu ulogu i u profesionalnom informisanju i karijernom vođenju.
- Stručne ekskurzije se mogu organizovati kao kratkotrajne (1-3 sata), poludnevne i cjelodnevne. Mogu se organizovati u različitim periodima, u zavisnosti od faze realizacije modula ili oblasti. Stručne ekskurzije se planiraju u godišnjem planu rada nastavnika, odnosno stručnih aktiva i dio su godišnjeg plana rada škole.
- Nastavnici koji organizuju i realizuju stručnu ekskurziju treba da:
  - pripreme polaznike za ekskurziju - da ih upoznaju sa ciljevima i sadržajem ekskurzije,
  - odrede način izvođenja ekskurzije, njenu strukturu, način obilaska, pitanja za nadležne osobe i dr.
  - sistematizuju stečena znanja polaznika kroz zadatke, raspravu, refleksiju, prezentaciju i dr.

5.5. DODATNA I DOPUNSKA NASTAVA

- U školi se organizuje dodatna i dopunska nastava.
- Plan dodatne i dopunske nastave pripremaju nastavnici, odnosno stručni aktivni za svaki od modula ili grupu modula i razrađuju se u godišnjem programu rada škole.
- Nadarenim polaznicima treba organizovati dodatnu nastavu, pomoći im davanjem uputstava za individualno savlađivanje gradiva, uputiti ih na dodatnu literaturu i druge izvore, pomoći im pri radu u laboratorijama i slično, kao i organizovati dodatne časove.
- Za polaznike koji postižu slabije rezultate u učenju treba organizovati dopunsku nastavu. Takođe, polaznike sa boljim uspjehom treba podsticati da pomažu onim sa slabijim uspjehom i osmišljavati aktivnosti kroz koje se ta pomoć može realizovati.
- Sve aktivnosti vezane za pomoć polaznicima treba da se nađu u godišnjem planu rada nastavnika.

6. NAČIN PRILAGOĐAVANJA OBRAZOVNOG PROGRAMA ZA VIŠE STRUČNO OBRAZOVANJE

6.1. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA DAROVITIM POLAZNICIMA

- Strategijom reforme obrazovanja (2025 - 2035), predviđen je operativni cilj „Unapređivanje kvaliteta nastave i učenja i podrška inovativnim nastavnim praksama“.
- Kurikulum se obogaćuje po širini, ishodima i sadržajima učenja, kao i po dubini, metodama nastave/učenja koje treba da angažuju više misaone procese u obradi tih sadržaja, a u skladu sa sposobnostima, sklonostima, interesovanjima i motivacijom darovitih polaznika. U procesu planiranja nastave, potrebno je da nastavnici pažljivo definišu ishode, sadržaje i metode učenja, koji će biti izazovni za darovite polaznike i odgovarati njihovom stepenu razvoja, ali i biti povezani sa jezgrom modula. Sadržaji, kojima se obogaćuje program, treba da budu primjereni polaznikovim interesovanjima, u cilju podsticanja njihove motivacije za rad i daljeg razvoja svih potencijala. Oni treba da budu dovoljno izazovni i raznovrsni da podstiču više misaone procese. Naglasak treba staviti na sticanje temeljnih znanja, a ne samo činjenica, pri čemu tempo rada treba da bude fleksibilan i da odgovara brzini napredovanja svakog darovitog polaznika. Važno je da nastavnici koriste interdisciplinarni pristup u nastavi, koji je zasnovan na integraciji problema iz različitih oblasti nauke, jer se tako podstiče želja darovitih polaznika za proširivanjem i produbljivanjem znanja, kao i razvijanjem sposobnosti da reaguju na različite pojave.
- Planiranje i pripremanje nastave treba da sadrži različite pristupe poučavanja, različite metode učenja i, na kraju, različite načine prezentovanja onog što se naučilo. Nastavu treba organizovati tako da omogući polaznicima da primjenjuju metode učenja kao što su: rješavanje problema, izrada projekata, istraživanja, kooperativno učenje, divergentno učenje i dr. Prilikom realizacije obogaćenog kurikuluma za redovnu nastavu, darovite polaznike ne treba izdvajati iz odjeljenja, već im omogućiti individualan ili rad u grupi na zadacima i projektima uz stručno vođenje nastavnika. Postignuća u učenju se mogu unaprijediti kada daroviti polaznici borave i uče u grupi onih sa sličnim sposobnostima i interesovanjima. Stoga je pored planiranja redovne nastave, potrebno sačiniti i plan rada dodatne nastave i sekcija slobodnih aktivnosti čijom će se realizacijom odgovoriti potrebama i interesovanjima darovitih polaznika. U ovim planovima je potrebno posebno definisati ishode učenja koje podstiču više misaone procese (analiza, sinteza, evaluacija) kao i razvoj vještina.

6.2. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA POLAZNICIMA SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

- Obrazovni program Policajac ne mogu da upišu lica sa posebnim obrazovnim potrebama, jer su Pravilnikom o regrutaciji i selekciji kandidata za više stručno obrazovanje sa kriterijumima za ocjenjivanje testova JU VSS „Policajska akademija“ Danilovgrad predviđeni posebni uslovi za upis i odabir kandidata, od kojih jedan podrazumijeva da kandidati ispunjavaju posebne fizičke, psihičke i zdravstvene sposobnosti, koje se provjeravaju tokom regrutacije i selekcije.

6.3. PRILAGOĐAVANJE OBRAZOVNOG PROGRAMA OBRAZOVANJU ODRASLIH

- Kvalifikacija nivoa obrazovanja Policajac/ Policajka, ne može se steći kroz vanredno obrazovanje.

7. REFERENTNI PODACI

Naziv dokumenta: Obrazovni program Policajac

Kod dokumenta: OP-070250-PLCJC

Datum usvajanja dokumenta: [Klik za unos teksta]

Sjednica nadležnog Savjeta na kojoj je dokument usvojen: [Klik] sjednica Nacionalnog savjeta za obrazovanje

Radna grupa za izradu dokumenta:

1. Mr Dejan Janković, magistar tehničkih nauka, komandir Stanice granične policije I Herceg Novi, Uprava policije, Stanica granične policije I, Herceg Novi
2. Veljko Tmušić, specijalista iz oblasti poslovno – civilne bezbjednosti, načelnik sektora za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija, Spuž, Danilovgrad
3. Đorđije Peković, diplomirani oficir policije, Načelnik Odjeljenja za koordinaciju policijskih i sa njima povezanih poslova, Uprava policije, Podgorica
4. Marko Radusinović, diplomirani pravnik, advokat, Sopstvena advokatska kancelarija Podgorica
5. Mr Boško Ilić, master psihologije, psiholog, Uprava policije, Podgorica
6. Vladimir Leković, diplomirani pravnik, policijski službenik, Uprava policije, Podgorica
7. Dr Ranko Vojinović, doktor elektrotehničkih nauka, redovni profesor, Univerzitet Mediteran, Podgorica
8. Mr Đuro Nikač, magistar pravnih nauka, pomoćnik direktora, Uprava za ljudske resurse Podgorica
9. Prof. dr Danilo Ćupić, doktor pravnih nauka, glavni policijski savjetnik, Uprava policije, Podgorica
10. Nenad Vojinović, strukovni menadžer bezbjednosti – specijalista, direktor, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
11. Mr Angelina Bajčeta, master učitelj, savjetnica za unifikaciju i standardizaciju obrazovnih programa, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
12. Doc. dr Damir Zejnilović, doktor pravnih nauka, rukovodilac sektora za obrazovanje, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
13. Mr Žarko Mrdović, organizacijski menadžment, rukovodilac sektora za obrazovanje - nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
14. Mr Radivoje Sokić, diplomirani inženjer saobraćaja – master, nastavnik, JU VŠ "Policijska akademija" Danilovgrad
15. Mr Ljubiša Koković, magistar drumskog saobraćaja, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
16. Doc. dr Ljubiša Konatar, docent dr nauka iz oblasti bezbjednosti, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
17. Mr Nikola Ašanin, diplomirani menadžer, koordinator – nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
18. Pavle Vratnica, profesor fizičke kulture, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
19. Mr Jelena Tomić, magistar lingvistike, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
20. Miodrag Izgarević, specijalista primijenjenog računarstva, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
21. Mr Ivan Bojović, master fizičke kulture, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
22. Zoran Ćetković, profesor fizičke kulture, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
23. Anita Marković, diplomirani politikolog, bibliotekar/ nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad
24. Željka Vujašković, profesor srpskog jezika i književnosti, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policijska akademija" Danilovgrad

25. Nikola Rovčanin, specijalista primijenjenog računarstva, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policajska akademija" Danilovgrad
26. Snežana Nedović, profesor pedagogije, nastavnik, JU Viša stručna škola "Policajska akademija" Danilovgrad

Stručni konsultant:

Selvedin Sakić, diplomirani pravnik, načelnik granične policije, Uprava policije, Bosna i Hercegovina

Koordinator:

Alen Šabanović, diplomirani inženjer elektrotehnike, nastavnik, JU Srednja elektro – ekonomska škola Bijelo Polje

Stručni saradnik:

Srđan Obradović, diplomirani pravnik, koordinator u Odjeljenju za razvoj kvalifikacija u stručnom obrazovanju, JU Centar za stručno obrazovanje

Ostale informacije:

Lektura: Magdalena Jovanović, samostalni savjetnik I za odnose sa javnostima i lektorisanje, JU Centar za stručno obrazovanje

Dizajn i tehnička obrada: Danilo Gogić, samostalni savjetnik II za administriranje i dizajn, JU Centar za stručno obrazovanje